

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. ΑΙΤΙΑ, ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ.Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΤΑΣ.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΗΛΙΑΝΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΠΡΕΒΕΖΑ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2019

**UNEMPLOYMENT IN GREECE. CAUSES, CONSEQUENCES
AND METHODS OF COMPLIANCE**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή
Πρέβεζα, 16/4/2019

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής

Καραμάνης Κωνσταντίνος

Αναπληρωτής Καθηγητής

2. Μέλος επιτροπής

Κόλιας Γεώργιος

Ακαδημαϊκός Υπότροφος

3. Μέλος επιτροπής

Κυπριωτέλης Ευστράτιος

Λέκτορας

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος

Ναζάκης Χαρίλαος

Καθηγητής

Υπογραφή

© ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ, ΗΛΙΑΝΑ 2019.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Επίθετο, Όνομα

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΗΛΙΑΝΑ

Υπογραφή

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Είναι η αναπόφευκτη ανεργία; Εάν ναι, υπάρχουν κάποια μέτρα που θα μετριάσουν το κακό της αποτέλεσμα; Αυτά είναι τα ερωτήματα που θα μας απασχολήσουν στην παρούσα εργασία, η οποία αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο ορίζεται τι είναι ανεργία, ποιοι είναι οι τύποι της, οι αιτίες και οι συνέπειές της και πώς αυτή μπορεί να μετρηθεί.

Στο δεύτερο κεφάλαιο μελετώνται οι τρόποι και τα μέτρα που έχουν παρθεί για την αντιμετώπισή της.

Στο τρίτο κεφάλαιο ερευνάται η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα τη χρονική περίοδο 2010-2017 ανά περιφέρεια, χρονική διάρκεια, φύλο, εκπαίδευση, ηλικία και υπηκοότητα.

Στο τρίτο κεφάλαιο Στο τέταρτο κεφάλαιο παρατίθεται έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2017 και το 2019 στο νομό Άρτας, σκοπός της οποίας είναι να διαπιστωθεί η εξέλιξη της ανεργίας στο συγκεκριμένο νομό.

Λέξεις – κλειδιά: ανεργία, μέτρηση ανεργίας, εξέλιξη ανεργίας, αιτία της ανεργίας, συνέπειες της ανεργίας.

ABSTRACT

Is inevitable Unemployment? If so, are there any measures that will mitigate its bad result? These are the questions that will concern us in this paper, which consists of four chapters.

The first chapter defines what unemployment is, what are its types, causes and consequences, and how it can be measured. The second chapter explores the evolution of unemployment in Greece in the period 2010-2017 per region, duration, gender, education, age and citizenship. In the third chapter we study the ways and the measures taken to deal with it. In the fourth chapter there is a survey carried out in 2017 and 2019 in the prefecture of Arta, the purpose of which is to ascertain the development of unemployment in the particular prefecture.

Key words: unemployment, unemployment, unemployment, unemployment, consequences of unemployment.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	vi
ABSTRACT	vii
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	viii
1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η ΑΝΕΡΓΙΑ.....	1
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	1
1.2 ΚΥΡΙΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	2
1.3 ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	5
1.4 ΑΙΤΙΕΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	8
1.5 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	12
2 ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	14
2.1 ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ.....	14
2.2 ΜΕΤΡΑ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΑΕΔ.....	16
2.3 ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ Ε.Ε.	18
2.4 ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION-ILO).....	20
3 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2010-2017	22
3.1 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	23
3.2 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.....	26
3.3 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ, ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ Ή ΙΣΗ ΤΩΝ 12 ΜΗΝΩΝ.....	28
3.4 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΑΝΑ ΦΥΛΟ.....	29
3.5 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΑΝΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	30
3.6 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ.....	32
3.7 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΤΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ.....	33
4 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΡΕΥΝΑ.....	35
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	35
4.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ 2017	36
4.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ 2019	45
4.4 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΡΕΥΝΩΝ.....	54
4.4.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	54
4.4.2 Β΄ ΜΕΡΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	58

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	72
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	77

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.4.1: Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα 2010-2017.....	22
Πίνακας 3.2.1: Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα κατά μήνα χρονικής περιόδου 2010-2017.....	27
Πίνακας 3.3.1: Η ανεργία στην Ελλάδα, μεγαλύτερη, μικρότερη ή ίση των 12 μηνών χρονικής περιόδου 2010-2017.....	28
Πίνακας 3.4.1: Η ανεργία ανά φύλο 2010-2017.....	29
Πίνακας 3.5.1: Η ανεργία ανά εκπαίδευση 2010-2016.....	31
Πίνακας 3.6.1: Η ανεργία στην Ελλάδα κατά ηλικία περιόδου 2015-2017.....	32
Πίνακας 3.7.1: Η ανεργία της Ελλάδας κατά υπηκοότητα 2011-2017.....	33
Πίνακας 4.4.1: Φύλο συμμετεχόντων	54
Πίνακας 4.4.2: Ηλικία συμμετεχόντων	55
Πίνακας 4.4.3: Οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων	56
Πίνακας 4.4.4: Επίπεδο εκπαίδευσης συμμετεχόντων	57
Πίνακας 4.4.5: Κατοχή απαραίτητων προσόντων ως βοήθεια για ανεύρεση δουλειάς	58
Πίνακας 4.4.6: Αριθμός ανέργων	59
Πίνακας 4.4.7: Έχετε υπάρξει κατά το παρελθόν άνεργοι.....	59
Πίνακας 4.4.8: Επάγγελμα συμμετεχόντων	60
Πίνακας 4.4.9: Αιτίες που έμειναν άνεργοι	61
Πίνακας 4.4.10: Χρονικό διάστημα αναζήτησης εργασίας.....	63

Πίνακας 4.4.11: Χρόνος διαστήματος ανεργίας.....	64
Πίνακας 4.4.12: Συνέπειες ανεργίας.....	66
Πίνακας 4.4.13: Χαρακτήρας της ανεργίας	67
Πίνακας 4.4.14: Αναζήτηση δουλειάς στο εξωτερικό	68
Πίνακας 4.4.15□ Χώρες με ευκολία αναζήτησης εργασίας	69
Πίνακας 4.4.16: Το μέλλον της ανεργίας στην Ελλάδα.....	70

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1.2.1: Κλασική ή μισθολογική ανεργία	3
Διάγραμμα 1.2.2: Κυκλική ανεργία	4
Διάγραμμα 2.4.1: Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα 2010-2017.....	22
Διάγραμμα 2.4.2: Μεταβολή της ανεργίας μεταξύ των ετών 2010-2017.....	23
Διάγραμμα 3.1.1: Η ανεργία στην Ελλάδα κατά Περιφέρεια 2011-2017.....	24
Διάγραμμα 3.1.2: Σύνολο εγγεγραμμένων ανέργων κατά Περιφέρεια περιόδου 2011-2017.....	25
Διάγραμμα 3.2.1: Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα κατά μήνα χρονικής περιόδου 2010-2017	27
Διάγραμμα 3.3.1: Η ανεργία στην Ελλάδα, μεγαλύτερη, μικρότερη ή ίση των 12 μηνών χρονικής περιόδου 2011-2017.....	29
Διάγραμμα 3.4.1: Η ανεργία ανά φύλο 2010-2017	30
Διάγραμμα 3.5.1: Η ανεργία ανά εκπαίδευση 2010-2016	31
Διάγραμμα 3.6.1: Η ανεργία στην Ελλάδα κατά ηλικία περιόδου 2015-2017	32
Διάγραμμα 3.7.1: Η ανεργία της Ελλάδας κατά υπηκοότητα 2011-2017	33
Διάγραμμα 4.2.1: Φύλο ερωτηθέντων	36
Διάγραμμα 4.2.2: Ηλικία ερωτηθέντων	36
Διάγραμμα 4.2.3: Οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων	37
Διάγραμμα 4.2.4: Μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων	37

Διάγραμμα 4.2.5: Πιστεύετε ότι έχετε τα απαραίτητα προσόντα ώστε να μπορείτε να βρείτε μια απασχόληση σύμφωνα με αυτά;	38
Διάγραμμα 4.2.6: Εργάζεστε τώρα;	38
Διάγραμμα 4.2.7: Έχετε υπάρξει άνεργοι κατά το παρελθόν;	39
Διάγραμμα 4.2.8: Επάγγελμα που εκτελούσαν πριν μείνουν άνεργοι.....	39
Διάγραμμα 4.2.9: Λόγοι που είναι άνεργοι.....	40
Διάγραμμα 4.2.10: Χρονικό διάστημα που ψάχνουν για δουλειά.....	41
Διάγραμμα 4.2.11: Χρονικό διάστημα που είστε άνεργοι	42
Διάγραμμα 4.2.12: Συνέπειες από την ανεργία	42
Διάγραμμα 4.2.13: Διάσταση της ανεργίας.....	43
Διάγραμμα 4.2.14: Έχετε σκεφτεί να φύγετε από την Ελλάδα για να βρείτε δουλειά;	43
Διάγραμμα 4.2.15: Χώρες που θα ήταν εύκολη η ανεύρεση δουλειάς.....	44
Διάγραμμα 4.2.16: Στο μέλλον θα αυξηθεί το επίπεδο της ανεργίας;	44
Διάγραμμα 4.3.1: Φύλο ερωτηθέντων	45
Διάγραμμα 4.3.2: Ηλικία ερωτηθέντων	45
Διάγραμμα 4.3.3: Οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων	46
Διάγραμμα 4.3.4: Μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων	46
Διάγραμμα 4.3.5: έχετε τα απαραίτητα προσόντα ώστε να μπορείτε να βρείτε μια απασχόληση σύμφωνα με αυτά;.....	47
Διάγραμμα 4.3.6: Εργάζεστε τώρα;	47
Διάγραμμα 4.3.7: Έχετε υπάρξει άνεργοι κατά το παρελθόν;	48
Διάγραμμα 4.3.8: Επάγγελμα που εκτελούσαν πριν μείνουν άνεργοι.....	48
Διάγραμμα 4.3.9: Λόγοι που είναι άνεργοι.....	49
Διάγραμμα 4.3.10: Χρονικό διάστημα που ψάχνουν για δουλειά.....	50
Διάγραμμα 4.3.11: Χρονικό διάστημα που είναι άνεργοι.....	51
Διάγραμμα 4.3.12: Συνέπειες από την ανεργία	51
Διάγραμμα 4.3.13: Διάσταση της ανεργίας.....	52
Διάγραμμα 4.3.14: Έχετε σκεφτεί να φύγετε από την Ελλάδα για να βρείτε δουλειά;	52
Διάγραμμα 4.3.15: Χώρες που θα ήταν εύκολη η ανεύρεση δουλειάς.....	53
Διάγραμμα 4.3.16: Στο μέλλον θα αυξηθεί το επίπεδο της ανεργίας;	53
Διάγραμμα 4.4.1: Ποσοστό του φύλου των συμμετεχόντων	54

Διάγραμμα 4.4.2: Ποσοστό της ηλικίας των συμμετεχόντων	55
Διάγραμμα 4.4.3: Ποσοστό της οικογενειακής κατάστασης των συμμετεχόντων.....	56
Διάγραμμα 4.4.4: Ποσοστό επιπέδου εκπαίδευσης των συμμετεχόντων	57
Διάγραμμα 4.4.5: Ποσοστό κατοχής απαραίτητων προσόντων ως βοήθεια για ανεύρεση δουλειάς.....	58
Διάγραμμα 4.4.6: Ποσοστό ανέργων	59
Διάγραμμα 4.4.7: Ποσοστό ανεργίας των συμμετεχόντων κατά το παρελθόν	60
Διάγραμμα 4.4.8: Ποσοστό επαγγέλματος.....	61
Διάγραμμα 4.4.9: Ποσοστό αιτίας που έμειναν άνεργοι.....	62
Διάγραμμα 4.4.10: Ποσοστό χρονικού διαστήματος αναζήτησης εργασίας	63
Διάγραμμα 4.4.11: Ποσοστό χρόνου διαστήματος ανεργίας	65
Διάγραμμα 4.4.12: Ποσοστό συνεπειών ανεργίας.....	66
Διάγραμμα 4.4.13: Ποσοστό χαρακτήρα της ανεργίας.....	67
Διάγραμμα 4.4.14: Ποσοστό αναζήτησης δουλειάς στο εξωτερικό.....	68
Διάγραμμα 4.4.15: Ποσοστό χωρών με ευκολία αναζήτησης εργασίας.....	69
Διάγραμμα 4.4.16: Ποσοστό του μέλλοντος της ανεργίας στην Ελλάδα	71

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η ΑΝΕΡΓΙΑ

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Γενικά, οι περισσότεροι άνθρωποι καταλαβαίνουν την ανεργία όταν κάποιος δεν έχει δουλειά. Ωστόσο, η έννοια της ανεργίας είναι πολύ πιο πολύπλοκη από αυτή την άποψη. Σε γενικές γραμμές, η διεθνής κοινότητα ορίζει την ανεργία σύμφωνα με το ψήφισμα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας το 1982, όταν κάποιος είναι:

1. Χωρίς εργασία. Αυτό σημαίνει ότι δεν ήταν μισθωτός ή αυτοαπασχολούμενος κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου αναφοράς.
2. Διαθέσιμος σήμερα για εργασία. Σημαίνει ότι κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου αναφοράς δεν ήταν έτοιμος να εργαστεί.
3. Αναζητά εργασία. Αυτό σημαίνει ότι έχει λάβει συγκεκριμένα μέτρα σε μια συγκεκριμένη πρόσφατη περίοδο για να αναζητήσει μισθωτή εργασία ή αυτοαπασχόληση.

Είναι βέβαιο ότι δεν είναι εύκολο κάποιος να εξηγήσει τι είναι ακριβώς η ανεργία. Όμως στην προσπάθεια αυτή να οριστεί σημαντικό είναι να ληφθεί υπόψη ότι το εργατικό δυναμικό μιας χώρας δεν αφορά μόνο σε όλους και σε όσους θέλουν να έχουν δουλειά. Αφορά τα άτομα εκείνα που δεν είναι παιδιά ή δεν έχουν συνταξιοδοτηθεί Εκτός από αυτό, δεν συμπεριλαμβάνονται επίσης άτομα που είναι σωματικά ή ακόμα και ψυχικά αμφισβητημένα. Γιατί υπάρχουν πολλά άτομα που έχουν μια ελαττωματική κατανόηση του τι είναι η ανεργία και ξεχνούν να εξαλείψουν εκείνα τα άτομα που αναφέρθηκαν παραπάνω (Πουρναράκης & Αξάρλογλου, 2015).

Το εργατικό δυναμικό αποτελείται από εκείνα τα άτομα που είναι ικανά και πρόθυμα να εργαστούν. Ο αριθμός των ανέργων σε μια τοποθεσία μπορεί να υπολογιστεί απλά αφαιρώντας τον αριθμό των απασχολούμενων από το συνολικό εργατικό δυναμικό ενός τόπου. Όσο λιγότερος είναι ο αριθμός των απασχολούμενων, τόσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των ανέργων. Αυτοί οι άνεργοι είναι εκείνοι που προσπαθούν να βρουν μια δουλειά το συντομότερο δυνατό, ώστε να μπορούν να διατηρήσουν ένα καλό βιοτικό επίπεδο.

Διαφορά υπάρχει μεταξύ ανέργου και αέργου με τον δεύτερο να είναι άνεργος αλλά να μην επιδιώκει να βρει εργασία. Ο πληθυσμός μίας χώρας χωρίζεται λοιπόν σε εργατικό και μη εργατικό δυναμικό. Το εργατικό δυναμικό απαρτίζεται από όσους έχουν εργασία και όσους είναι άνεργοι αλλά επιθυμούν να εργαστούν. Αντίθετα το μη εργατικό δυναμικό απαρτίζεται από ενήλικες που είτε δεν ψάχνουν για εργασία είτε απέχουν από αυτήν λόγω συνταξιοδότησης, ασθένειας, απασχόλησής του με τα οικιακά ή λόγω ηλικίας που βρίσκονται κάτω των 15 ετών.

1.2 ΚΥΡΙΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Οι κύριοι τύποι της ανεργίας είναι οι εξής (Δεδουσόπουλος, 2000):

1) Ανεργία τριβής: προκαλείται από το χρόνο που οι άνθρωποι έχουν όταν μετακινούνται μεταξύ των διαφόρων θέσεων εργασίας. Π.χ. όταν πτυχιούχοι εργάζονται με απολυτήριο Λυκείου και επιθυμούν να εργαστούν στο αντικείμενο σπουδών τους. Μέσα σε μια οικονομία πάντα θα υπάρχει κάποια ανεργία τριβής καθώς απαιτείται χρόνος ώστε να μετακινηθεί κάποιος από μία θέση εργασίας σε διαφορετική.

2) Διαρθρωτική ανεργία: προκαλείται από την αναντιστοιχία των δεξιοτήτων που υπάρχει στην αγορά εργασίας και που μπορεί να προκληθεί από τους εξής παράγοντες:

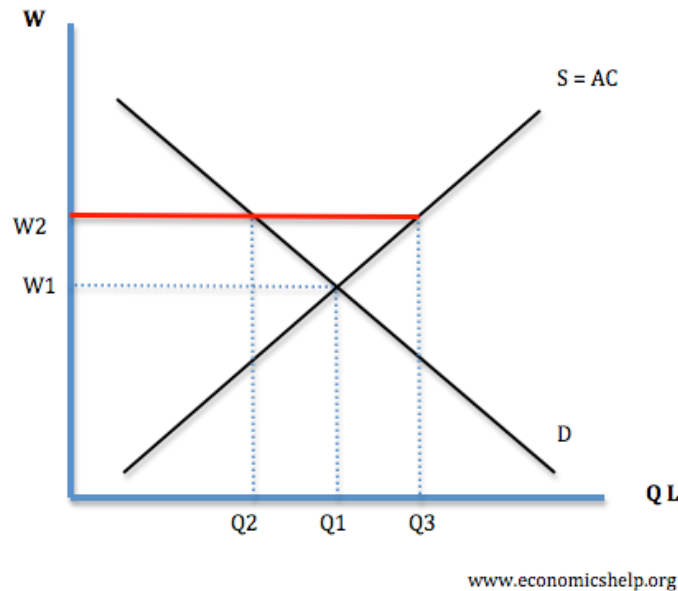
i. Επαγγελματικούς: όταν υπάρχει μια δυσκολία στην εκμάθηση των νέων δεξιοτήτων που εφαρμόζονται σε μια νέα βιομηχανία αλλά και στην τεχνολογική αλλαγή που υπάρχει. Π.χ. ένας άνεργος αγρότης μπορεί να δυσκολευτεί να βρει εργασία σε βιομηχανίες υψηλής τεχνολογίας.

ii. Γεωγραφικούς: όταν υπάρχει δυσκολία μετακίνησης περιφερειών ώστε κάποιος να βρει δουλειά. Π.χ. ενδέχεται να υπάρχουν θέσεις εργασίας σε απομακρυσμένη περιοχή της χώρας εγκατάστασης του ανέργου αλλά θα ήταν πολύ δύσκολο η μετακίνησή του σε αυτήν λόγω έλλειψης ενοικίασης σπιτιού, τυχόν έλλειψης σχολικής μονάδας που να πηγαίνουν τα παιδιά του κ.λπ.

iii. Τεχνολογικές αλλαγές: εάν υπάρξει ανάπτυξη της τεχνολογίας σε ορισμένες βιομηχανίες, τότε θα υπάρξει μείωση της ζήτησης εργασίας.

iv. Διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία: π.χ. Η μείωση των ανθρακωρυχείων στο Λονδίνο εξαιτίας της έλλειψης ανταγωνιστικότητας σήμαινε ότι πολλοί ανθρακωρύχοι έμειναν άνεργοι. Ωστόσο, δυσκολεύτηκαν να βρουν θέσεις εργασίας σε νέους κλάδους όπως αυτή των υπολογιστών.

3) Κλασική ή πραγματική μισθολογική ανεργία: Αυτό συμβαίνει όταν οι μισθοί σε μια ανταγωνιστική αγορά εργασίας πιέζονται πάνω από την ισορροπία, π.χ. στο W_2 η προσφορά εργασίας (Q_3) είναι μεγαλύτερη από τη ζήτηση εργασίας (Q_2). Οι μισθοί θα μπορούσαν να ωθηθούν πάνω από το επίπεδο ισορροπίας με τους ελάχιστους μισθούς ή τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Αυτό είναι μερικές φορές γνωστό ως ανεργία λόγω ανισορροπίας.

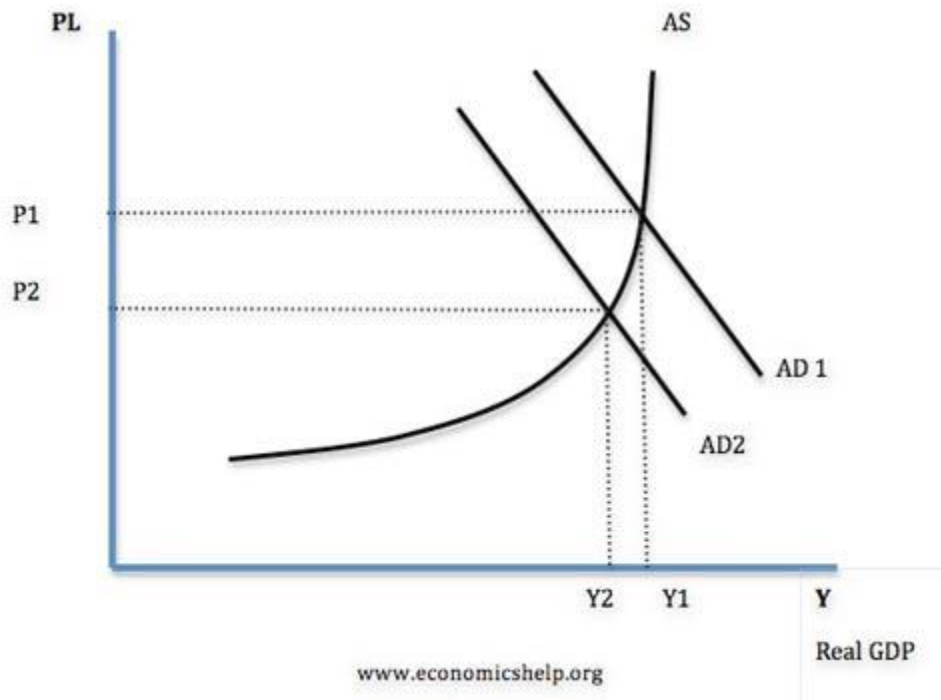
Διάγραμμα 1.2.1: Κλασική ή μισθολογική ανεργία

ΠΗΓΗ: <https://www.economicshelp.org/macroeconomics/unemployment/causes/>

4) Εθελοντική ανεργία: αυτό συμβαίνει όταν οι άνθρωποι επιλέγουν να παραμείνουν άνεργοι αντί να ψάχνουν να βρουν θέσεις εργασίας. Η ανεργία λόγω τριβής είναι ένας τύπος εθελοντικής ανεργίας καθώς οι άνθρωποι επιλέγουν να παραμείνουν άνεργοι μέχρι να βρουν καλύτερη δουλειά.

5) Κυκλική ανεργία: Η έλλειψη ζήτησης ανεργίας εμφανίζεται όταν η οικονομία είναι κάτω από την πλήρη παραγωγική ικανότητα. Για παράδειγμα, σε μια ύφεση η συνολική ζήτηση (AD) θα πέσει οδηγώντας σε μείωση της παραγωγής και αρνητική οικονομική ανάπτυξη. Με τη μείωση της παραγωγής, οι επιχειρήσεις θα απασχολούν λιγότερους εργαζόμενους επειδή παράγουν λιγότερα αγαθά. Επίσης, ορισμένες επιχειρήσεις θα βγουν εκτός προϋπολογισμού και θα

αναγκαστούν να οδηγηθούν σε απολύσεις μεγάλης κλίμακας. Σε περιόδους ύφεσης η ανεργία τείνει να αυξάνεται με ταχείς ρυθμούς καθώς οι επιχειρήσεις απολύουν εργαζομένους.

Διάγραμμα 1.2.2: Κυκλική ανεργία

ΠΗΓΗ: <https://www.economicshelp.org/macroeconomics/unemployment/causes/>

6) Συγκαλυμμένη ή λανθάνουσα ανεργία (Πουρναράκης & Αξάρλογλου, 2015): σε αυτή τη μορφή της ανεργίας τα άτομα είναι μάλλον υποαπασχολημένα παρά εντελώς άνεργα. Επομένως δεν συμπεριλαμβάνονται καν στα στοιχεία της ανεργίας. Το πρόβλημα με τη συγκαλυμμένη ανεργία βρίσκεται στη χαμηλή παραγωγικότητα του εργαζόμενου. Παρότι τυπικά ή ονομαστικά απασχολημένοι, οι εργαζόμενοι της κατηγορίας αυτής αποδίδουν προϊόν μικρότερης αξίας από αυτό που δικαιολογεί ο μισθός τους. Το φαινόμενο της υποαπασχόλησης παρατηρείται περισσότερο στους γεωργικούς τομείς των υπό ανάπτυξη χωρών. Λόγω της ανεπάρκειας καλλιεργήσιμου εδάφους ο αγροτικός πληθυσμός σε ορισμένες περιοχές υποαπασχολείται με την έννοια ότι το οριακό προϊόν (παραγωγικότητα) μερικών μελών ενός αγροτικού νοικοκυριού είναι πολύ χαμηλό. Υποαπασχόληση είναι επίσης συνήθης στην τριτογενή παραγωγή δηλαδή στον

τομέα υπηρεσιών. Ακόμη θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η λανθάνουσα ανεργία θα μπορούσε να εμφανιστεί και με την μορφή της ετεροαπασχόλησης. Με αυτόν τον όρο εννοούμε ότι τα άτομα αναγκάζονται επειδή δεν βρίσκουν εργασία στον κλάδο για τον οποίο έχουν ειδικευτεί, να καταφεύγουν σε άλλους τομείς εργασίας. Αυτή η περίπτωση περικλείει ένα μεγάλο ψυχικό κόστος και μπορεί να οδηγήσει σε δραματικές μεταπτώσεις στη ζωή και στη συμπεριφορά των εργαζομένων και κατά συνέπεια σε ολόκληρη την κοινωνία.

Η συγκαλυμμένη ανεργία δεν έχει αυτοτελή χαρακτήρα. Θα μπορούσε ίσως να χαρακτηριστεί σαν μια απόχρωση της κυκλικής ανεργίας αφού η αύξηση της συνολικής ζήτησης αναπόφευκτα θα μετέτρεπε την υποαπασχόληση των ατόμων σε πλήρη απασχόληση. ενώ ένα τέτοιο επιχείρημα μπορεί να ευσταθεί για τον δευτερογενή και τον τριτογενή τομέα, δεν είναι όμως τόσο πειστικό για την περίπτωση της γεωργίας όπου η συγκαλυμμένη ανεργία σε πολλές χώρες έχει μόνιμο χαρακτήρα και παίρνει ανησυχητικές διαστάσεις. Η τόνωση της ζήτησης στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να έχει αποτελέσματα μακροχρόνια αν δεν επιτευχθεί μια πιο ισόρροπη συμμετοχή των παραγωγικών συντελεστών εργασίας εδάφους και κεφαλαίου. Το πρόβλημα επομένως έγκειται στην πλευρά της προσφοράς και όχι στην πλευρά της ζήτησης. Αν υπάρξει αύξηση της ζήτησης μόνο, το αποτέλεσμα θα είναι άνοδος του γενικού επιπέδου τιμών χωρίς ανάλογη αύξηση της προσφοράς.

1.3 ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Το ποσοστό ανεργίας και ο ακριβής προσδιορισμός του αριθμού ανέργων στην Ελλάδα, έχει γίνει αντικείμενο πολλών συζητήσεων, αντιφατικών απόψεων, αλλά και θέμα πολιτικής αντιπαράθεσης. Από παλαιότερα υπήρχε σοβαρή σύγχυση για το όλο πρόβλημα, που οφείλεται σε ένα βαθμό, στις ιδιαιτερότητες της ελληνικής οικονομίας και στην αρκετά διαφοροποιημένη, από ότι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, δομή της απασχόλησης.

Το κύριο πρόβλημα εστιάζεται στο μεγάλο αριθμό των αυτοαπασχολούμενων (κυρίως αγροτών αλλά και ελεύθερων επαγγελματιών, εμπόρων κ.λπ.), για τους οποίους δεν είναι στατιστικά εύκολο να προσδιοριστεί πότε είναι άνεργοι και πότε όχι. Η δυσκολία, δηλαδή, βρίσκεται στο ότι δεν υπάρχει αποδεκτός επιστημονικός ορισμός για την κατάσταση ανεργίας του

γιατρού, του δικηγόρου, του αγρότη, των ελεύθερων επαγγελματιών ή αυτοαπασχολουμένων που δεν εργάζονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας.

Η αυξημένη παρουσία στην ελληνική οικονομία ορισμένων κλάδων με έντονες εποχικές διακυμάνσεις, όπως η γεωργία, ο τουρισμός, η οικοδομή, καθώς και η εκτεταμένη παραοικονομία, συνιστούν συναφή προβλήματα της απασχόλησης αλλά και των στατιστικών ανεργίας. Όταν γίνεται μια στατιστική δειγματοληψία για τον προσδιορισμό των ανέργων, ευνόητο είναι ότι έχει μεγάλη σημασία η εποχική συγκυρία, μια και συνήθως, κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες, παρατηρείται αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης, ενώ το αντίθετο συμβαίνει το χειμώνα (Κατσανέβας, 2001).

Επιπλέον, η ύπαρξη δραστηριοτήτων, που διαφεύγουν των επισήμων κανονισμών και εγγραφών, αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό όλων των κοινωνικών συστημάτων. Φαίνεται ότι στην περίπτωση των βιομηχανικών κοινωνιών, η κρίση ευνόησε την ανάπτυξη της και της παράνομης εργασίας. Η παράνομη εργασία εντάσσεται στον ενεργό πληθυσμό, στην πράξη όμως τοποθετείται στους ανέργους ή το μη ενεργό πληθυσμό ανάλογα με τους κανονισμούς της χώρας. Όλες οι ρυθμίσεις ή οι κανονισμοί εμπεριέχουν την εξαπάτηση και το πρόβλημα είναι να υπολογιστεί ο βαθμός της.

Είναι αδύνατον να μετρηθεί «αντικειμενικά» η ανεργία, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν αυστηρά όρια μεταξύ απασχόλησης και ανεργίας, καθώς επίσης και μεταξύ ανεργίας και ανενεργού κατάστασης. Αντίθετα υπάρχουν επικαλύψεις μεταξύ των τριών αυτών καταστάσεων (απασχόληση, ανεργία, μη εργατικό δυναμικό). Αν η αντικειμενική μέτρηση του φαινομένου είναι αδύνατη, τότε η διαμάχη γύρω από τον ακριβή προσδιορισμό της «κρυμμένης ανεργίας» ή των «πλασματικών ανέργων» λειτουργεί παραμορφωτικά ως προς την πραγματική φύση της ανεργίας. Η ουσία της τελευταίας βρίσκεται στην ετερογένεια του περιεχομένου της, την απροσδιοριστία των ορίων της, την ποικιλία των καταστάσεων των ανέργων και τις συνέπειες που έχει για την ατομική πορεία και εξέλιξη των ανθρώπων το πέρασμα από αυτήν (Καραμεσίνη, 2006).

Ωστόσο οι ειδικοί κάπως πρέπει να μετρήσουν το ποσοστό της ανεργίας. Έτσι έχουν συμφωνήσει ότι «το ποσοστό ανεργίας μιας οικονομίας προκύπτει από τη διαίρεση της ανεργίας προς το εργατικό δυναμικό, δηλαδή από το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που είναι αναπασχολητό. Ως εργατικό δυναμικό μιας χώρας ορίζεται το σύνολο των ατόμων που ήδη

απασχολούνται και των ατόμων που ζητούν ενεργά να απασχοληθούν (Πουρναράκης, 1997). Έτσι προκύπτει ότι οι άνεργοι προσδιορίζονται σύμφωνα με τη σχέση:

$$\text{Άνεργοι} = \text{Εργατικό δυναμικό} - \text{Απασχολούμενοι}$$

Εδώ όμως πρέπει να τονιστεί ότι η ανεργία δεν αποτελεί έλλειψη εργασίας γενικά, αλλά έλλειψη αμειβόμενης εργασίας. Για το λόγο αυτό διαφέρουν και οι άνεργοι από τους άεργους, όπως έχουμε πει και σε άλλο σημείο της εργασίας μας, οι οποίοι είτε δεν έχουν αναζητήσει ποτέ εργασία, είτε έχουν παραιτηθεί από την αναζήτηση (Πετρινιώτη, 1989). Έτσι λοιπόν το ποσοστό ανεργίας εξαρτάται όχι μόνο από τον αριθμό των ανέργων, αλλά και από το μέγεθος του εργατικού δυναμικού και υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{ποσοστό ανεργίας} = \frac{\text{άνεργοι} * 100}{\text{εργατικό δυναμικό}}$$

Βέβαια, ο ακριβής προσδιορισμός του ποσοστού ανεργίας είναι δύσκολος και το ύψος του συνήθως υποτιμάται. Αυτό συμβαίνει επειδή υπάρχει κρυμμένη ανεργία (αγρότες, αυτοαπασχολούμενοι, οικογενειακές επιχειρήσεις) και επικρατεί η υπόθεση του αποθαρρυσμένου δυνάμει εργαζόμενου (πολλοί έχουν απογοητευτεί και δε δηλώνουν ότι ψάχνουν για δουλειά). Έτσι, μπορεί να σημειωθεί αύξηση της απασχόλησης χωρίς αντίστοιχη μείωση της ανεργίας. Ποσοστό ανεργίας άνω του 3% είναι ανησυχητικό σημάδι, με ποικίλες κοινωνικές και οικονομικές αρνητικές επιπτώσεις, γιατί παράγεται λιγότερο από το μέγιστο δυνατό και υπάρχει απώλεια προϊόντος-εισοδήματος με αποτέλεσμα την υποκατανάλωση – υποεπένδυση. Το κοινωνικό αυτό κόστος συνεπάγεται υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου και της παραγωγικής ικανότητας ολόκληρης της χώρας (Αγαπητός, 2008).

Εκτός από τον παραπάνω τύπο μέτρησης της ανεργίας, υπάρχουν και άλλοι δύο τρόποι μέτρησής της που χρησιμοποιούνται ευρέως από τις περισσότερες χώρες:

- 1) Οι έρευνες δημοσκόπησης του πληθυσμού.
- 2) Η εγγραφή των αιτούντων εργασίας από τους υπεύθυνους οργανισμούς.

Όσον αφορά τους εγγεγραμμένους άνεργους στα γραφεία του ΟΑΕΔ, επίσης γεννιέται το ερώτημα για το ποιος αριθμός θα υπολογιστεί ως ετήσιος αριθμός ανέργων: ο μέσος μηνιαίος

αριθμός ανέργων ή το σύνολο των ατόμων που γράφηκαν ως άνεργοι στα μητρώα του ΟΑΕΔ. Γεγονός είναι, πάντως, πως, εξαιτίας της ιδιαιτερότητας στη δομή της ελληνικής οικονομίας, κυρίαρχο πρόβλημα για τη χώρα μας είναι, εκτός από την ανοιχτή ανεργία, η υποαπασχόληση, η ετεροαπασχόληση και η εποχική ανεργία¹. Αλλά η σύγχυση γύρω από τις στατιστικές ανεργίας οφειλόταν στο παρελθόν και σε άλλα αίτια: στην ηθελημένη ανεπάρκεια των στατιστικών ανεργίας και ίσως στην πολιτική σκοπιμότητα που στόχευε στην απόκρυψη των πραγματικών διαστάσεων του προβλήματος (Κατσανέβας, 2001).

Βέβαια τώρα πια οι εγγραφές είναι πλέον λεπτομερείς και συχνές, αλλά παρουσιάζουν το μεγάλο μειονέκτημα να αντανakλούν τις συνθήκες λειτουργίας του οργανισμού αλλά και τις συμπεριφορές των ανέργων έναντι της εγγραφής. Και φυσικά κατά καιρούς ακόμα και σήμερα δημιουργούνται αμφιβολίες ως προς την εγκυρότητα και την τιμιότητα των στατιστικών που αναφέρονται στην ανεργία. Οι ανακρίβειες αυτές θα λέγαμε ότι είναι αποτέλεσμα των ατελειών των μεθόδων μέτρησης και των αβεβαιοτήτων των ορισμών, πράγμα που οδηγούν αρκετές φορές την κεντρική διοίκηση της πολιτικής εξουσίας στην αποσιώπηση του πραγματικού ποσοστού της ανεργίας. Για το λόγο αυτό το καλύτερο θα ήταν να γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα η μέτρηση της ανεργίας, που όμως δεν ευνοείται από τη μέθοδο απογραφής του πληθυσμού που δεν ενδείκνυται για το σκοπό αυτό. Στις περισσότερες χώρες οι στατιστικές υπηρεσίες υπολογίζουν τα ποσοστά ανεργίας μηνιαίως βασιζόμενες σε αντιπροσωπευτική δειγματοληψία ενός αριθμού νοικοκυριών. Τα αποτελέσματα γενικεύονται εν συνέχεια με ολόκληρο το εργατικό δυναμικό και έτσι υπολογίζεται ένα ποσοστό ανεργίας για την οικονομία.

1.4 ΑΙΤΙΕΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Τα αίτια της ανεργίας είναι μακρο-οικονομικά (Καραμεσίνη, 2005). Έτσι η ανεργία οφείλεται (Σπυριδάκης, 2013):

¹ Η υποαπασχόληση ως οικονομική έννοια αφορά κυρίως τους αγρότες, οι οποίοι, στις περισσότερες περιπτώσεις, δεν έχουν ευρείες ευκαιρίες απασχόλησης, εργάζονται λιγότερο απ' όσο θα επιθυμούσαν και κατά συνέπεια υποαπασχολούνται. Ο ίδιος όρος μπορεί να ισχύει και για αυτοαπασχολούμενους στις υπηρεσίες, ή και στην παραοικονομία. Η ετεροαπασχόληση αφορά τα άτομα που, ενώ απέκτησαν μια συγκεκριμένη εκπαίδευση, απασχολούνται σε διαφορετικό επαγγελματικό κλάδο. Η πολυαπασχόληση σημαίνει ότι ένας εργαζόμενος απασχολείται ταυτόχρονα και σε δεύτερη ή περισσότερες από την κύρια εργασία του. Με τον όρο εποχική απασχόληση ή εποχική ανεργία ορίζεται η εποχική διακύμανση της απασχόλησης ή της ανεργίας αντίστοιχα.

1. Στην μεταβιομηχανική αλλαγή
2. Στην ανάπτυξη της τεχνολογίας,
3. Στην πλεονασματική αποταμίευση και
4. Την ανεπαρκή ενεργό ζήτηση σε αναπτυγμένες βιομηχανικές χώρες.

Η διαρθρωτική ανεργία δεν είναι ούτε εθελοντική ούτε βραχυπρόθεσμη. Οι αιτίες που ακολουθούν συνήθως οδηγούν σε μακροχρόνια ανεργία. Π.χ. οι τεχνολογικές εξελίξεις. Συνήθως η ανάπτυξη της τεχνολογίας γίνεται αιτία να απολύονται οι εργαζόμενοι καθώς την θέση τους καταλαμβάνουν οι υπολογιστές ή τα ρομπότ. Αυτοί για να μπορέσουν να αποκτήσουν μια καινούρια θέση στον τομέα τους θα πρέπει να καταρτιστούν περισσότερο.

Παράγοντες που δεν επιτρέπουν την αύξηση της αποταμίευσης, την επαύξηση του παραγωγικού εξοπλισμού και την πλουσιότερη ικανοποίηση των αναγκών του πληθυσμού είναι:

1. Η ανεπαρκής ζήτηση στην αγορά εργασίας
2. Η υπερβολική κατανάλωση και
3. Η αδύναμη πολιτική.

Η χαμηλή καταναλωτική ζήτηση δημιουργεί κυκλική ανεργία. Οι εταιρίες χάνουν υπερβολικό κέρδος όταν μειώνεται η ζήτηση. Εάν δεν αναμένουν ότι οι πωλήσεις θα ανεβούν σύντομα, τότε αναγκάζονται να απολύσουν εργαζομένους. Η ανεργία με ανεπαρκή ζήτηση εμφανίζεται μερικές φορές όταν οι μισθοί είναι πολύ υψηλοί. Οι επικριτές αυτής της άποψης υποστηρίζουν ότι όταν οι επιχειρήσεις αναγκάζονται να πληρώσουν υψηλότερο μισθό ανά άτομο, και έτσι απολύουν άλλους εργαζομένους. Όμως οι περισσότερες εταιρίες για να το αποφύγουν αυτό περνούν το κόστος στους πελάτες τους.

Επίσης, τα προηγούμενα χρόνια κορυφαίες εταιρείες προσλάμβαναν μεγάλο αριθμό ατόμων για να εξασφαλίσουν ότι όλες οι εργασίες θα γίνουν με τον κατάλληλο τρόπο εντός της καθορισμένης προθεσμίας. Ωστόσο, σήμερα, οι εταιρείες προτιμούν να προσλαμβάνουν όσο το δυνατόν λιγότερα άτομα ώστε να μην χρειάζεται να ξοδεύουν πάρα πολλά χρήματα για τους μισθούς και για να μην βγουν προς τα έξω τα εμπορικά τους μυστικά. Για το λόγο αυτό είναι πρόθυμοι μόνο να προσλάβουν αυτούς τους ανθρώπους που εμπιστεύονται και είναι απολύτως βέβαιοι. Πολλοί διευθυντές πιστεύουν ότι η πρόσληψη πέντε ικανών ατόμων σε μια επιχείρηση είναι καλύτερη από το να έχουν είκοσι ανθρώπους με μεσαίες ικανότητες.

Ένας επιπρόσθετος παράγοντας ανεργίας σήμερα μπορεί να επισημανθεί στην παγκόσμια οικονομική κρίση που υπάρχει. Αυτή η οικονομική κρίση έχει επιφέρει με πολύ αρνητικό τρόπο το εμπόριο μεταξύ των χωρών. Οι χώρες που ήταν προηγουμένως μάλλον πλούσιες δεν κατάφεραν να ανταπεξέλθουν στην οικονομική κρίση. Προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν μεγάλες απώλειες, οι εταιρείες έχουν επίσης αρχίσει να μειώνουν την παραγωγή των αγαθών τους, αφού πολλά άτομα δεν είναι πρόθυμα να επενδύσουν πολλά χρήματα στην αγορά των πραγμάτων.

Επίσης, τέσσερις αιτίες υπάρχουν λόγω της ανεργίας τριβής καθώς αυτού του είδους ανεργία όπως και η διαρθρωτική ανεργία συμβαίνουν ακόμη και σε μια υγιή οικονομία. Το αισιόδοξο είναι ότι αυτού του είδους η ανεργία είναι εθελοντική και συνήθως βραχυπρόθεσμη. Οι αιτίες της ανεργίας τριβής είναι οι εξής:

1) Η εθελοντική ανεργία. Μερικοί άνεργοι που εργάζονταν στο παρελθόν, έχουν τα απαραίτητα χρήματα ώστε να μπορούν να ζήσουν και έτσι έμειναν άνεργοι επειδή έχουν την πολυτέλεια να ψάξουν να βρουν την κατάλληλη για αυτούς ευκαιρία δουλειάς.

2) Άλλη αιτία ανεργίας είναι όταν οι εργαζόμενοι πρέπει να μετακινηθούν από έναν τόπο σε έναν άλλον για διάφορους άλλους λόγους που δεν σχετίζονται με το επάγγελμά τους. Αυτοί όταν εγκαθίστανται στη νέα πόλη ψάχνουν να βρουν δουλειά. Από έρευνες που έγιναν σε πολλές χώρες μέλη του Οργανισμού οικονομικής συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) προκύπτει ότι όσο πιο χαμηλή είναι η επαγγελματική εξειδίκευση, τόσο περιορισμένη είναι και η κινητικότητα των εργαζομένων. Έτσι, ελάχιστοι είναι οι εργαζόμενοι αυτής της κατηγορίας που αναζητούν εργασία εκτός της πόλης τους ή έξω από το νομό στον οποίο υπάγονται. Οι εξαιρέσεις που παρατηρούνται στον κανόνα αυτό είναι συνάρτηση του ύψους αποδοχών.

Ένας χαμηλής εξειδίκευσης εργαζόμενος μετακινείται μόνο όταν υπάρχει ισχυρό οικονομικό κίνητρο, άρα κοστίζει ακριβά. Διαφορετικά δεν μετακινείται και συνεπώς αδυνατεί να επωφεληθεί από την απελευθέρωση της κυκλοφορίας των εργαζομένων.

Ας σημειωθεί επίσης ότι, περισσότερο στην Ελλάδα, παρά σε άλλες χώρες, είναι εξαιρετικά χαμηλός ο δείκτης της οριζοντίου κινητικότητας, ο οποίος αποτυπώνει την πρόθεση και διάθεση ενός εργαζομένου να αλλάξει επάγγελμα. Χαρακτηριστικό από την άποψη αυτή είναι το γεγονός ότι τα κατώτερα και μεσαία στελέχη που έχουν υψηλή προϋπόθεση για επαγγελματική αλλαγή συνήθως πάνε υψηλά στις ιεραρχίες των επιχειρήσεων αλλά δεν έχουν μιμητές.

3) Άλλος λόγος είναι η εισροή νέων εργαζομένων στο εργατικό δυναμικό. Αυτό πραγματοποιείται όταν αποφοιτούν νέοι από τις πανεπιστημιακές σχολές και ψάχνουν μια δουλειά που να ταιριάζει με τις νέες δεξιότητες και τα προσόντα που έχουν.

4) Άλλος λόγος είναι όταν όσοι θέλουν και ζητάνε δουλειά επανεντάσσονται στο εργατικό δυναμικό. Αυτοί οι άνθρωποι κάποτε σταμάτησαν να δουλεύουν και να ψάχνουν για δουλειά π.χ. για να μεγαλώσουν τα παιδιά τους, να φροντίσουν τους άρρωστους γονείς τους κ.λπ.

Σύμφωνα με την Εκτελεστική Επιτροπή της ΟΚΕ, οι αιτίες για την αύξηση της ανεργίας στην Ελλάδα οφείλονται στους εξής παράγοντες (Φούλιρα, 2015):

1. Στις αναχρονιστικές δομές της ελληνικής οικονομίας, παρόλο που υπάρχει ανάπτυξη της τεχνολογίας.

2. Στην κατάργηση παραδοσιακών επαγγελμάτων ή στην εξαφάνιση του κλάδου. Ως συνέπεια αυτού είναι το κλείσιμο πολλών επιχειρήσεων.

3. Στην αύξηση του εργατικού δυναμικού λόγω της δυναμικής εισόδου της γυναίκας στην αγορά εργασίας.

4. Στο χαμηλό επίπεδο και στην έλλειψη δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, τα οποία βρίσκονται σε αναντιστοιχία με τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας.

5. Στην αύξηση της ανεργίας των νέων. Αυτό είναι ένα ιδιαίτερο πρόβλημα που εμφανίζεται στις χώρες που το σύστημα απασχόλησης διαρθρώνεται κυρίως με βάση τις εσωτερικές αγορές. Έτσι, οι νέοι περιμένουν να βρουν εργασία και έχουν ελάχιστη πιθανότητα να το πετύχουν είτε γιατί δεν έχουν προϋπηρεσία, είτε γιατί δεν έχουν τις απαιτούμενες δεξιότητες. Υπάρχει και η περίπτωση να έχουν και περισσότερα προσόντα αλλά οι εργοδότες δεν είναι διατεθειμένοι να τους προσλάβουν, αφού θα πρέπει να δώσουνε μεγαλύτερες αποδοχές.

6. Στο επίδομα ανεργίας το οποίο από αρκετούς ερευνητές θεωρείται ότι είναι μια αρνητική συνέπεια της προώθησης της απασχόλησης. Έτσι, ο άνεργος προτιμάει να παραμείνει στο ταμείο ανεργίας, εκτός εάν του προσφερθεί εργασία σύμφωνα με το μισθό που περιμένει και τις συνθήκες εργασίας. Το φαινόμενο αυτό λέγεται wage reserve. Βέβαια, το επίδομα ανεργίας μπορεί να θεωρηθεί θετική συνέπεια στην περίπτωση που ο άνεργος προτιμήσει να παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο για να βελτιώσει τις δεξιότητές τους.

7. Στη μετανάστευση. Στην εποχή μας έχει παρατηρηθεί μεγάλη εισροή μεταναστών οι οποίοι έρχονται στη χώρα μας για να βρουν δουλειά. Στην περίοδο της κρίσης αντιμετωπίζουν πρόβλημα στην ανεύρεση εργασίας με αποτέλεσμα να εισάγονται και αυτοί στα μητρώα της

ανεργίας. Όμως πολλοί εξ αυτών εργάζονται κρυφά και παράνομα, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την «μαύρη εργασία».

Επίσης, η έλλειψη επαγγελματικού προσανατολισμού οδηγεί νέους και ανέργους σε λάθος εργασιακά μονοπάτια επιφέροντας μια ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης θέσεων εργασίας (ΓΓΕΕ, 2008).

1.5 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Η παγκόσμια οικονομική κρίση δεν είναι απλά μια αιτία, αλλά και μια επίδραση της ανεργίας. Μόλις οι άνθρωποι είναι άνεργοι, η κυβέρνηση μιας χώρας είναι υπεύθυνη για την παροχή στους ανθρώπους των ανέσεων και των εγκαταστάσεων που δεν μπορούν να αντέξουν οικονομικά. Όταν λοιπόν πολλοί άνθρωποι μιας χώρας είναι άνεργοι, αυτό οδηγεί αυτόματα σε ύφεση γιατί όσο αυξάνεται το ποσοστό της ανεργίας μειώνεται το ποσοστό της παραγωγικότητας.

Οι άνεργοι είναι απρόθυμοι να αποκτήσουν αγοραστική δύναμη. Ωστόσο, εκτός από τους ανέργους, ακόμη και αυτοί που απασχολούνται δεν επιθυμούν να ξοδέψουν πολλά χρήματα, απλώς επειδή φοβούνται ότι εάν τα πράγματα επιδεινωθούν και η επιχείρηση κλείσει, ίσως καταλήξουν να χάσουν τη δουλειά τους. Η ανεργία επίσης επηρεάζει αρνητικά το άτομο που αρχίζει να αναστέλλει τις αποφάσεις του. Όταν κάποιος στην οικογένεια είναι άνεργος, συνήθως δεν είναι μόνο ένα άτομο αλλά ολόκληρη η οικογένεια που πλήττεται και πρέπει να υποφέρει. Εκτός από τα χρήματα που είναι σπάνια στην οικογένεια, η οικογένεια πρέπει επίσης να ανταποκρίνεται στις συναισθηματικές ανάγκες του ατόμου που είναι άνεργος.

Από όλες τις αρνητικές επιπτώσεις της ανεργίας, ένα από τα χειρότερα αποτελέσματα είναι ότι οδηγεί σε αύξηση της εγκληματικότητας.

Έτσι λοιπόν θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι συνέπειες είναι:

1. Άμεσες: στο ίδιο το άτομο
2. Έμμεσες: χάνεται το εισόδημα για την οικογένεια του ανέργου και δημιουργούνται οικογενειακές προστριβές
3. Βραχυπρόθεσμες: επηρεάζουν την καθημερινότητά του.
4. Μακροπρόθεσμες: επηρεάζουν τα μελλοντικά του σχέδια.

5. Οικονομικές: χάνονται παραγωγικές δυνάμεις οι οποίες είναι πολύ σημαντικές για την παραγωγική διαδικασία.

6. Πολιτικές: επιβαρύνεται ο κρατικός προϋπολογισμός με την παροχή επιδομάτων ανεργίας προς τους άνεργους.

7. Κοινωνικές: μειώνεται η κοινωνική θέση του άνεργου, περιθωριοποιείται και δημιουργούνται παραβατικές συμπεριφορές.

8. Ψυχολογικές: έχουν αίσθημα ντροπής, άγχος για το μέλλον τους και είναι επιρρεπείς στην κατάθλιψη, σε αυτοκτονίες και στον αλκοολισμό.

Κοινωνιολογικές έρευνες αποδεικνύουν και εμπειρικά ότι η άμεση εργασιακή διαδικασία βιώνεται ως πηγή αισθημάτων αδυναμίας, απουσίας νοήματος και αποξένωσης. Το ανεκπλήρωτο των στόχων, η κατάπνιξη της ανάγκης για ενδιαφέρουσα εργασία ως πεδίο εκδήλωσης δημιουργικότητας και ανεξαρτησίας, επιδρά αρνητικά τόσο στην στάση προς εργασία, όσο και στην ψυχική διάθεση και στον αυτοσεβασμό των εργαζομένων. Ο χαρακτήρας της εργασίας και η σχέση του εργαζομένου προς αυτήν, επιδρά στην σωματική και ψυχική υγεία (Καμπέρης, 2001).

Η ανεργία επίσης (ΓΤΕΕ, 2008):

1. μειώνει τη δραστηριότητα του ατόμου,
2. αναστέλλει τη δημιουργικότητά του
3. το καθιστά αδύναμο να εξασφαλίσει τα προς το ζην με συνέπεια να διακατέχεται από άγχος, ανασφάλεια, απαισιοδοξία και γενικότερα αρνητικά αισθήματα.

4. Τονώνεται ο κακός ανταγωνισμός μεταξύ των ατόμων.

5. Κλονίζεται η εμπιστοσύνη τόσο μεταξύ τους όσο και με την κοινωνία γενικότερα.

6. Οξύνονται τα προβλήματα στις ανθρώπινες σχέσεις.

7. Ο άνεργος γενικά οδηγείται σε ψυχολογική κατάρρευση.

Επίσης, η ανεργία γεννά αισθήματα κατωτερότητας και αποκλεισμού από τις κοινωνικές δραστηριότητες, γιατί οι άνεργοι πολλές φορές χάνουν την αυτοεκτίμησή τους καθώς περιθωριοποιούνται. Έτσι μπορεί και να οδηγηθούν σε αντικοινωνικές και παραβατικές συμπεριφορές. Στην ουσία θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ανεργία πλήττει την κοινωνική συνοχή επειδή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον κοινωνικό αποκλεισμό (ΓΤΕΕ, 2008).

2 ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

2.1 ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Για να σταθμιστεί σε όλο του το μέγεθος το πρόβλημα της ανεργίας θα πρέπει αρχικώς να εκτιμηθεί το συνολικό κοινωνικό και οικονομικό κόστος της. Έτσι θα πρέπει να προσεγγισθούν τα εξής μεγέθη (Zylberberg and Cahuc, 2017):

1. Οι απώλειες στο παραγόμενο προϊόν από τη μη χρησιμοποίηση του εργατικού δυναμικού των ανέργων.
2. Οι απώλειες σε ασφαλιστικές και φορολογικές εισφορές.
3. Η απαξίωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των ανέργων.
4. Οι δαπάνες των οικογενειακών προϋπολογισμών για τη συντήρηση των ανέργων.
5. Το κόστος της πολιτικής για την αντιμετώπιση της ανεργίας.

Όμως, μία συνολική προσέγγιση δεν είναι εφικτή ακόμη και στις χώρες εκείνες που διαθέτουν ανεπτυγμένα συστήματα στατιστικής πληροφόρησης εξαιτίας του ότι ορισμένα από τα παραπάνω μεγέθη δεν είναι δυνατό να εκτιμηθούν ποσοτικά. Έτσι οι πόροι που δεσμεύονται για την ανακούφιση, την ασφαλιστική κάλυψη αλλά και την επανένταξη των ανέργων ταξινομούνται ως εξής:

1. Δαπάνες της ασφαλιστικής πολιτικής
2. Δαπάνες για την προώθηση της απασχόλησης. Εδώ συμπεριλαμβάνονται όλα τα προγράμματα επιδοτούμενης απασχόλησης.

Η αύξηση της ανεργίας προκαλεί, όπως είναι φυσικό, την αύξηση των ποσοστών της επιδοτούμενης ανεργίας, πράγμα που ώθησε προς τα πάνω τις δαπάνες ασφάλισης κατά της ανεργίας. Επιπρόσθετα, η εφαρμογή των ΕΣΠΑ έδωσε μια νέα ώθηση στο σύνολο των ασφαλιστικών δαπανών.

Κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί τις έμμεσες επιδράσεις και κυρίως τον προληπτικό χαρακτήρα των προγραμμάτων για την αντιμετώπιση της ανεργίας. Υπάρχουν προγράμματα μέσω ΕΣΠΑ και μέσω του ΟΑΕΔ.

Μέσω του ΕΣΠΑ έχουν ενεργοποιηθεί από το Υπουργείο Ανάπτυξης προγράμματα συνολικού προϋπολογισμού 160 εκατομμυρίων €. Πρόκειται για προγράμματα που ως σκοπό τους έχουν την ενίσχυση της τοπικής απασχόλησης και την αντιμετώπιση της ανεργίας. Αυτά τα προγράμματα είναι τα εξής (www.alexandreia-gidas.gr):

1. Τοπικά σχέδια για την απασχόληση, προσαρμοσμένα στις ανάγκες της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, προϋπολογισμού 5.240.000€. Σκοπός του είναι η εξασφάλιση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης για ανέργους.
2. Τοπικά σχέδια για την απασχόληση στην Περιφέρεια Β. Αιγαίου, προϋπολογισμού 2.000.000€.
3. Τοπικά σχέδια για την απασχόληση στην Περιφέρεια Ν. Αιγαίου, προϋπολογισμού 1.064.000€.
4. Τοπικά σχέδια για την απασχόληση στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, προϋπολογισμού 8.000.000€.
5. Τοπικά σχέδια για την απασχόληση στην Περιφέρεια Κρήτης, προϋπολογισμού 6.000.000€.
6. Τοπικά σχέδια για την απασχόληση στην Περιφέρεια Ηπείρου, προϋπολογισμού 4.000.000€.

Τα μέτρα που παίρνουν οι διάφορες κυβερνήσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας είναι δύο γενικών κατηγοριών:

1. μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης: τα οποία είναι:
 - i. δημοσιονομικά: που περιλαμβάνουν:
 1. αύξηση των κρατικών δαπανών για δημόσια έργα
 2. προώθηση μεγάλων επενδυτικών έργων
 - ii. νομισματικά: αποσκοπούν στη μείωση του επιτοκίου, με σκοπό την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων, της παραγωγής και, συνεπώς της απασχόλησης.

Σκοπός αυτών των δύο μέτρων είναι η αύξηση της συνολικής ζήτησης που έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ανεργίας, η οποία οφείλεται στην ανεπάρκεια της ζήτησης, δηλαδή της κεϋνσιανής ανεργίας.

2. μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού. Σκοπός τους είναι να διευκολύνουν τους ανέργους στην απόκτηση επαγγελματικών γνώσεων και ειδικεύσεων, οι οποίες είναι απαραίτητες ή χρήσιμες, προκειμένου να απασχοληθούν στις

υπάρχουσες κενές θέσεις εργασίας. Είναι φανερό ότι τα μέτρα έχουν στόχο τη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας.

2.2 ΜΕΤΡΑ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΑΕΔ

Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) είναι ένας ειδικός φορέας που στόχο έχει την αντιμετώπιση της ανεργίας και την προώθηση της απασχόλησης. Ιδρύθηκε το 1954 με το Ν.Δ. 2961 «Περί συστάσεως Οργανισμού Απασχολήσεως και Ασφαλίσεως Ανεργίας» (<http://www.oaed.gr/o-organismos-oaed>).

Ο ΟΑΕΔ εδράζεται σε τρεις πυλώνες λειτουργίας, που αποτελούν και μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας και ενίσχυσης της απασχόλησης:

1) Σύνδεση των προγραμμάτων κατάρτισης και απασχόλησης. Ο συνδυασμός των προγραμμάτων κατάρτισης-απασχόλησης ανέργων, έχει ως στόχο αφενός την επανακατάρτισή τους και αφετέρου την απορρόφηση σημαντικού μέρους των επανακαταρτισθέντων από τις επιχειρήσεις συνδυάζοντας την επαγγελματική κατάρτιση με τη ζήτηση θέσεων εργασίας. Με τον τρόπο αυτό τα προγράμματα κατάρτισης σχεδιάζονται για να οδηγήσουν σε εξασφαλισμένη απασχόληση με τη συνευθύνη του κράτους, των ιδιωτικών επιχειρήσεων και των πιστοποιημένων Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ). Επιπλέον, η σύνδεση αυτή εθίζει τις επιχειρήσεις στην προοπτική της συνεχούς εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του προσωπικού τους και διασυνδέει δυναμικά τη ζήτηση με την προσφορά εργασίας.

Αναφορικά με τα προγράμματα αυτά, ο ΟΑΕΔ μπορεί να αναθέτει ή να συνεργάζεται με το δημόσιο, με φορείς του δημοσίου, με επιχειρήσεις του ευρύτερου δημοσίου τομέα και με τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα, για την εκτέλεση στο θεωρητικό ή πρακτικό μέρος ή στο σύνολό τους προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων και εργαζομένων.

2) Σύνδεση των προγραμμάτων κατάρτισης και απασχόλησης. Με στόχο την καταπολέμηση της ανεργίας, την προώθηση της απασχόλησης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας είναι δυνατό να επιχορηγούνται από τον ΟΑΕΔ επιχειρήσεις και γενικά εργοδότες, βάσει προγραμμάτων απασχόλησης και αυταπασχόλησης ανέργων. Στα προγράμματα αυτά είναι δυνατό να περιλαμβάνονται και στάδια κατάρτισης, εξοικείωσης και προσαρμογής στις συνθήκες

λειτουργίας της επιχείρησης. Η χρηματοδότηση των ανωτέρω προγραμμάτων να προέρχεται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους. Με αυτόν τον τρόπο παρέχεται η δυνατότητα ευελιξίας κατά την άσκηση πολιτικών για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, σύμφωνα με τις εκάστοτε απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, ενώ παράλληλα επιχορηγείται η εφαρμογή προγραμμάτων προκατάρτισης και προσαρμογής του μισθωτού στις συνθήκες λειτουργίας της επιχείρησης.

3) Μέτρα για τη διευκόλυνση της κινητικότητας των ανέργων. Ο ΟΑΕΔ μπορεί να εφαρμόσει προγράμματα ενίσχυσης της κινητικότητας των ανέργων με στόχο την απασχόλησή τους. Ειδικότερα έχουν σχεδιασθεί και υλοποιούνται τα εξής προγράμματα:

1. Πρόγραμμα επιχορήγησης εργοδοτικών εισφορών για τη μετατροπή εργαζόμενων «με μπλοκάκι» σε μισθωτούς: Πρόκειται για ένα πρόγραμμα επιδότησης ασφαλιστικών εισφορών με σκοπό τη μετατροπή της ψευδώς δηλωμένης αυτοαπασχόλησης εκ μέρους του εργοδότη σε μισθωτή εργασία. Με το εν λόγω πρόγραμμα ενισχύεται το θεσμικό πλαίσιο προστασίας της μισθωτής εργασίας αναφορικά με τις προβλέψεις της εργατικής νομοθεσίας (ωράρια, μισθοί, επιδόματα, δώρα εορτών, άδειες κ.λπ.).

2. Πρόγραμμα για «εγκλωβισμένους» εργαζόμενους: Το πρόγραμμα αφορά περιπτώσεις εργαζομένων που είναι απλήρωτοι για μεγάλο χρονικό διάστημα ή βρίσκονται σε καθεστώς επίσχεσης εργασίας ή απασχολούνται σε κλάδους με φθίνουσα πορεία. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει οικονομική ενίσχυση αλλά και κατάρτιση των εργαζόμενων αυτών με νέες γνώσεις και ικανότητες, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν σε διαφορετικές θέσεις εργασίας και να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά την απειλή της ανεργίας. Ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται στα 100 εκατ. ευρώ και αναμένεται να δώσει διέξοδο σε 50.000 εγκλωβισμένους εργαζόμενους.

3. Πρόγραμμα επιχορήγησης της «πρώτης πρόσληψης μισθωτού εργαζόμενου από επιχειρήσεις νέων, ηλικίας έως 35 ετών»: Το πρόγραμμα ενισχύει τους νέους επιχειρηματίες έως 35 ετών, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής της επιχείρησης, για την πρώτη πρόσληψη εργαζομένου σε θέσεις μισθωτής εργασίας πλήρους απασχόλησης μέσω της επιχορήγησης για 12 μήνες του μισθολογικού και μη μισθολογικού.

Σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των συνεπειών της ανεργίας θα έχει και η αξιοποίηση του σχετικά νέου θεσμού της Κοινωνικής Αλληλέγγυας Οικονομίας. Για την αξιοποίηση αυτή προγραμματίζεται:

1. Ίδρυση 100 Κέντρων Στήριξης για τους φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

2. Σύσταση Ταμείου για την ενίσχυση της ΚΑΛΟ με διαθέσιμο αρχικό κεφάλαιο 28 εκατ. ευρώ

3. Προγράμματα επιχορηγήσεων για υπάρχουσες επιχειρήσεις και startups.

Για την ενίσχυση των παρεμβάσεων στον ιδιαίτερα σημαντικό και ευαίσθητο τομέα της απασχόλησης και την αντιμετώπιση της ανεργίας σχεδιάστηκε το 2018 μια σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων που αφορούσαν:

1. Σύστημα αμοιβαίων υποχρεώσεων μεταξύ των ανέργων εγγεγραμμένων στον ΟΑΕΔ και του ΟΑΕΔ.

2. Σύσταση Περιφερειακών Συμβουλίων Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού και Σύνδεσης με την Απασχόληση.

3. Απασχόληση ανέργων, ως ποσοστό του συνολικού αριθμού εργαζομένων στην εκτέλεση δημοσίων έργων.

4. Αναμόρφωση θεσμικού πλαισίου πιστοποίησης παρόχων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης.

5. Επέκταση ειδικού εποχικού επιδόματος στους εργαζομένους στο χώρο του χορού και των τεχνικών απασχολούμενων σε ζωντανές οπτικοακουστικές εκδηλώσεις.

2.3 ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ Ε.Ε.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην ετήσια έκθεσή της για την απασχόληση, διαβεβαιώνει ότι οι κενές θέσεις εργασίας στην ΕΕ ανέρχονται σε τέσσερα εκατομμύρια. Αν υπολογιστεί ότι οι άνεργοι εν συνόλω είναι περίπου 24 εκατομμύρια, τότε, αν καλυφθούν οι κενές θέσεις, σημαίνει ότι αποκαταστάθηκε επαγγελματικά ο ένας στους τέσσερις άνεργους. Έτσι, απόλυτη προτεραιότητα είναι ο συντονισμός της όλης προσπάθειας να καταπολεμηθεί η ανεργία μέσω δράσεων και μέτρων. Το ευρωπαϊκό σχέδιο προβλέπει(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/>):

1. Στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και εξειδικευμένων μορφών απασχόλησης.
2. Στην υποστήριξη της αυτοαπασχόλησης και
3. στην άρση των εμποδίων για εύρεση δουλειάς σε άλλες χώρες της Ένωσης

Πιο αναλυτικά σχεδιάζει:

1. επιδότηση επιχειρήσεων για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
2. Μεταφορά του φορολογικού βάρους - χωρίς επιβάρυνση στον προϋπολογισμό - από φόρους στην εργασία σε περιβαλλοντικούς φόρους.
3. Εκμετάλλευση και αξιοποίηση κλάδων με μεγάλη δυναμική και προοπτική, όπως η πράσινη οικονομία, όπου εκτιμάται ότι θα μπορούσαν να δημιουργηθούν 20 εκατομμύρια θέσεις εργασίας μέχρι το 2020, με ταυτόχρονη ενίσχυση και ανάπτυξη «πράσινων» δεξιοτήτων.
4. Βελτίωση στο σχεδιασμό για το εργατικό δυναμικό στον κλάδο της υγείας.
5. Δημιουργία εργασιακών ευκαιριών σε υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας και κατ' οίκον βοήθειας.
6. Θέσπιση αξιοπρεπών μισθών και η αποφυγή των παγίδων χαμηλών μισθών.
7. Μεγαλύτερη επένδυση σε δεξιότητες, ώστε να αντιμετωπιστεί το χάσμα μεταξύ των αγορών εργασίας στην Ευρώπη.
8. Έλεγχος από τις Βρυξέλλες στα κράτη-μέλη του βαθμού εφαρμογής των Εθνικών Σχεδίων Απασχόλησης.

Επίσης, για την καταπολέμηση του προβλήματος της ανεργίας ανάμεσα στους νέους, τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεσμεύτηκαν το 2013, ότι όλοι οι νέοι κάτω των 25 ετών, σύμφωνα με το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη Νεολαία», θα λαμβάνουν:

1. ποιοτική προσφορά εργασίας,
2. συνεχή εκπαίδευση,
3. μαθητεία ή πρακτική άσκηση εντός τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση.

Το βασικό εργαλείο της ΕΕ για τη χρηματοδότηση μέτρων και προγραμμάτων είναι η «Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων», το ξεκίνησε αποσκοπώντας τη στήριξη των νέων που ζουν σε περιοχές όπου το 2012 η ανεργία των νέων ήταν υψηλότερη από 25%. Το 2017 συμπληρώθηκε με τις περιοχές όπου το 2016 η ανεργία των νέων ήταν υψηλότερη από 25%. Η πρωτοβουλία αυτή στηρίζει αποκλειστικά τους νέους που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ), συμπεριλαμβανομένων και όσων είναι μακροχρόνια άνεργοι ή δεν έχουν εγγραφεί ως αναζητούντες εργασία.

Επίσης, η ΕΕ δημιούργησε την «Ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις μαθητείας». Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 16 εκατομμύρια νέοι συμμετείχαν μέχρι τον Ιανουάριο του 2014 στα

προγράμματα των «Εγγυήσεων για τους Νέους», ενώ περισσότεροι από 1,6% νέοι έχουν λάβει απευθείας βοήθεια από την «Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων».

Οι δράσεις αυτές έχουν ήδη αποδώσει καρπούς, με την ανεργία στους νέους να πέφτει στο 16.5% το 2017. Ωστόσο, στην πρώτη θέση της λίστας με τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας των νέων παραμένει η Ελλάδα με 40,2% (Αύγουστος 2017), η Ισπανία με 38,2% και η Ιταλία με 34,7%. Τα χαμηλότερα ποσοστά σημειώθηκαν στη Γερμανία (6,6%) και στην Τσεχία (7,2%).

Στις 18 Ιανουαρίου 2018, οι ευρωβουλευτές ενέκριναν έκθεση πρωτοβουλίας για την αξιολόγηση της εφαρμογής της «Πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων». Οι ευρωβουλευτές τόνισαν τη σημασία της πρωτοβουλίας για τη στήριξη της νεολαίας και της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων προκειμένου να καταπολεμηθεί η ανεργία στους νέους και ζήτησαν καλύτερη παρακολούθηση και αξιόπιστα στοιχεία για την ορθή αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Επίσης, πρότειναν πρόσθετα μέτρα, όπως:

1. η βελτίωση της ποιότητας εργασίας, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης,
2. η προώθηση των προγραμμάτων μεταξύ των εταιρειών και
3. η δημιουργία στρατηγικών εταιρικών σχέσεων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διασφάλισε 116,7 εκατομμύρια ευρώ για την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων για το 2018.

2.4 ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ **(INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION-ILO)**

Ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ILO) δημοσίευσε έκθεση, με την οποία απαιτεί μια πιο ολοκληρωμένη στρατηγική για την απασχόληση στην Ελλάδα που περιλαμβάνει μια σειρά μέτρων για τη στήριξη της δημιουργίας θέσεων εργασίας, την αντιμετώπιση των πιεστικών επιπτώσεων της κρίσης και την ανάδειξη της οικονομίας σε μια βιώσιμη τροχιά. Η στρατηγική καλύπτει τόσο μέτρα έκτακτης ανάγκης όσο και πιο συνεχή δράση.

Μακροπρόθεσμα, η μελέτη υποστηρίζει τα ακόλουθα μέτρα (<https://www.ilo.org/>):

1. Διεύρυνση της οικονομικής βάσης διευκολύνοντας την επέκταση των βιώσιμων επιχειρήσεων, ενισχύοντας τους δεσμούς μεταξύ τουρισμού και αγροτικών ειδών διατροφής και ενισχύοντας τις επενδύσεις που ενισχύουν την απασχόληση.

2. Αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας και της φτώχειας μέσω μιας ευρύτερης φορολογικής βάσης και της βελτίωσης των κινήτρων για χαμηλόμισθες εργασίες με ταυτόχρονη μετατόπιση της φορολογικής επιβάρυνσης από την εργασία, τις μικρές επιχειρήσεις και την κατανάλωση βασικών αναγκών σε άλλες βάσεις όπως η ιδιοκτησία. Αυτό, μαζί με την πολύ αναγκαία κινητοποίηση των πόρων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, θα διευρύνει επίσης το χώρο πολιτικής για τη στρατηγική για την ανάπτυξη και την απασχόληση.

3. Εξασφάλιση επαρκούς κάλυψης του συστήματος κοινωνικής προστασίας.

4. Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου με το σχεδιασμό προγραμμάτων δεξιοτήτων σε συνεργασία με επιχειρήσεις, εργαζόμενους και εκπαιδευτικούς φορείς. αξιοποίηση περαιτέρω μαθητείας και εργασιακής εμπειρίας για τη νεολαία · και την ενίσχυση των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και των ενεργητικών προγραμμάτων για την αγορά εργασίας.

5. Ανοικοδόμηση του κοινωνικού διαλόγου μεταξύ της κυβέρνησης, των εργοδοτών και των εργαζομένων και αντιμετώπιση του κατακερματισμού των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των αποκλίσεων στην κάλυψη, ώστε να προωθηθεί μια ισορροπημένη ανάκαμψη.

Τα μέτρα έκτακτης ανάγκης περιλαμβάνουν:

1. την εγγύηση ενεργοποίησης για όλους τους νέους που αναζητούν εργασία και τις ομάδες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη,

2. την καλλιέργεια επιχειρήσεων «κοινωνικής οικονομίας» ως ευκαιριών για τη δημιουργία θέσεων εργασίας,

3. τη βελτίωση της πρόσβασης σε πιστώσεις για μικρές επιχειρήσεις και τα

4. ην αναθεώρηση του ρυθμού και του συνδυασμού πολιτικών των δημοσιονομικών ενοποίηση, ώστε να μην υπονομεύονται οι προσπάθειες ανάκαμψης.

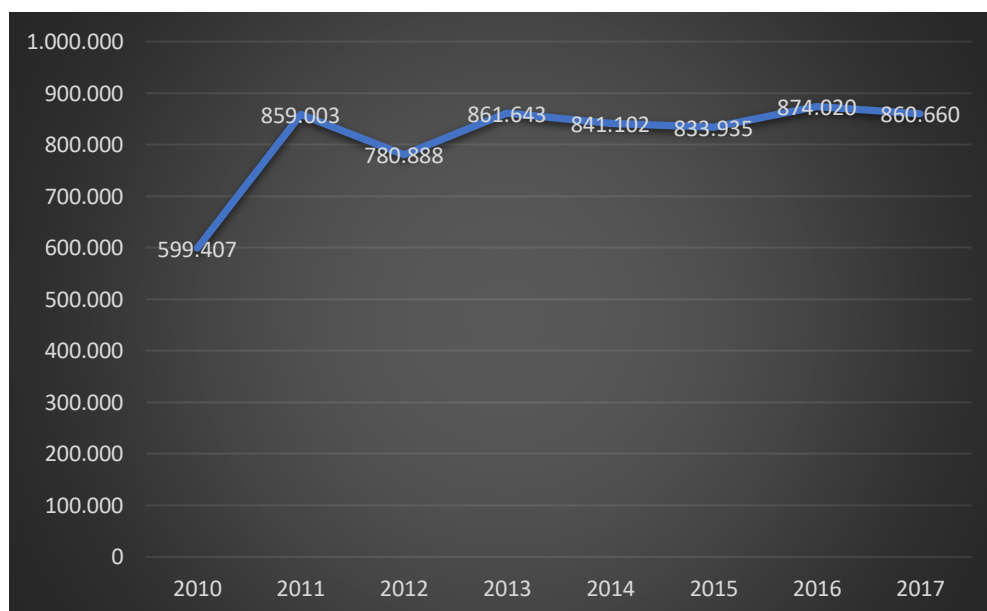
3 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2010-2017

Στο κεφάλαιο αυτό θα μελετήσουμε το πώς εξελίχθηκε η ανεργία στην Ελλάδα τη χρονική περίοδο 2010-2017. Τα στοιχεία έχουν συλλεχθεί από τον κατάλογο του ΟΑΕΔ.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	599.407	859.003	780.888	861.643	841.102	833.935	874.020	860.660

Πίνακας 2.4.1: Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα 2010-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

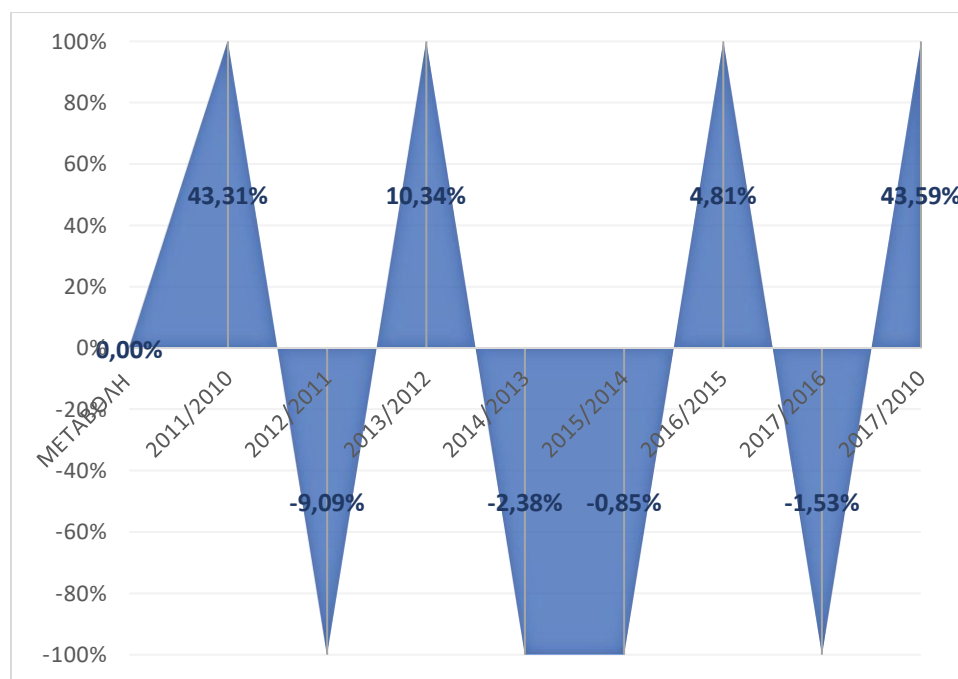

Διάγραμμα 2.4.1: Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα 2010-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

Παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα και το αντίστοιχο διάγραμμα διαπιστώνουμε ότι η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα την χρονική περίοδο 2010-2017 εμφανίζει διακυμάνσεις. Πιο

συγκεκριμένα, το 2011 σε σχέση με το 2010 εμφανίζει άνοδο κατά 259.596 ανέργους ενώ τον επόμενο χρόνο μειώνεται κατά 78.115 ανέργους. Το 2013 ξανά αυξάνεται κατά 80.755 ανέργους ενώ τα δύο επόμενα χρόνια μειώνεται, φτάνοντας το 2015 στους 833.935 ανέργους. Το 2016 έχουμε πάλι μία αύξηση ενώ το 2017 μία μείωσή της.

Διάγραμμα 2.4.2: Μεταβολή της ανεργίας μεταξύ των ετών 2010-2017

Εάν παρατηρήσουμε το παραπάνω διάγραμμα διαπιστώνουμε ότι η μεταβολή της ανεργίας 2017/2010 είναι κατά 43,59%. Επίσης, η μεγαλύτερη μεταβολή εντοπίζεται το 2011/2010 κατά 43,31% ενώ αρνητική μεταβολή εντοπίζεται το 2012/2011 κατά -9,09%.

3.1 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

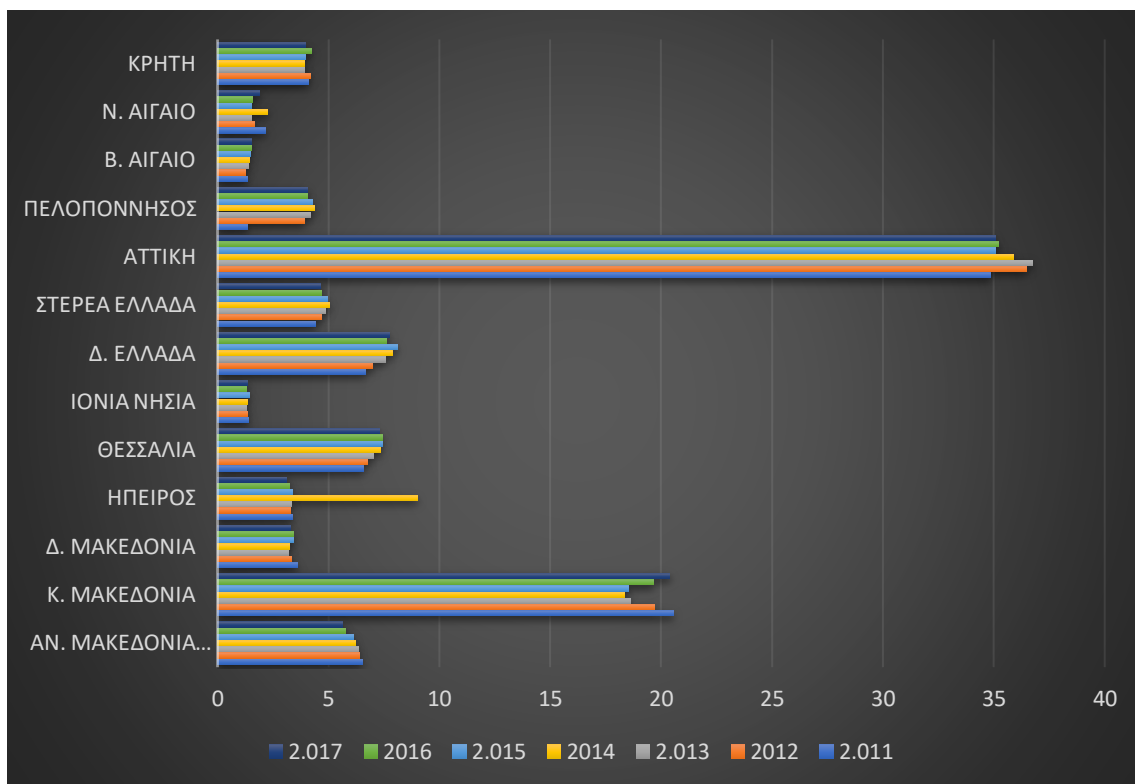
Στον παρακάτω πίνακα καταγράφονται οι εγγεγραμμένοι άνεργοι κατά Περιφέρεια Ελλάδας χρονικής περιόδου 2011-2017. Διαπιστώνεται ότι η Περιφέρεια Αττικής έχει το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο.

	2011	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)*	2012	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)*	2013	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)*	2014	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)*
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ -ΘΡΑΚΗ	45.878	6,55	49.965	6,40	54.714	6,35	52.336	6,22
Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	144.019	20,57	153.693	19,68	160.360	18,61	154.356	18,35
Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	25.236	3,60	25.976	3,33	27.717	3,22	27.455	3,26
ΗΠΕΙΡΟΣ	23.596	3,37	25.585	3,28	28.633	3,32	28.463	9,00
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	46.089	6,58	52.631	6,74	60.422	7,01	61.626	7,33
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	9.766	1,39	10.658	1,36	11.319	1,31	11.380	1,35
Δ. ΕΛΛΑΔΑ	46.779	6,68	54.640	7,00	65.065	7,55	66.167	7,87
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	30.963	4,42	36.712	4,70	42.035	4,88	42.499	5,05%
ΑΤΤΙΚΗ	243.876	34,83	284.845	36,48	316.483	36,73	302.065	35,91%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	26.521	1,36	30.585	3,92	36.091	4,19	36.836	4,38%
Β. ΑΙΓΑΙΟ	9.504	1,36	9.869	1,26	11.908	1,38	11.988	1,43%
Ν. ΑΙΓΑΙΟ	15.205	2,17	13.121	1,68	13.063	1,52	19.107	2,27%
ΚΡΗΤΗ	28.683	4,10	32.608	4,18	33.834	3,93	32.916	3,91%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	700.141	100,00	780.888	100,00	861.643	100,00	841.103	100,00%
* ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ								

	2015	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)*	2016	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)*	2017	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)*
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ -ΘΡΑΚΗ	51.035	6,12%	50.606	5,79%	49.895	5,65%
Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	154.540	18,53%	171.752	19,65%	180.159	20,39%
Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	28.613	3,43%	29.875	3,42%	28.892	3,27%
ΗΠΕΙΡΟΣ	28.210	3,38%	28.188	3,23%	27.624	3,13%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	61.899	7,42%	65.128	7,45%	64.300	7,28%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	11.813	1,42%	11.382	1,30%	11.867	1,34%
Δ. ΕΛΛΑΔΑ	67.541	8,10%	66.400	7,60%	68.396	7,74%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	41.279	4,95%	40.934	4,68%	41.160	4,66%
ΑΤΤΙΚΗ	292.384	35,06%	307.777	35,21%	309.888	35,08%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	35.868	4,30%	35.559	4,07%	35.742	4,05%
Β. ΑΙΓΑΙΟ	12.492	1,50%	13.260	1,52%	13.722	1,55%
Ν. ΑΙΓΑΙΟ	12.738	1,53%	13.656	1,56%	16.882	1,91%
ΚΡΗΤΗ	33.107	3,97%	37.004	4,23%	34.945	3,96%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	833.935	100,00%	874.021	100,00%	883.470	
* ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ						

Διάγραμμα 3.1.1: Η ανεργία στην Ελλάδα κατά Περιφέρεια 2011-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

Διάγραμμα 3.1.2: Σύνολο εγγεγραμμένων ανέργων κατά Περιφέρεια περιόδου 2011-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

Αναλυτικότερα, το μεγαλύτερο ποσοστό 36,73% καταγράφεται το 2013 ενώ το μικρότερο 34,83% το 2011. Ωστόσο όλα τα χρόνια το ποσοστό ανέργων στην Περιφέρεια Αττικής κυμαίνεται από 34,83% έως 36,73%.

Δεύτερη Περιφέρεια ως προς το ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων είναι η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Το μεγαλύτερο ποσοστό 20,57% καταγράφεται το 2011 ενώ το μικρότερο το 18,35% το 2015. Αυτό όμως που παρατηρείται είναι ότι μέχρι και το 2015 το ποσοστό συνεχώς μειώνεται για να ανέβει τα επόμενα δύο χρόνια και να φτάσει το 2017 σχεδόν στα επίπεδα του 2011. Επίσης το ποσοστό της όλα αυτά τα χρόνια κυμαίνεται από 18,35% έως 20,57%.

Τρίτη έρχεται η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με μεγαλύτερο ποσοστό 8,10% να καταγράφεται το 2015 ενώ το μικρότερο 4,42% καταγράφεται το 2011. Ωστόσο η Περιφέρεια Ηπείρου καταλαμβάνει την τρίτη θέση μόνο το έτος 2014 με ποσοστό καταγεγραμμένων ανέργων 9%.

Στην τέταρτη θέση ακολουθεί η Περιφέρεια Θεσσαλίας με μικρές αποκλίσεις ποσοστού ανέργων σε σχέση με την Περιφέρεια Δ. Ελλάδας. Το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων 7,45% καταγράφεται το 2016 ενώ το μικρότερο 6,58% το 2011.

Το μικρότερο ποσοστό ανέργων το κατέχει η Περιφέρεια Β. Αιγαίου μέχρι και το 2012 όπου το ποσοστό της κυμαίνεται από 1,36% έως 1,26%. Τα επόμενα όμως χρόνια η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων έχει το μικρότερο ποσοστό ανεργίας σε σχέση με όλες τις άλλες Περιφέρειες της Ελλάδας και μάλιστα είναι σχεδόν ίδιο από το 2013 (1,31%) έως και το 2017 (1,34%).

3.2 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

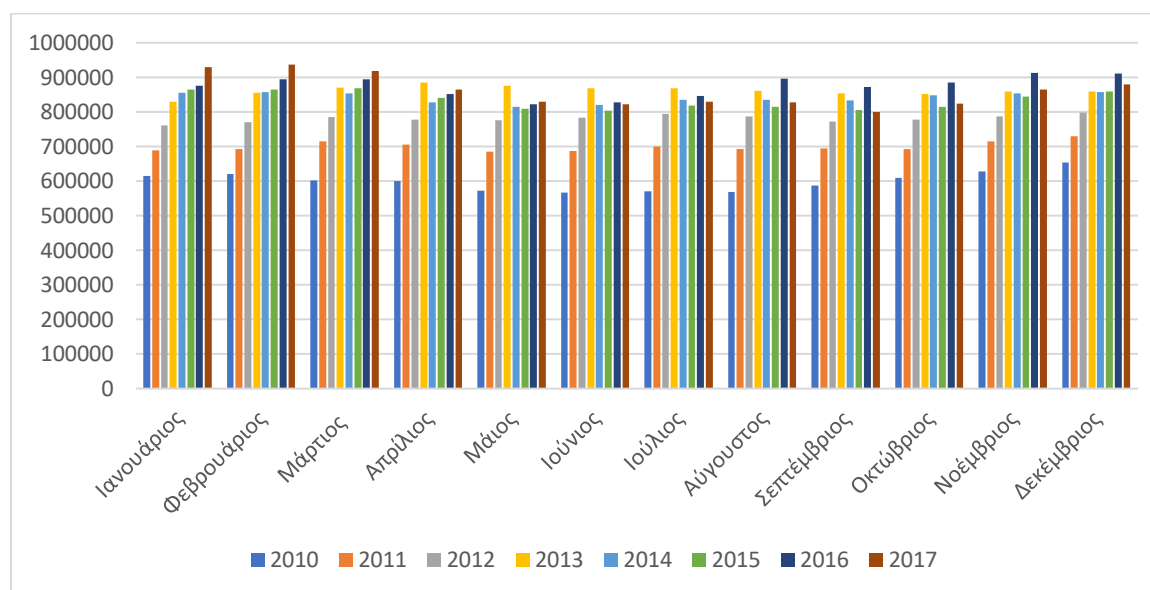
Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα όπως αυτή αποτυπώνεται ανά μήνα για τα χρόνια 2010 έως και 2017.

	2010	2011	2012	2013
Ιανουάριος	615286	689558	761769	829787
Φεβρουάριος	620329	692496	770369	855286
Μάρτιος	601739	714675	785203	870150
Απρίλιος	599728	704818	778399	885314
Μάιος	572720	685000	776307	876364
Ιούνιος	566804	687173	782493	868557
Ιούλιος	569742	699658	794924	869193
Αύγουστος	569222	693329	787035	861279
Σεπτέμβριος	587213	695259	772579	853896
Οκτώβριος	609249	693417	777768	851600
Νοέμβριος	627301	715693	786236	858882
Δεκέμβριος	653552	730621	797578	859408
ΣΥΝΟΛΟ	7192885	8401697	9370660	10339716
	2014	2015	2016	2017
Ιανουάριος	854659	864377	876752	928962
Φεβρουάριος	857448	864512	894566	936110
Μάρτιος	853751	867855	894141	918181
Απρίλιος	828299	840216	851596	865209
Μάιος	814693	809018	821673	830233
Ιούνιος	820156	803687	827133	822124

Ιούλιος	835282	817787	846000	830465
Αύγουστος	835844	815434	896562	827490
Σεπτέμβριος	832618	806429	871981	799964
Οκτώβριος	847843	814798	884331	824517
Νοέμβριος	854517	844308	913044	864778
Δεκέμβριος	858125	858802	910468	879881
ΣΥΝΟΛΟ	10093235	10007223	10488247	10327914

Πίνακας 3.2.1: Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα κατά μήνα χρονικής περιόδου 2010-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

Διάγραμμα 3.2.1: Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα κατά μήνα χρονικής περιόδου 2010-2017

Διαπιστώνεται ότι ο μήνας με το μεγαλύτερο αριθμητικό ανεργίας είναι:

- Για το 2010 ο Νοέμβριος με 627.301 άνεργους
- Για το 2011 ο Νοέμβριος με 715.693 άνεργους
- Για το 2012 ο Δεκέμβριος με 797.578 άνεργους
- Για το 2013 ο Απρίλιος με 885.314 άνεργους
- Για το 2014 ο Δεκέμβριος με 858.125 άνεργους

- Για το 2015 ο Μάρτιος με 867.855 ανέργους
- Για το 2016 ο Νοέμβριος με 913.044 ανέργους
- Για το 2017 ο Φεβρουάριος με 936.110 ανέργους.

Συνεπώς οι μήνες με την περισσότερη ανεργία είναι κυρίως οι χειμερινοί. Επίσης, παρατηρώντας το παραπάνω διάγραμμα διαπιστώνουμε ότι τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο η μεγαλύτερη ανεργία εντοπίζεται το 2017, τους μήνες Απρίλιο, Μάιο, Ιούνιο και Ιούλιο η μεγαλύτερη ανεργία εντοπίζεται το 2013 ενώ τους υπόλοιπους μήνες η μεγαλύτερη ανεργία εντοπίζεται το 2016.

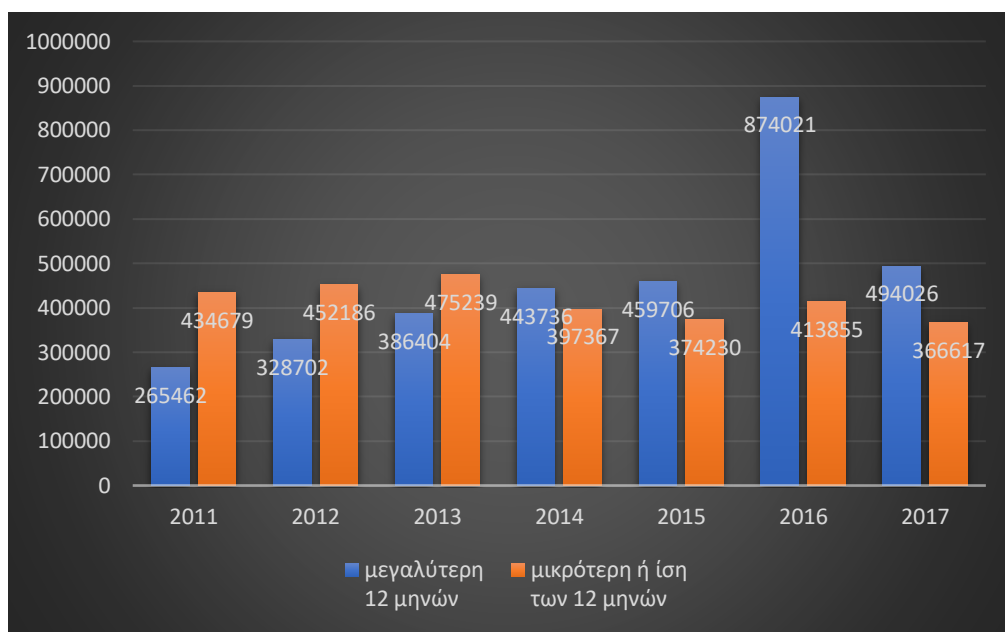
3.3 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ, ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ Ή ΙΣΗ ΤΩΝ 12 ΜΗΝΩΝ

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο διάγραμμα διαπιστώνουμε ότι η ανεργία μεγαλύτερη των 12 μηνών από το 2010 έως και το 2016 αυξάνει συνεχώς φτάνοντας μάλιστα στο μεγαλύτερο αριθμό το 2016 με 874.021 ανέργους. Ωστόσο, το 2017 πέφτει στους 494026 ανέργους. Επίσης, από το 2014 και μετά οι άνεργοι με διάρκεια ανεργίας μεγαλύτερη των 12 μηνών είναι περισσότεροι από τους άνεργους με διάρκεια μικρότερη ή ίση των 12 μηνών.

Αναφορικά με τους ανέργους με διάρκεια ανεργίας μικρότερη ή ίση των 12 μηνών, ο αριθμός τους αυξάνεται από το 2011 έως και το 2013 και είναι μεγαλύτερος από των μακροχρόνιων ανέργων. Το 2014 και 2015 μειώνονται, το 2016 αυξάνονται και ξαναευνώνονται το 2017.

	μεγαλύτερη 12 μηνών	μικρότερη ή ίση των 12 μηνών
2011	265462	434679
2012	328702	452186
2013	386404	475239
2014	443736	397367
2015	459706	374230
2016	874021	413855
2017	494026	366617

**Πίνακας 3.3.1: Η ανεργία στην Ελλάδα, μεγαλύτερη, μικρότερη ή ίση των 12 μηνών
χρονικής περιόδου 2010-2017**

Διάγραμμα 3.3.1: Η ανεργία στην Ελλάδα, μεγαλύτερη, μικρότερη ή ίση των 12 μηνών χρονικής περιόδου 2011-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

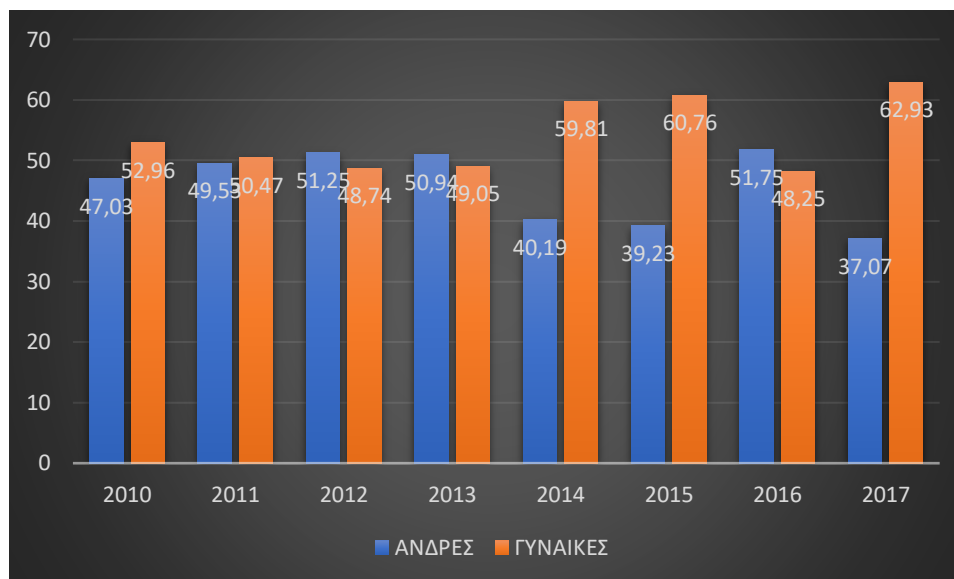
3.4 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

	ΑΝΔΡΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ* (%)	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ* (%)
2010	334978	47,03	377088	52,96
2011	508116	49,53	517760	50,47
2012	664022	51,25	631513	48,74
2013	694427	50,94	668710	49,05
2014	338012	40,19	503091	59,81
2015	327202	39,23	506733	60,76
2016	580193	51,75	541020	48,25
2017	319060	37,07	541600	62,93

Πίνακας 3.4.1: Η ανεργία ανά φύλο 2010-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

* επί του συνόλου των ανέργων

Διάγραμμα 3.4.1: Η ανεργία ανά φύλο 2010-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

Από τον παραπάνω πίνακα και το αντίστοιχο διάγραμμα διαπιστώνεται ότι το ποσοστό των ανδρών από το 2010 και μέχρι και το 2012 είναι συνεχώς αυξανόμενο, το 2013 οριακά μειώνεται ενώ το 2014 και 2015 μειώνεται αρκετά σε σχέση με το 2010, φτάνοντας στο 39,23%. Όμως το 2016 αυξάνεται στο 51,75% και το 2017 πέφτει στο 37,07%.

Τη διετία 2010-2011 τα ποσοστά των γυναικών υπερέβαιναν τα αντίστοιχα των ανδρών. Ωστόσο τη διετία 2012-2013 το ποσοστό των γυναικών ήταν μειωμένο σε σχέση με των ανδρών. Όμως, από το 2014 και μετά το ποσοστό των γυναικών ήταν πολύ μεγαλύτερο από των ανδρών.

3.5 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΑΝΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο διάγραμμα διαπιστώνεται ότι ο αριθμός των ανέργων που δεν έχουν εκπαίδευση συνεχώς αυξάνεται όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο. Όσοι έχουν Υποχρεωτική Εκπαίδευση αυξάνονται από το 2010 έως και το 2012, μειώνονται το 2013, αυξάνονται τον επόμενο χρόνο για να μειωθούν και πάλι το 2015 και 2016. Όσοι έχουν τελειώσει Δευτεροβάθμια εκπαίδευση αυξάνονται μέχρι και το 2013, μειώνονται το

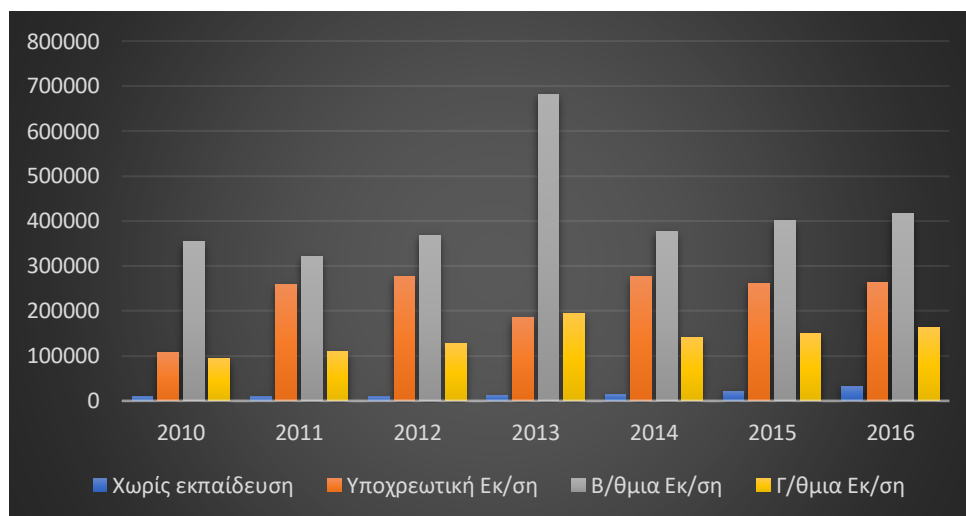
2014 και αυξάνονται και πάλι μέχρι το 2016. Ίδια σχεδόν πορεία ακολουθούν όσοι έχουν Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Δηλαδή, μέχρι το 2013 αυξάνεται ο αριθμός τους, το 2014 μειώνεται αλλά τα επόμενα δύο χρόνια αυξάνεται και πάλι.

Επίσης, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας εντοπίζεται σε όσους έχουν Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση όλη την χρονική περίοδο. Το αμέσως μεγαλύτερο ποσοστό το κατέχουν όσοι έχουν υποχρεωτική εκπαίδευση και ακολουθούν όσοι έχουν Τριτοβάθμια εκπαίδευση και τέλος όσοι είναι χωρίς εκπαίδευση.

	Χωρίς εκπαίδευση	Υποχρεωτική Εκ/ση	Β/θμια Εκ/ση	Γ/θμια Εκ/ση
2010	8896	107952	353341	93732
2011	8710	258795	321921	110716
2012	8918	277198	367885	126888
2013	12569	186183	681548	194582
2014	14299	276334	377352	141785
2015	21726	261175	400104	150930
2016	32053	264157	415620	162190

Πίνακας 3.5.1: Η ανεργία ανά εκπαίδευση 2010-2016

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

Διάγραμμα 3.5.1: Η ανεργία ανά εκπαίδευση 2010-2016

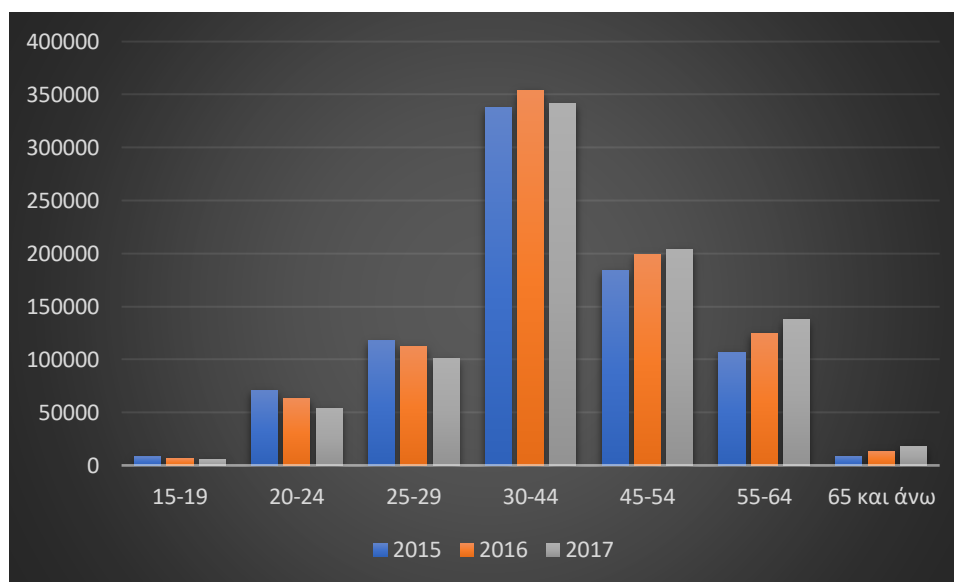
ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

3.6 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ

	2015	2016	2017
15-19	8274	6882	5725
20-24	70696	62920	53928
25-29	117436	112405	100556
30-44	337530	354236	341697
45-54	184253	199391	203548
55-64	106346	124738	137468
65 και άνω	8724	13449	17736

Πίνακας 3.6.1: Η ανεργία στην Ελλάδα κατά ηλικία περιόδου 2015-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

Διάγραμμα 3.6.1: Η ανεργία στην Ελλάδα κατά ηλικία περιόδου 2015-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

Παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα και το αντίστοιχο διάγραμμα διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας το κατέχει όλα αυτά τα χρόνια η ηλικιακή ομάδα 30-44 ετών.

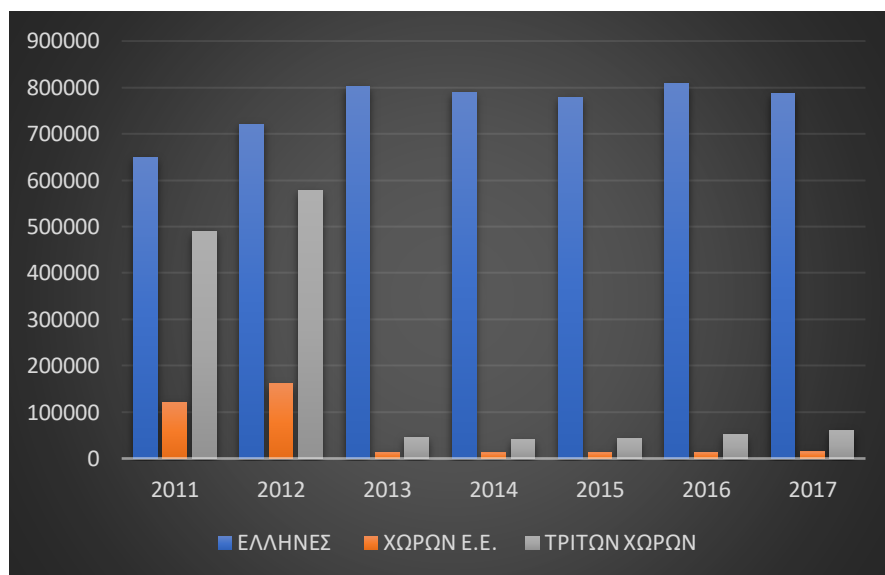
Ακολουθούν οι ηλικιακές ομάδες 45-54 ετών, 55-64 ετών κα 125-29 ετών. Μικρά ποσοστά έχουν οι άλλες ηλικιακές ομάδες.

3.7 Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΤΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ

	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΧΩΡΩΝ Ε.Ε.	ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ
2011	649188	121373	490069
2012	719399	160850	577023
2013	802567	13443	45633
2014	788827	12355	39921
2015	778572	12756	42607
2016	809129	13702	51189
2017	786859	14152	59649

Πίνακας 3.7.1: Η ανεργία της Ελλάδας κατά υπηκοότητα 2011-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

Διάγραμμα 3.7.1: Η ανεργία της Ελλάδας κατά υπηκοότητα 2011-2017

ΠΗΓΗ: ΟΑΕΔ

Παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα και το αντίστοιχο διάγραμμα, διαπιστώνεται ότι, όπως ήταν αναμενόμενο οι Έλληνες υπήκοοι έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο. Ακολουθούν οι υπήκοοι των τρίτων χωρών, παρόλο που τα ποσοστά της ανεργίας τους από το 2013 και μετά έχουν μειωθεί δραματικά. Αυτό δικαιολογείται γιατί οι υπήκοοι αυτοί έρχονταν στην Ελλάδα ως οικονομικοί κυρίως μετανάστες. Όμως μετά την οικονομική κρίση που έπληξε τη χώρα μας και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας των Ελλήνων, η ανεργία έπληξε και τους υπηκόους αυτούς, οι οποίοι πλέον μετανάστευσαν σε άλλη χώρα. Οι μετανάστες, οι οποίοι εισρέουν στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια, συνήθως ή δεν δουλεύουν ή δουλεύουν σε αδήλωτη εργασία, οπότε δεν συγκαταλέγονται στο ποσοστό της ανεργίας που εξετάζουμε εδώ.

Τέλος, αναμενόμενο είναι το γεγονός ότι οι υπήκοοι της Ε.Ε. έχουν πολύ μικρά ποσοστά ανεργίας όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο. Αυτό δικαιολογείται καθώς οι υπήκοοι αυτοί έρχονται στην Ελλάδα όχι ψάχνοντας δουλειά αλλά ήδη τους έχει προταθεί κάτι και αφήνουν τη χώρα τους για τη δική μας. Ωστόσο είναι και αυτοί οι οποίοι είτε ήρθαν για διακοπές στην Ελλάδα και έμειναν να ζήσουν είτε παντρεύτηκαν Έλληνα.

4 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΡΕΥΝΑ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Δεκέμβριο του 2017, στα πλαίσια της εκπόνησης της εργασίας για το σεμινάριο τελειόφοιτων, είχα πραγματοποιήσει μια ποσοτική έρευνα στο Δήμο Άρτας, που σκοπό είχε να διαπιστωθεί εάν και κατά πόσοι οι κάτοικοι βρίσκονται σε κατάσταση ανεργίας. Η έρευνα είχε πραγματοποιηθεί από τις 2/11 του 2017 έως και τις 23/11 του ίδιου έτους σε δείγμα 68 ατόμων. Επειδή για την ολοκλήρωση των πανεπιστημιακών μου σπουδών, απαιτείται η εκπόνηση μιας πτυχιακής εργασίας, θεωρήθηκε καλό ότι θα μπορούσε πάλι να πραγματοποιηθεί η ίδια έρευνα που έγινε το 2017, ώστε να συγκριθούν τα αποτελέσματα και των δύο ερευνών μεταξύ τους με σκοπό να διαπιστωθεί η εξέλιξη του φαινομένου της ανεργίας και εάν έχουν τροποποιηθεί τα χαρακτηριστικά της μέσα στην διετία που πέρασε.

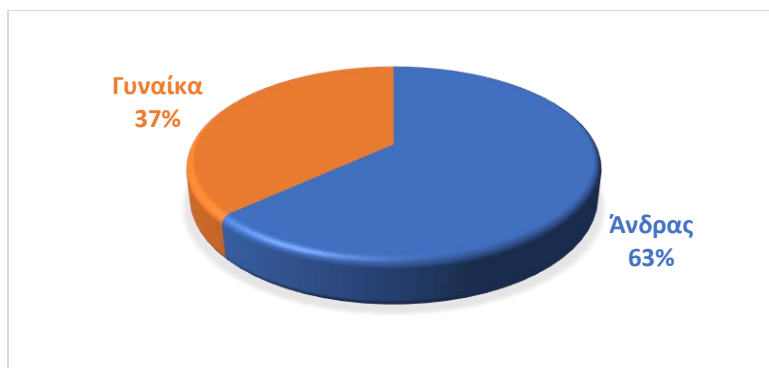
Αρχικώς λοιπόν παραθέτουμε τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε το 2017, στη συνέχεια τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε το 2019 από 14/1 έως και τις 10/2 και τέλος θα γίνει σύγκριση των δύο αυτών αποτελεσμάτων.

Το εργαλείο της έρευνας είναι το ίδιο που χρησιμοποιήθηκε το 2017. Είναι ένα δομημένο ερωτηματολόγιο το οποίο αποτελείται από 16 ερωτήσεις κλειστού τύπου. Το ερωτηματολόγιο διαρθρώθηκε σε ενότητες οι οποίες εξυπηρετούσαν έναν σκοπό. Πιο συγκεκριμένα οι ερωτήσεις από 1 έως και 4 διερευνούν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτώμενων. Οι ερωτήσεις 5 έως και 7 έγιναν για να δούμε εάν οι συμμετέχοντες έχουν υπάρξει ή είναι άνεργοι. Οι ερωτήσεις 9 έως και 12 διερευνούν το χρονικό διάστημα της ανεργίας τους και της αναζήτησης δουλειάς, τις αιτίες καθώς και τις συνέπειες της ανεργίας τους. Οι ερωτήσεις 13 έως και 15 τέθηκαν για να μελετήσουμε την άποψη που έχουν για το εάν το φαινόμενο της ανεργίας είναι μόνο Ελληνικό ή όχι και σε ποια χώρα πιστεύουν ότι δεν υπάρχει ανεργία. Τέλος, εξακριβώνεται η θέλησή τους για το εάν θέλουν να φύγουν στο εξωτερικό για να βρουν δουλειά. Η τελευταία ερώτηση ερευνά την άποψή τους για το εάν η ανεργία θα αυξηθεί στο μέλλον.

Τα αποτελέσματα της έρευνας καταγράφηκαν στο λογιστικό φύλλο Excel 2016 όπου σχηματίστηκαν οι πίνακες και τα κατάλληλα διαγράμματα ώστε να είναι πιο κατανοητά με την γραφική παράσταση.

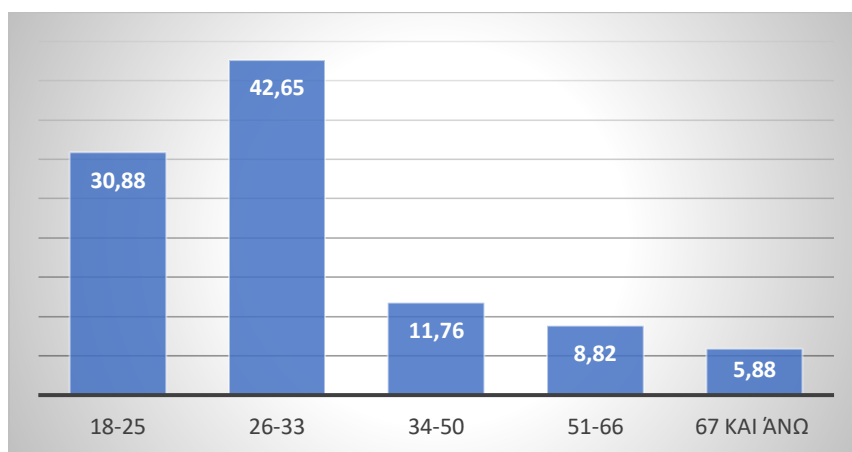
4.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ 2017

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα της έρευνας για το Νομό Άρτας, όπως προέκυψαν από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2017. Για την καλύτερη κατανόηση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιούμε γραφήματα.

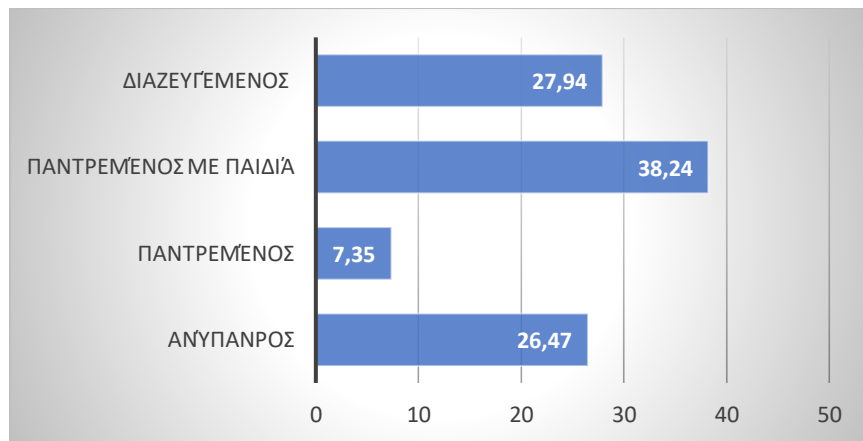
Διάγραμμα 4.2.1: Φύλο ερωτηθέντων

Το 63% των ερωτηθέντων είναι άνδρες ενώ το 37% γυναίκες.

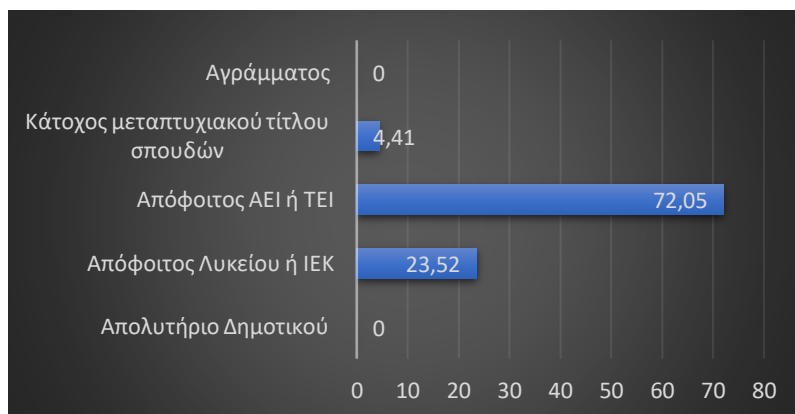
Διάγραμμα 4.2.2: Ηλικία ερωτηθέντων

Το μεγαλύτερο ποσοστό 42,65% είναι της ηλικιακής ομάδας 26 έως 33 χρονών, το αμέσως επόμενο ποσοστό 30,88% ανήκει στις ηλικίες 18 έως 25 ετών και με μικρότερα ποσοστά ακολουθούν οι ηλικιακές ομάδες 34- έως 50 ετών (11,76%), 51 έως 66 ετών (8,82%) και 67 ετών και άνω (5,88).

Διάγραμμα 4.2.3: Οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων

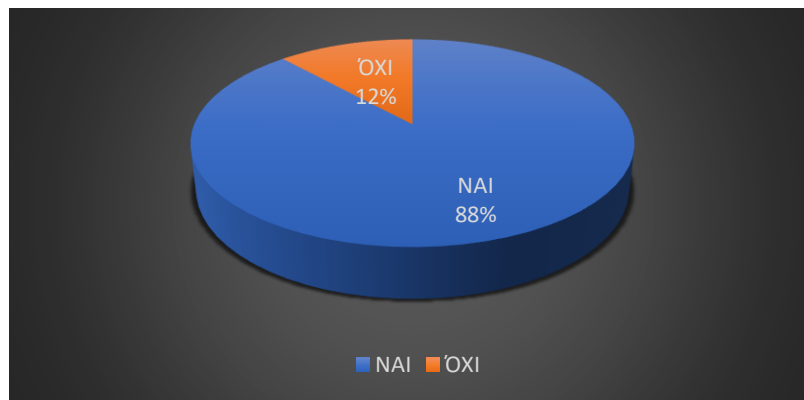
Το 38,24% είναι παντρεμένοι με παιδιά ενώ με μικρή διαφορά μεταξύ τους έρχονται οι διαζευγμένοι (27,94%) και οι ανύπαντροι (26,47). Αυτοί που είναι παντρεμένοι αλλά δεν έχουν παιδιά καταλαμβάνουν το 7,35%. Η ερώτηση αυτή τέθηκε για να διαπιστωθεί εάν οι ερωτηθέντες έχουν οικογενειακές υποχρεώσεις. Όπως βλέπουμε το μεγαλύτερο ποσοστό 66,18% έχει.

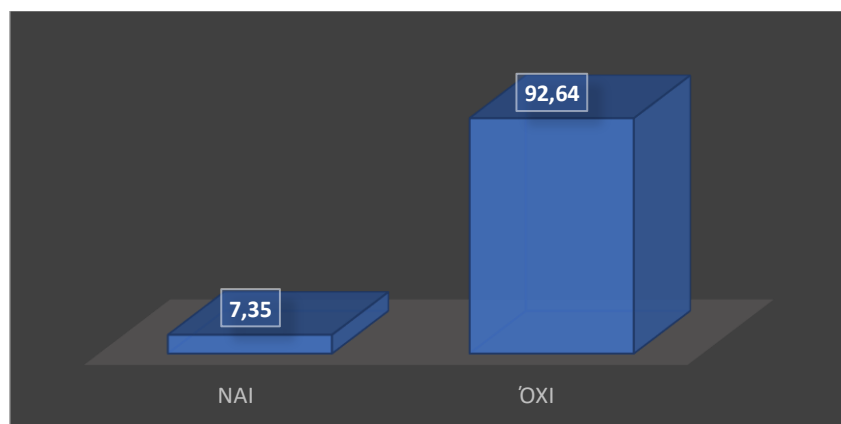
Διάγραμμα 4.2.4: Μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων

Το μεγαλύτερο ποσοστό 72,05% έχει τελειώσει μία πανεπιστημιακή ή τεχνολογική σχολή ενώ το 23,52% είναι απόφοιτος Λυκείου ή ΙΕΚ. Μικρό ποσοστό (4,41%) κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών ενώ κανένας από τους ερωτηθέντες δεν βρέθηκε αγράμματος ή να έχει τελειώσει μόνο το Δημοτικό. Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι οι ερωτηθέντες έχουν ένα πολύ καλό μορφωτικό επίπεδο καθώς έχουν τελειώσει το 95,57% τη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Έτσι λογικά το 88,23% απάντησε ότι θεωρεί πως έχει τα απαραίτητα προσόντα ώστε να μπορεί να βρει μια απασχόληση τα οποία να χρησιμοποιήσει ενώ μόλις το 11,76% απάντησε αρνητικά.

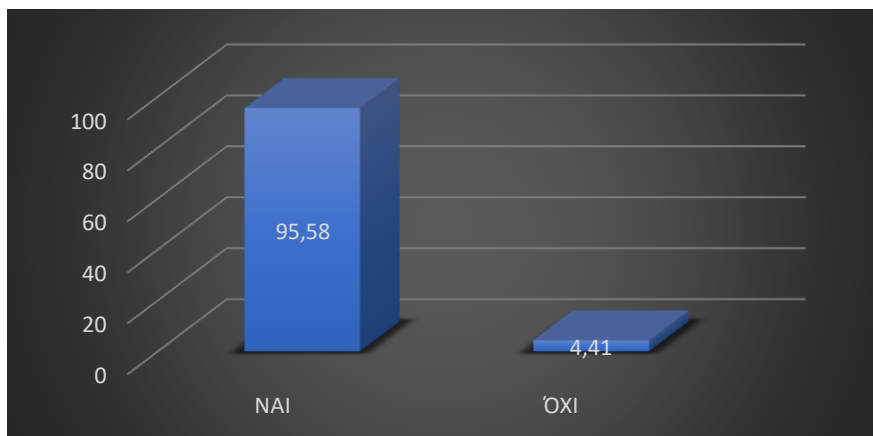

Διάγραμμα 4.2.5: Πιστεύετε ότι έχετε τα απαραίτητα προσόντα ώστε να μπορείτε να βρείτε μια απασχόληση σύμφωνα με αυτά;

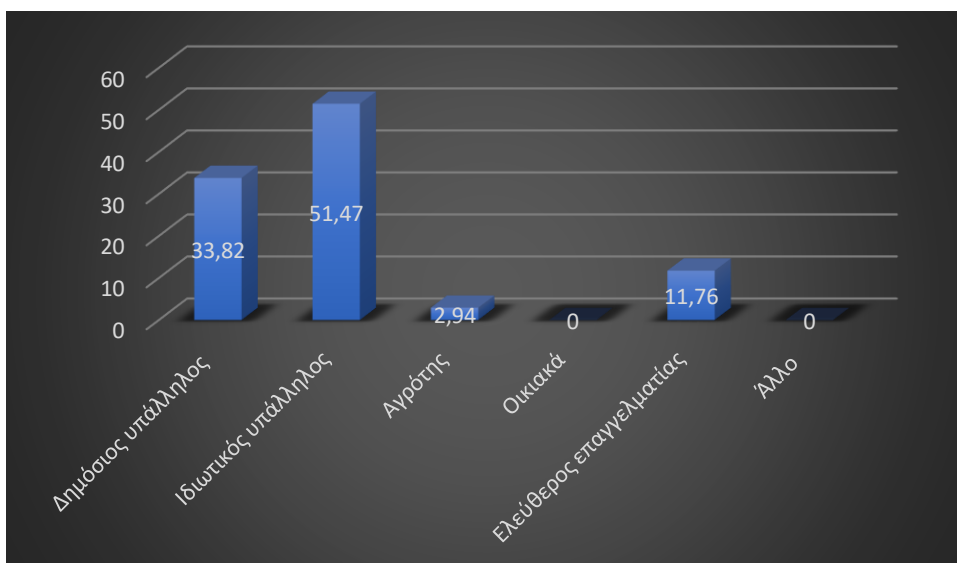
Διάγραμμα 4.2.6: Εργάζεστε τώρα;

Το 92,64% δεν εργάζονταν όταν διεξήχθη η έρευνα σε αντίθεση με το 7,35% που εργάζεται.

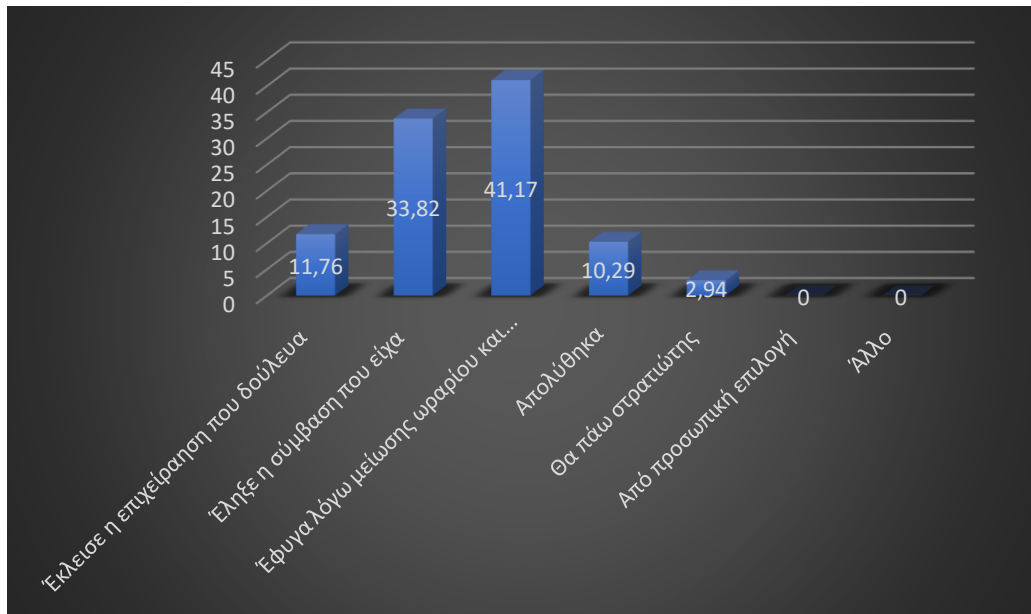
Διάγραμμα 4.2.7: Έχετε υπάρξει άνεργοι κατά το παρελθόν;

Από τους ερωτηθέντες το 95,58% υπήρξαν άνεργοι κατά το παρελθόν ενώ μόλις τι 4,41% όχι.

Διάγραμμα 4.2.8: Επάγγελμα που εκτελούσαν πριν μείνουν άνεργοι

Οι περισσότεροι εξ αυτών κατά 51,47% ήταν ιδιωτικοί υπάλληλοι πριν μείνουν άνεργοι ενώ μόλις το 33,82% απασχολούνταν στο δημόσιο τομέα. Επίσης το 11,76% ήταν ελεύθεροι επαγγελματίες και το 2,94% αγρότες. Για να εξετάσουμε τους λόγους για τους οποίους έμειναν άνεργοι τέθηκε η αμέσως επόμενη ερώτηση.

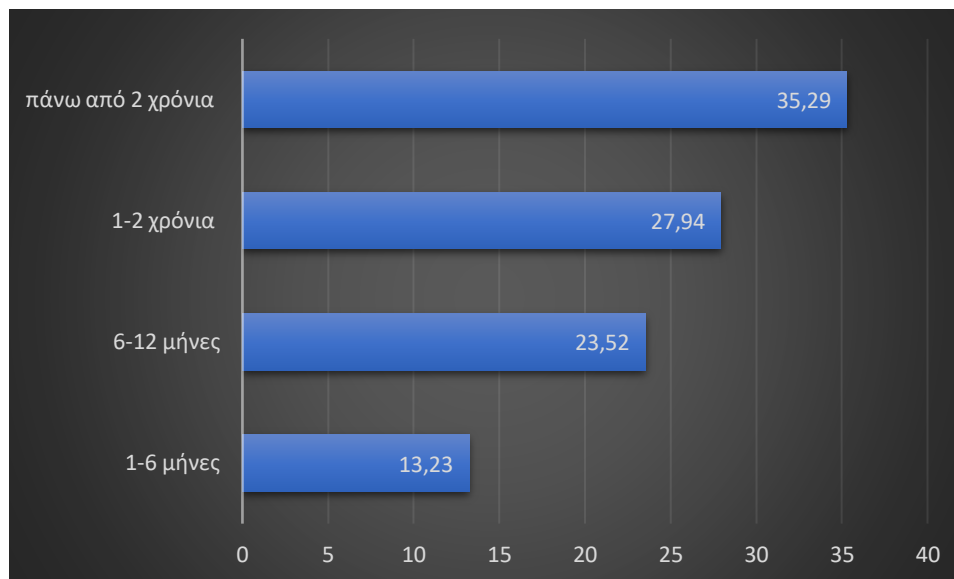

Διάγραμμα 4.2.9: Λόγοι που είναι άνεργοι

Το 41,17% έφυγε από τη δουλειά επειδή μειώθηκε είτε ο μισθός του είτε το ωράριό του και προφανώς ψάχνουν και εργασία με πλήρες ωράριο. Το 33,82% έληξε η σύμβαση που είχαν και τώρα είναι άνεργοι. Προφανώς το ποσοστό αυτό δούλευε στο δημόσιο τομέα με σύμβαση χρόνου. Ένα μεγάλο ποσοστό κατά την κρίση μας, 11,76% έκλεισε η επιχείρηση που δούλευε και έμειναν άνεργοι ενώ επίσης μεγάλο ποσοστό 10,29% απολύθηκε. Προφανώς λόγω της κρίσης που υπάρχει στην Ελλάδα οι επιχειρήσεις κατέφυγαν σε μείωση ωραρίου με συνέπεια τη μείωση του μισθού και σε απολύσεις για να μπορέσουν να καταστούν βιώσιμες. Μόλις το 2,94% δήλωσε ότι είναι άνεργο επειδή θα πάει στρατιώτης.

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 41,17% έφυγε οικειοθελώς λόγω μείωσης ωραρίου και μισθού ενώ το 45,58% δεν ήταν η επιλογή του καθώς είτε έκλεισε η

επιχείρηση, είτε απολύθηκε προφανώς από ιδιωτική επιχείρηση, είτε έληξε η σύμβαση που είχε συνάψει, προφανώς στο δημόσιο τομέα.

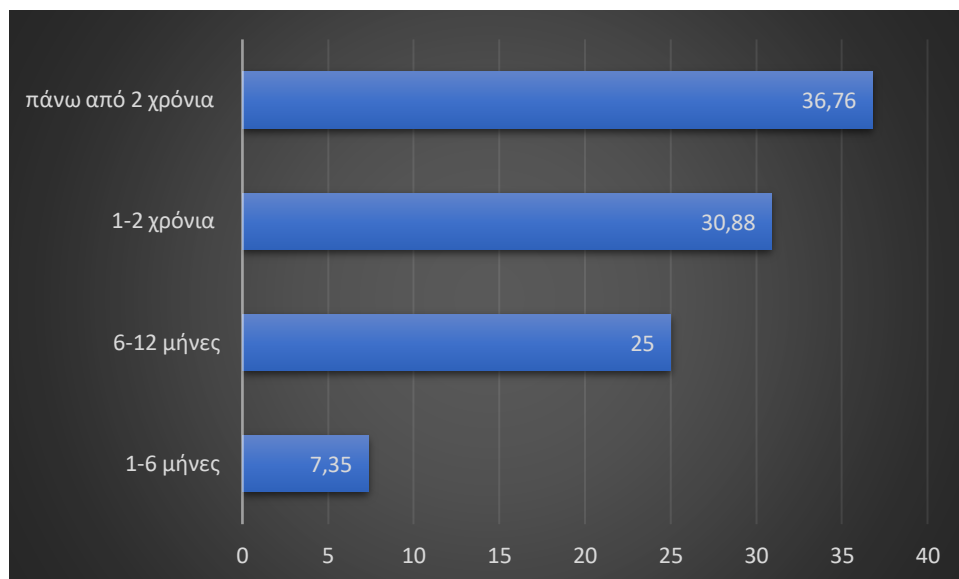

Διάγραμμα 4.2.10: Χρονικό διάστημα που ψάχνουν για δουλειά

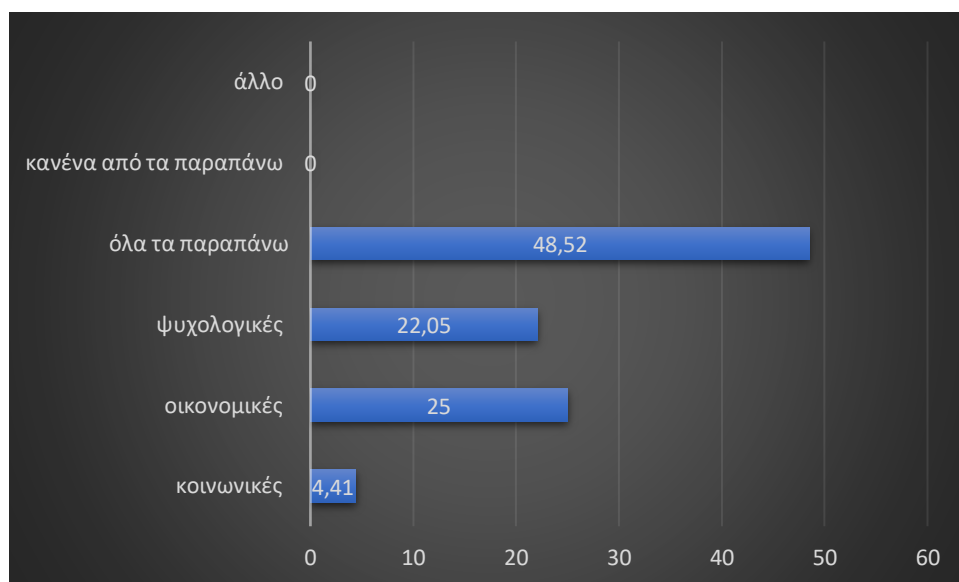
Επειδή μερικοί αν και είναι άνεργοι δεν ψάχνουν για να βρουν δουλειά και επίσης άλλοι είναι μακροχρόνιοι άνεργοι, ρωτήθηκαν πόσο είναι το χρονικό διάστημα που είναι στην αναζήτηση δουλειάς. Το 35,29% δήλωσε πάνω από 2 χρόνια ενώ το 27,94% από 1 έως 2 χρόνια. Επίσης το 23,52% από 6 έως 12 μήνες και το 13,23% από 1 έως 6 μήνες.

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων, 63,23% είναι μακροχρόνια άνεργοι καθώς δεν έχουν βρει δουλειά πάνω από ένα χρόνο. Επίσης το 36,75% ψάχνει τον τελευταίο χρόνο για ανεύρεση εργασίας.

Την διαπίστωσή μας αυτή έρχεται να εξακριβώσουν τα αποτελέσματα της επόμενης ερώτησης που τους τέθηκε. Διαπιστώθηκε λοιπόν ότι το 36,76% είναι άνεργοι πάνω από 2 χρόνια ενώ το 30,88% από 1 έως 2 χρόνια. Το 25% από 6 έως 12 μήνες ενώ μόλις το 7,35% τους τελευταίους 6 μήνες.

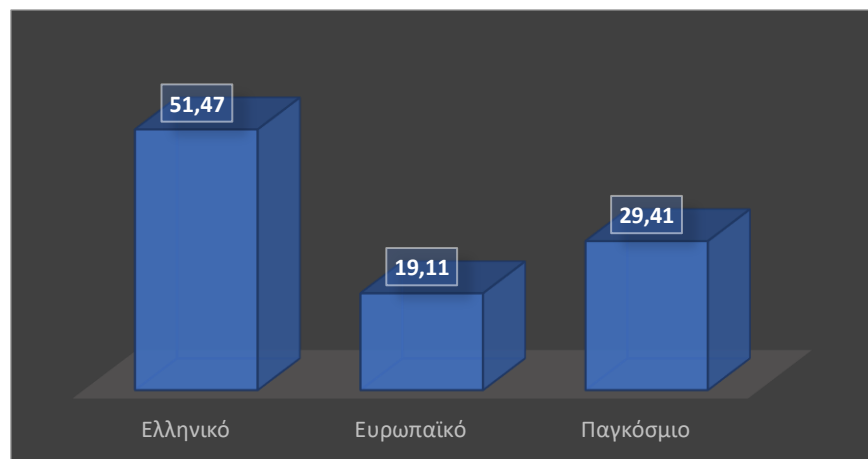

Διάγραμμα 4.2.11: Χρονικό διάστημα που είστε άνεργοι

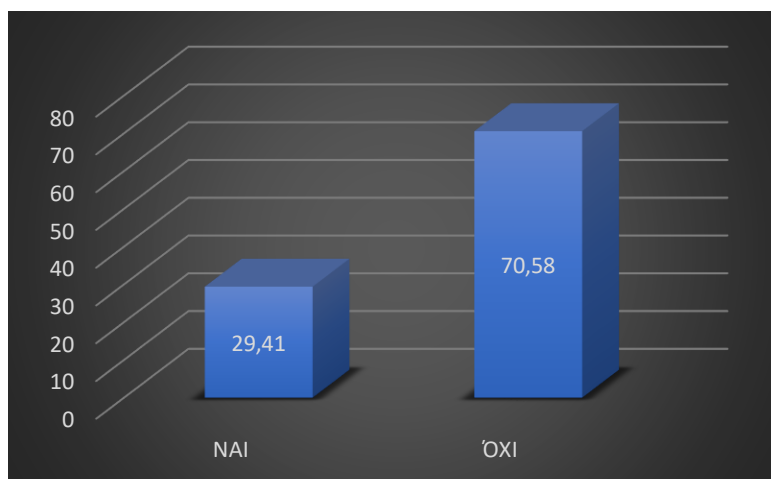
Διάγραμμα 4.2.12: Συνέπειες από την ανεργία

Οι συνέπειες που υφίσταται το 48,52% από την ανεργία που βιώνει είναι ψυχολογικές, κοινωνικές και οικονομικές ενώ για το 25% είναι μόνο οικονομικές. Επίσης, για το 22,05% είναι μόνο ψυχολογικές ενώ για το 4,41% μόνο κοινωνικές.

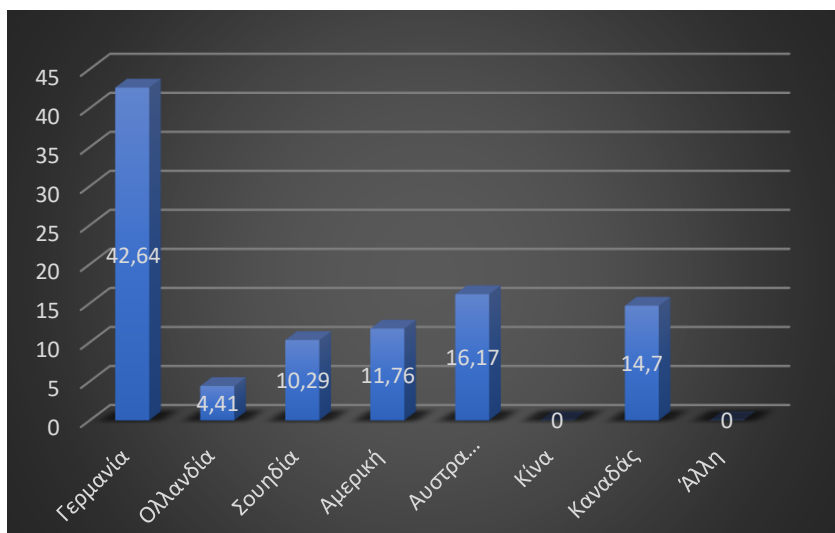
Διάγραμμα 4.2.13: Διάσταση της ανεργίας

Το 51,47% πιστεύει ότι η ανεργία είναι μόνο φαινόμενο της Ελλάδας. Αντίθετη άποψη έχει το 29,41% που πιστεύει ότι είναι παγκόσμιο φαινόμενο και το 19,11% που πιστεύει ότι είναι μόνο Ευρωπαϊκό. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι η ανεργία είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο καθώς τα επίπεδά της είναι πολύ υψηλά τόσο στον Ευρωπαϊκό όσο και στον παγκόσμιο χώρο.

Διάγραμμα 4.2.14: Έχετε σκεφτεί να φύγετε από την Ελλάδα για να βρείτε δουλειά;

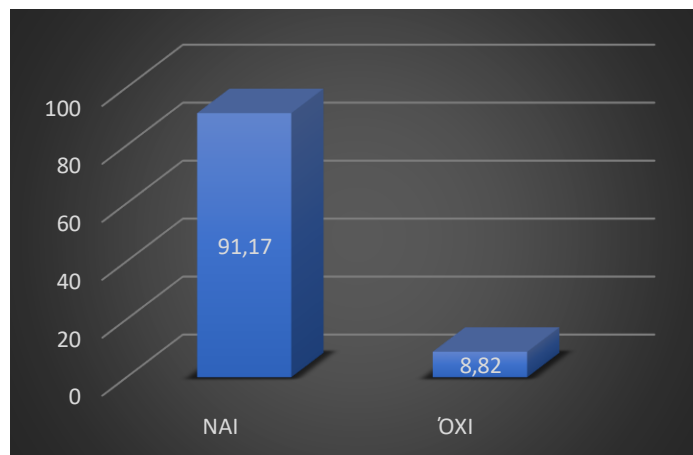
Παρόλο όμως τη δύσκολη οικονομική κατάσταση που βιώνει η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια με τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, το 70,58% δεν έχει σκεφτεί να φύγει από την Ελλάδα για ανεύρεση δουλειάς σε αντίθεση με το 29,41% που το έχει σκεφτεί.

Διάγραμμα 4.2.15: Χώρες που θα ήταν εύκολη η ανεύρεση δουλειάς

Το 42,64% πιστεύει ότι στην Γερμανία μπορεί κάποιος να βρει ευκολότερα δουλειά από ότι στην Ελλάδα. Το 16,17% πιστεύει στην Αυστραλία, το 14,7% στον Καναδά, το 11,76% στην Σουηδία και το 4,41% στην Ολλανδία. Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 57,34% πιστεύει ότι στην Ευρώπη είναι πιο εύκολο να βρεις δουλειά από ότι σε υπερατλαντικές χώρες όπως πιστεύει το 42,63%.

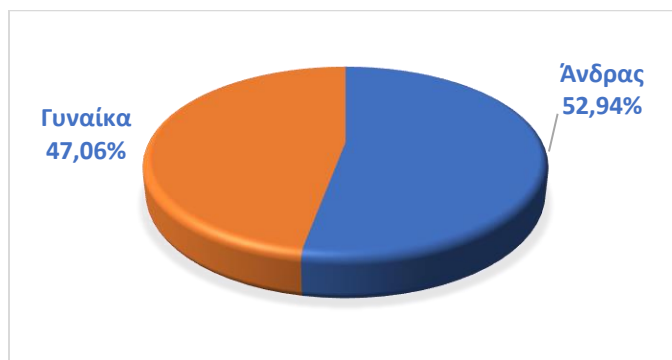
Τέλος, τους ρωτήσαμε για το τι πιστεύουν ότι θα γίνει με το ποσοστό της ανεργίας στην Ελλάδα. Το 91,17% πιστεύει ότι το επίπεδο της ανεργίας θα αυξηθεί ακόμα παραπάνω ενώ το 8,82% έχει αντίθετη άποψη.

Διάγραμμα 4.2.16: Στο μέλλον θα αυξηθεί το επίπεδο της ανεργίας;

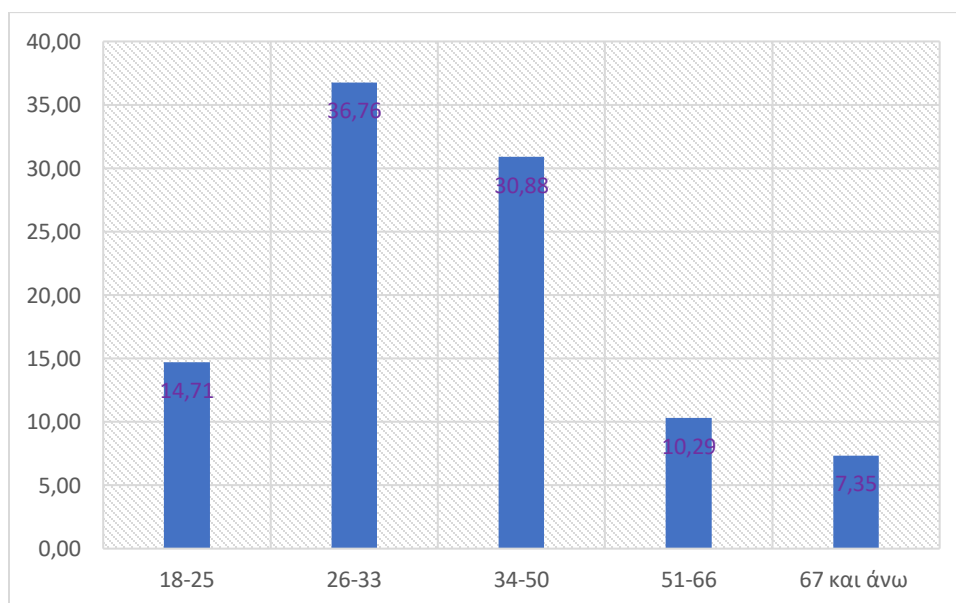
4.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ 2019

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα της έρευνας για το Νομό Άρτας, όπως προέκυψαν από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2019. Για την καλύτερη κατανόηση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιούμε γραφήματα.

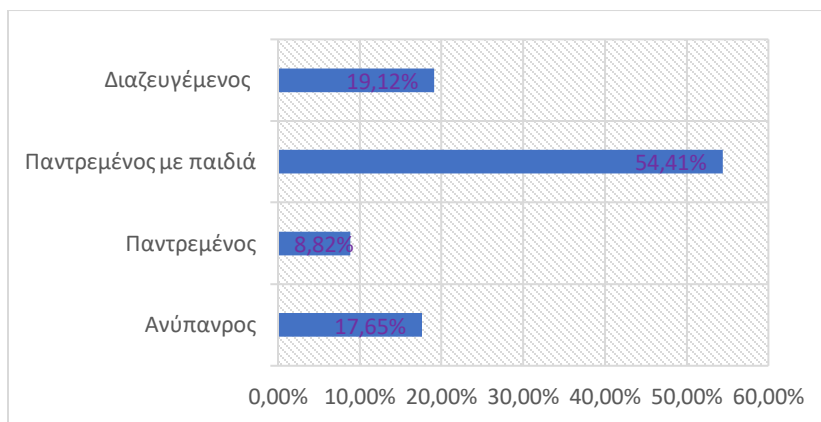
Διάγραμμα 4.3.1: Φύλο ερωτηθέντων

Το 52,94% των ερωτηθέντων είναι άνδρες ενώ το 47,06% γυναίκες.

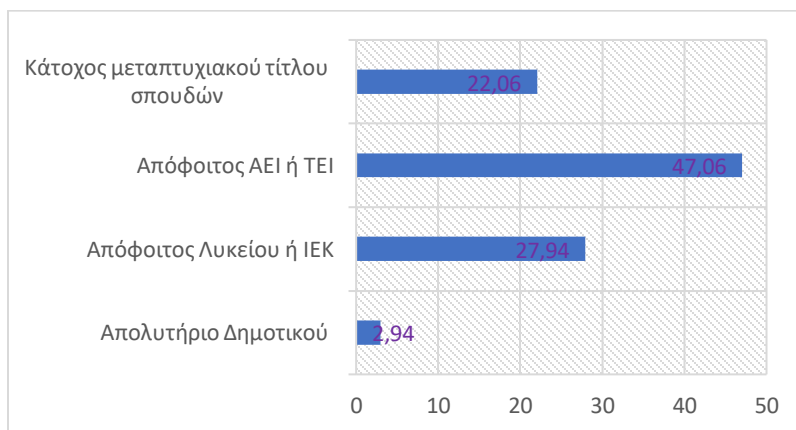
Διάγραμμα 4.3.2: Ηλικία ερωτηθέντων

Το μεγαλύτερο ποσοστό 36,76% είναι της ηλικιακής ομάδας 26 έως 33 χρονών, το αμέσως επόμενο ποσοστό 30,88% ανήκει στις ηλικίες 34-50 ετών και με μικρότερα ποσοστά ακολουθούν οι ηλικιακές ομάδες 18 έως 25 ετών (14,71%), 51 έως 66 ετών (10,29%) και 67 ετών και άνω (7,35%).

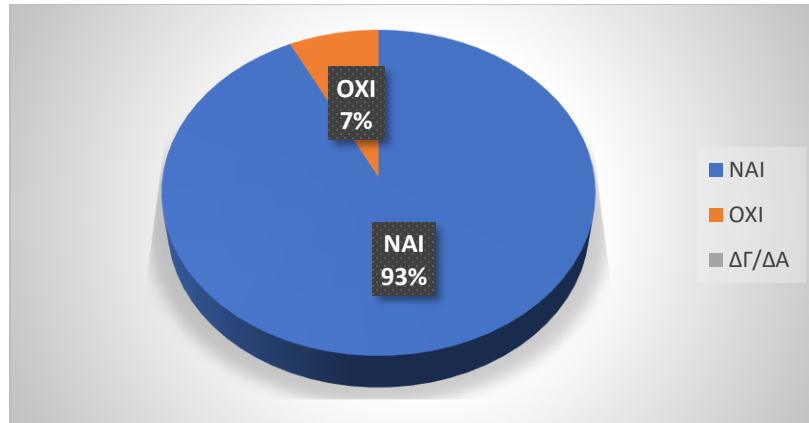
Διάγραμμα 4.3.3: Οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων

Το 54,41% είναι παντρεμένοι με παιδιά και ακολουθούν οι διαζευγμένοι με ποσοστό 19,12%, οι ανύπαντροι με ποσοστό 17,65% και οι παντρεμένοι με ποσοστό 8,82%. Η ερώτηση αυτή τέθηκε για να διαπιστωθεί εάν οι ερωτηθέντες έχουν οικογενειακές υποχρεώσεις. Όπως παρατηρούμε το μεγαλύτερο ποσοστό 73,53% έχει.

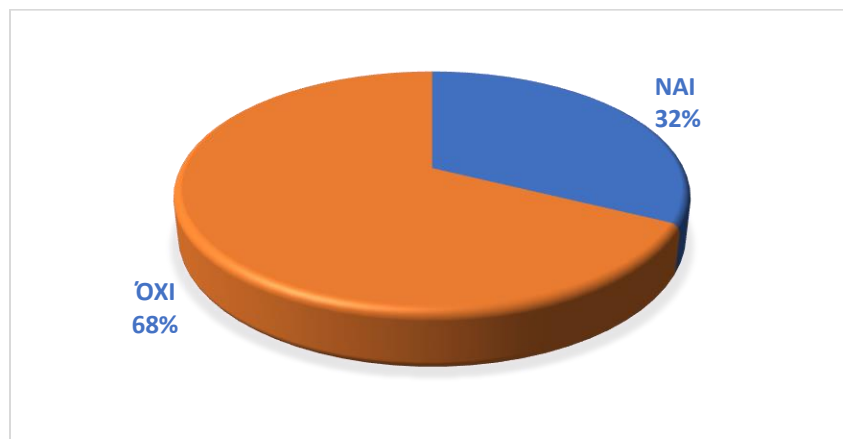
Διάγραμμα 4.3.4: Μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων

Το μεγαλύτερο ποσοστό 47,06% έχει τελειώσει μία πανεπιστημιακή ή τεχνολογική σχολή ενώ το 27,94% είναι απόφοιτος Λυκείου ή ΙΕΚ. Το 22,06% κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών ενώ πολύ μικρό ποσοστό 2,94% έχει τελειώσει μόνο το Δημοτικό. Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι οι ερωτηθέντες έχουν ένα πολύ καλό μορφωτικό επίπεδο καθώς έχουν τελειώσει το 97,06% τη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση.

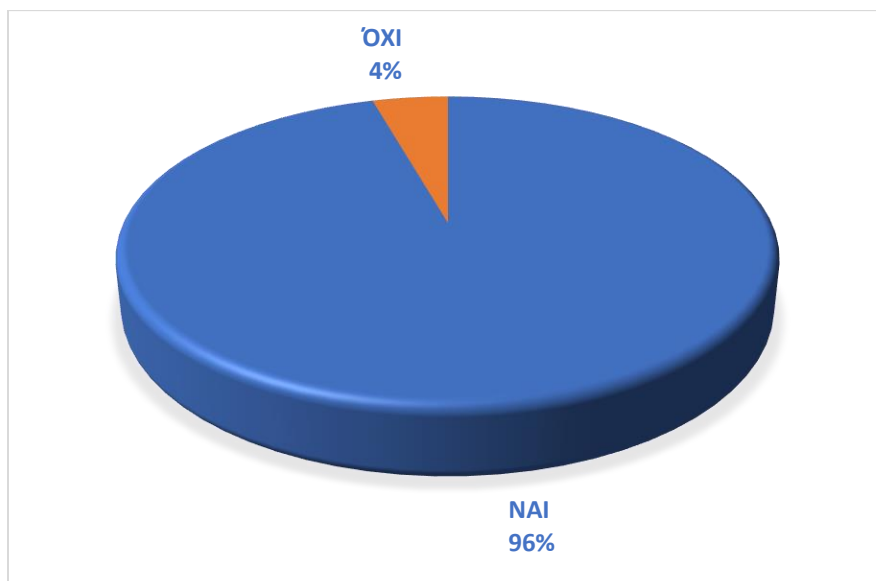
Διάγραμμα 4.3.5: έχετε τα απαραίτητα προσόντα ώστε να μπορείτε να βρείτε μια απασχόληση σύμφωνα με αυτά;

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της προηγούμενης απάντησης, λογικά το 93% απάντησε ότι θεωρεί πως έχει τα απαραίτητα προσόντα ώστε να μπορεί να βρει μια απασχόληση τα οποία να χρησιμοποιήσει ενώ μόλις το 7% απάντησε αρνητικά.

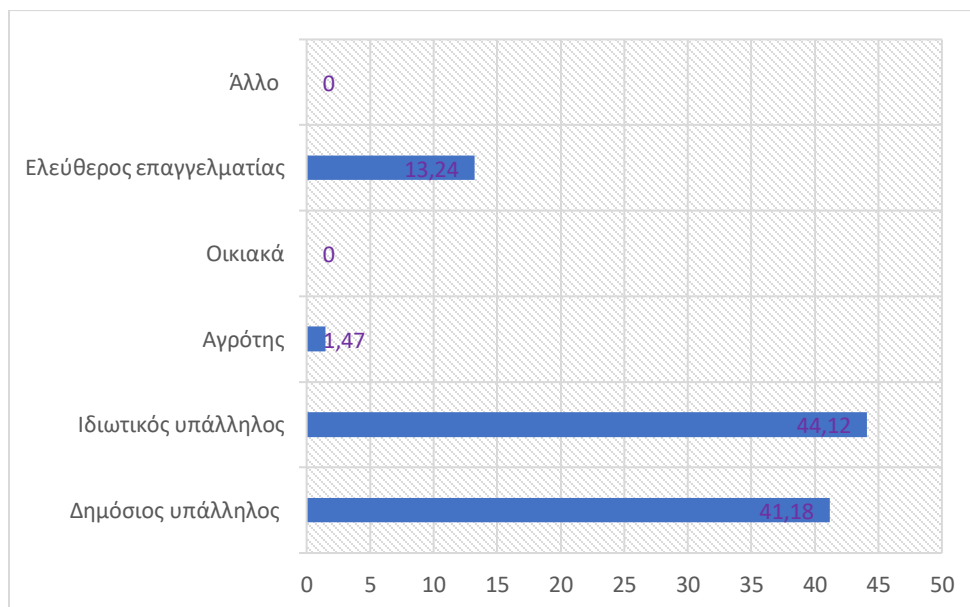
Διάγραμμα 4.3.6: Εργάζεστε τώρα;

Το 68% δεν εργάζεται όταν διεξήχθη η έρευνα σε αντίθεση με το 32% που εργάζεται.

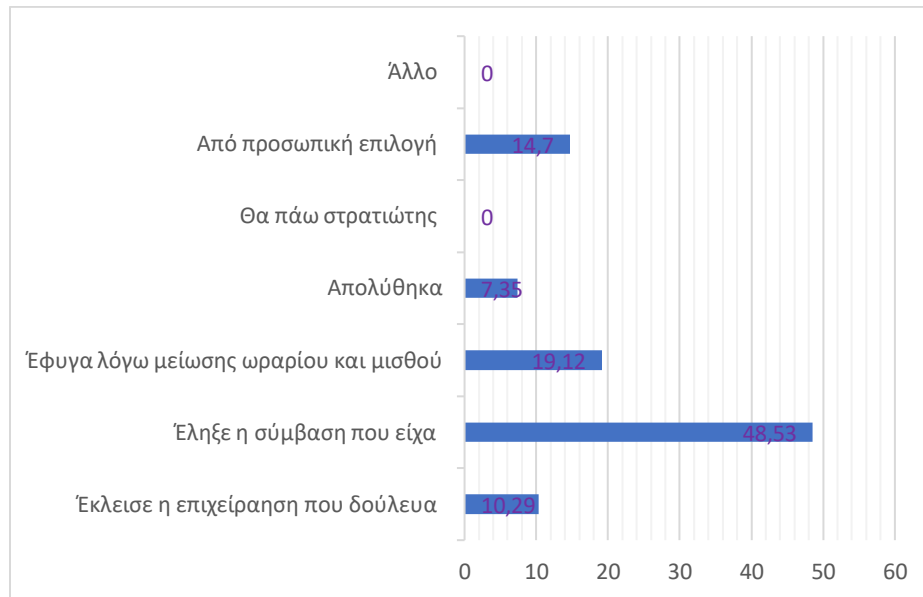
Διάγραμμα 4.3.7: Έχετε υπάρξει άνεργοι κατά το παρελθόν;

Από τους ερωτηθέντες το 96% υπήρξαν άνεργοι κατά το παρελθόν ενώ μόλις το 4% όχι.

Διάγραμμα 4.3.8: Επάγγελμα που εκτελούσαν πριν μείνουν άνεργοι

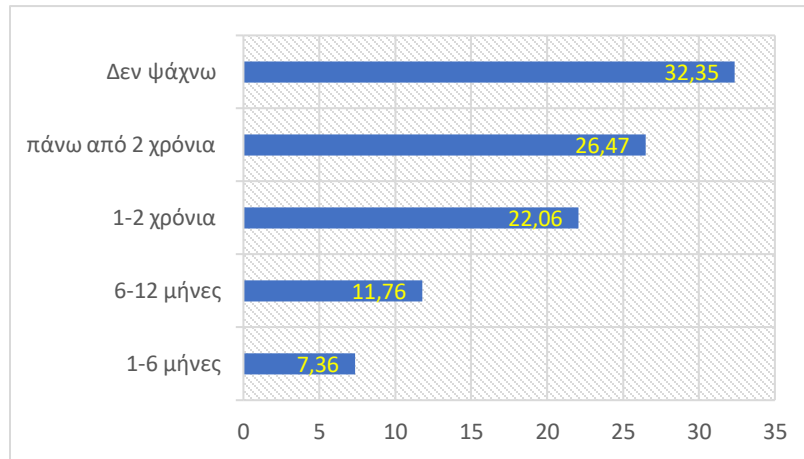
Οι περισσότεροι εξ αυτών κατά 44,12% ήταν ιδιωτικοί υπάλληλοι πριν μείνουν άνεργοι ενώ το 41,18% απασχολούνταν στο δημόσιο τομέα. Επίσης το 13,24% ήταν ελεύθεροι επαγγελματίες και το 1,47% αγρότες. Για να εξετάσουμε τους λόγους για τους οποίους έμειναν άνεργοι τέθηκε η αμέσως επόμενη ερώτηση.

Διάγραμμα 4.3.9: Λόγοι που είναι άνεργοι

Το 48,53% έφυγε από τη δουλειά επειδή έληξε η σύμβαση που είχαν. Προφανώς τα άτομα αυτά δούλευαν κατεξοχήν στο δημόσιο τομέα. Το 19,12% έμεινε άνεργο γιατί μειώθηκε είτε ο μισθός του είτε το ωράριό του και προφανώς ψάχνουν για εργασία με πλήρες ωράριο. Το 14,7% από προσωπική επιλογή. Το 10,29% εξαιτίας του γεγονότος ότι έκλεισε η επιχείρηση στην οποία δούλευαν ενώ το 7,35% απολύθηκε.

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 66,17% δεν έφυγε οικειοθελώς αλλά εξαιτίας του γεγονότος της λήξης της σύμβασης, του κλεισίματος της επιχείρησης και της μείωσης του προσωπικού της επιχείρησης που δούλευε. Αντίθετα μόλις το 14,7% ήταν προσωπική του επιλογή η ανεργία.

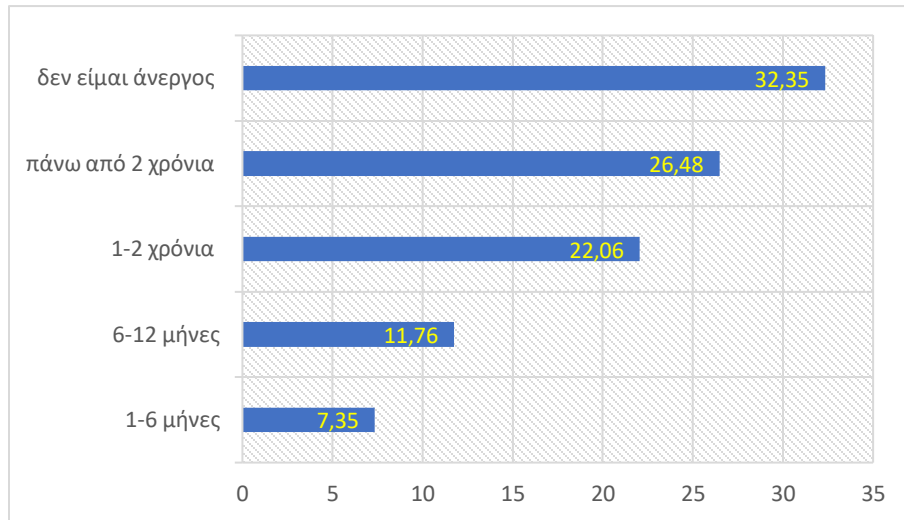

Διάγραμμα 4.3.10: Χρονικό διάστημα που ψάχνουν για δουλειά

Επειδή μερικοί αν και είναι άνεργοι δεν ψάχνουν για να βρουν δουλειά και επίσης άλλοι είναι μακροχρόνιοι άνεργοι, ρωτήθηκαν πόσο είναι το χρονικό διάστημα που είναι στην αναζήτηση δουλειάς. Το 32,35% δήλωσε ότι δεν ψάχνει για δουλειά αφού ήδη δουλεύει. Όμως, το 26,47% ψάχνει για δουλειά πάνω από 2 χρόνια ενώ το 22,06% από 1 έως 2 χρόνια. Επίσης το 11,76% από 6 έως 12 μήνες και το 7,36% από 1 έως 6 μήνες.

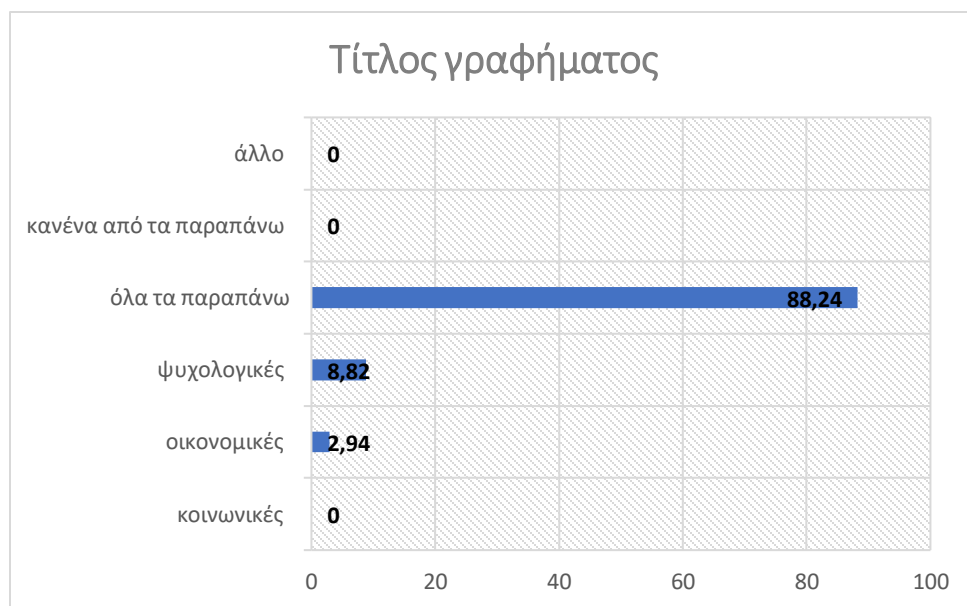
Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων, 48,53% είναι μακροχρόνια άνεργοι καθώς δεν έχουν βρει δουλειά πάνω από ένα χρόνο. Επίσης το 19,12% ψάχνει τον τελευταίο χρόνο για ανεύρεση εργασίας.

Την διαπίστωσή μας αυτή έρχεται να εξακριβώσουν τα αποτελέσματα της επόμενης ερώτησης που τους τέθηκε. Διαπιστώθηκε λοιπόν ότι όσο καιρό είναι άνεργοι τόσο ψάχνουν για δουλειά. Τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν με τα αποτελέσματα της προηγούμενης ερώτησης. Πιο συγκεκριμένα, το 32,35% δήλωσε ότι δεν είναι άνεργο αφού ήδη δουλεύει. Το 26,47% είναι άνεργο πάνω από 2 χρόνια ενώ το 22,06% από 1 έως 2 χρόνια. Επίσης το 11,76% από 6 έως 12 μήνες και το 7,36% από 1 έως 6 μήνες.

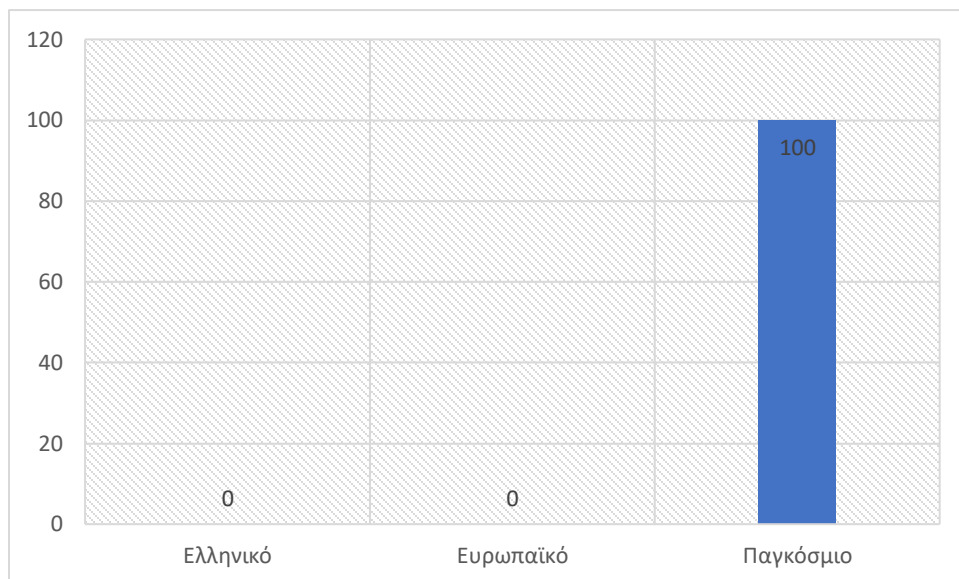

Διάγραμμα 4.3.11: Χρονικό διάστημα που είναι άνεργοι

Οι συνέπειες που υφίσταται το 88,24% από την ανεργία που βιώνει είναι ψυχολογικές, κοινωνικές και οικονομικές ενώ για το 8,82% είναι μόνο ψυχολογικές. Επίσης, για το 2,94% είναι μόνο οικονομικές. Κανένας δεν απάντησε ότι οι συνέπειες της ανεργίας είναι μόνο κοινωνικές ή ότι δεν υπάρχουν συνέπειες.

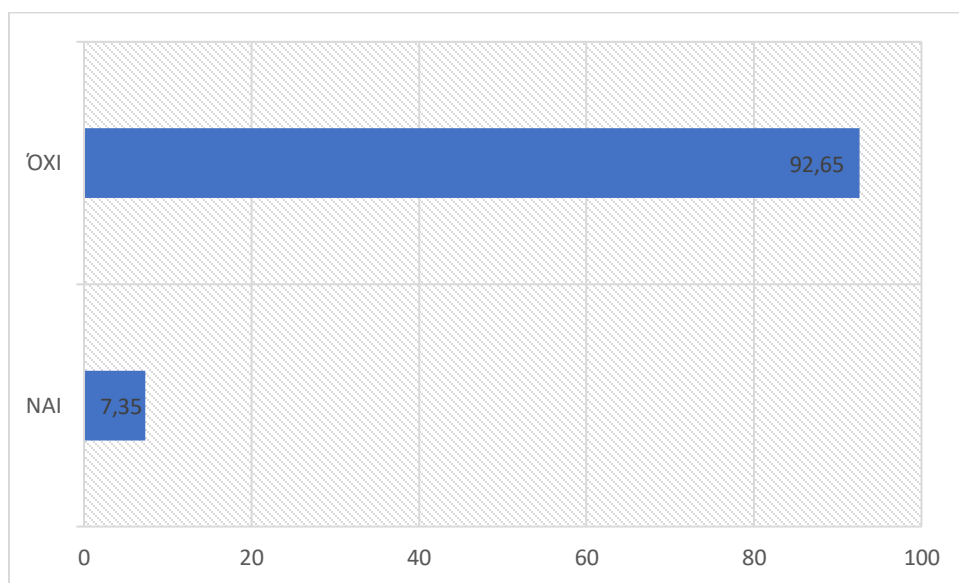

Διάγραμμα 4.3.12: Συνέπειες από την ανεργία

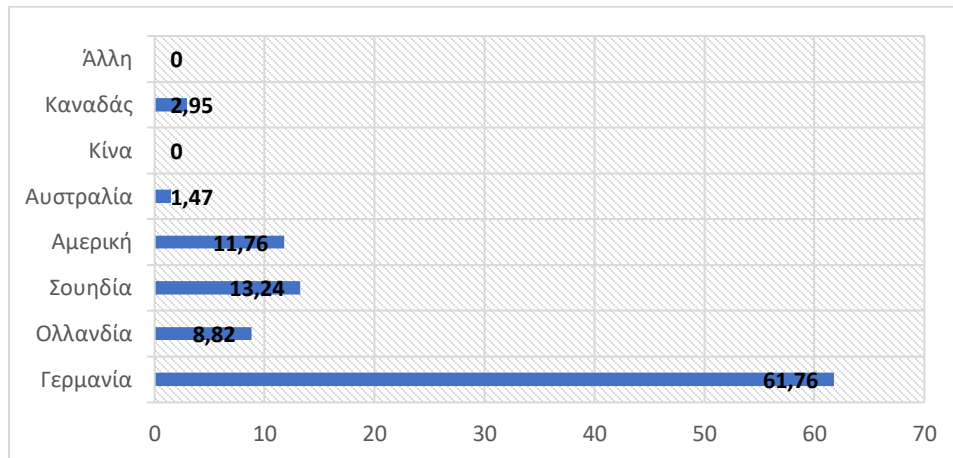
Διάγραμμα 4.3.13: Διάσταση της ανεργίας

Το 100% πιστεύει ότι η ανεργία είναι ένα φαινόμενο παγκόσμιο και δεν υπάρχει μόνο στην Ελλάδα ή μόνο στον ευρωπαϊκό χώρο.

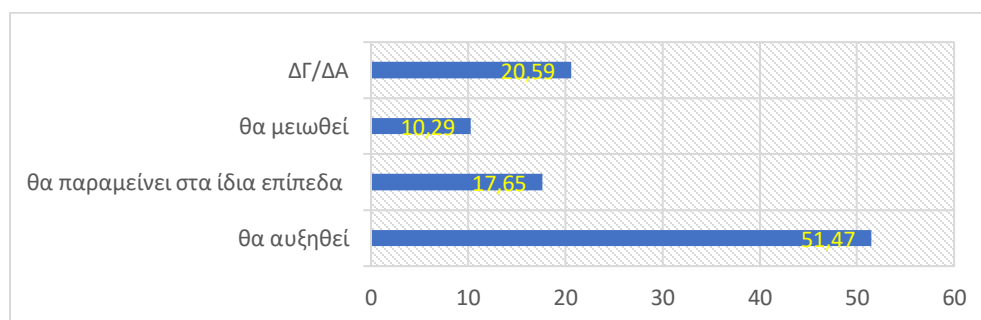
Διάγραμμα 4.3.14: Έχετε σκεφτεί να φύγετε από την Ελλάδα για να βρείτε δουλειά;

Το 92,65% δεν έχει σκεφτεί να φύγει από την Ελλάδα για ανεύρεση δουλειάς σε αντίθεση με το 7,35% που το έχει σκεφτεί.

Διάγραμμα 4.3.15: Χώρες που θα ήταν εύκολη η ανεύρεση δουλειάς

Το 61,76% πιστεύει ότι στην Γερμανία μπορεί κάποιος να βρει ευκολότερα δουλειά από ότι στην Ελλάδα. Το 13,24% πιστεύει στη Σουηδία, το 11,76% στην Αμερική, το 8,82% στην Ολλανδία, το 2,95% στον Καναδά ενώ το 1,47% στην Αυστραλία. Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 83,82% πιστεύει ότι στην Ευρώπη είναι πιο εύκολο να βρεις δουλειά από ότι σε υπερατλαντικές χώρες όπως πιστεύει το 16,18%.

Διάγραμμα 4.3.16: Στο μέλλον θα αυξηθεί το επίπεδο της ανεργίας;

Το 51,47% πιστεύει ότι το επίπεδο της ανεργίας θα αυξηθεί ακόμα παραπάνω στο μέλλον ενώ το 20,59% δεν γνώριζε και δεν μας απάντησε. Επίσης, το 17,65% θεωρεί ότι τα επίπεδα της ανεργίας θα παραμείνουν στα ίδια επίπεδα ενώ μόλις το 10,29% πιστεύει ότι θα μειωθεί.

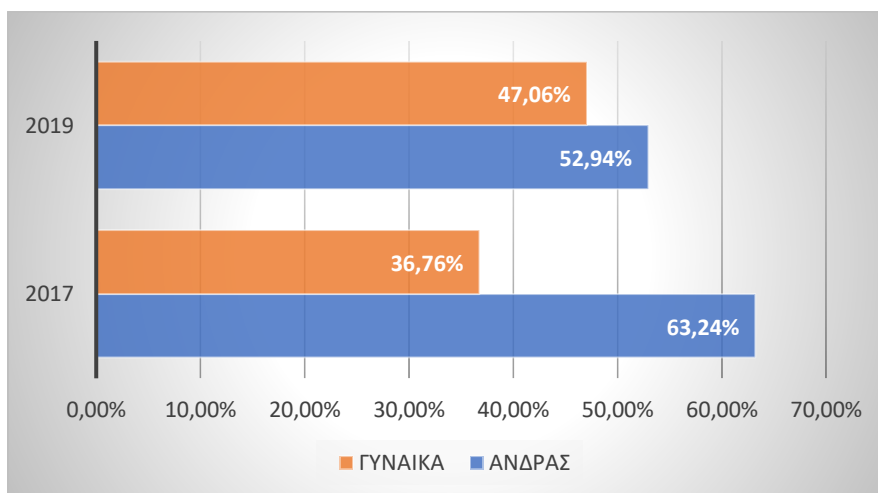
4.4 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΡΕΥΝΩΝ

Στο κεφάλαιο αυτό θα συγκρίνουμε τα αποτελέσματα και των δύο ερευνών, δηλαδή της έρευνας του 2017 και της έρευνας του 2019.

4.4.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
ΑΝΔΡΑΣ	43	36	79	58,09
ΓΥΝΑΙΚΑ	25	32	57	41,91
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100

Πίνακας 4.4.1: Φύλο συμμετεχόντων

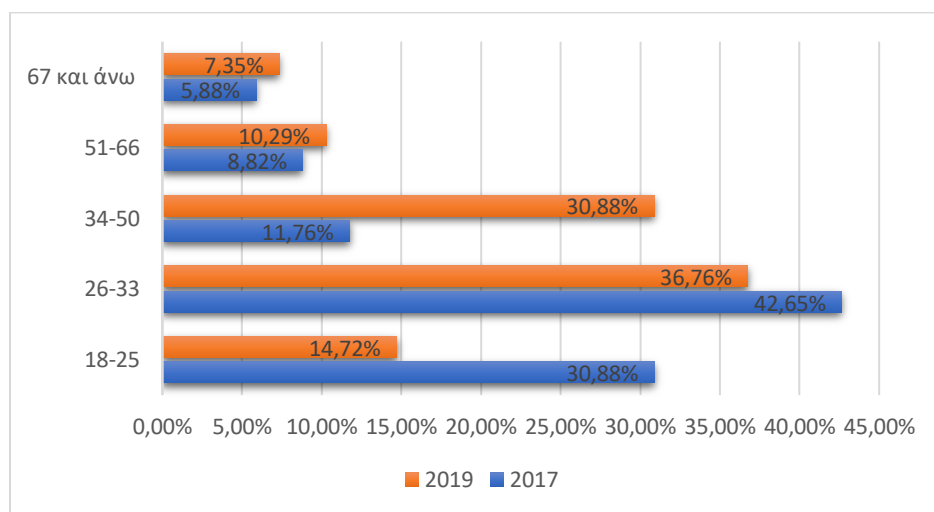

Διάγραμμα 4.4.1: Ποσοστό του φύλου των συμμετεχόντων

Το μεγαλύτερο ποσοστό και στις δύο έρευνες ήταν άνδρες (58,09%) ενώ το μικρότερο γυναίκες (41,91%).

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
18-25	21	10	31	22,7941
26-33	29	25	54	39,7059
34-50	8	21	29	9,55882
51-66	6	7	13	9,55882
67 και άνω	4	5	9	6,61765
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100

Πίνακας 4.4.2: Ηλικία συμμετεχόντων

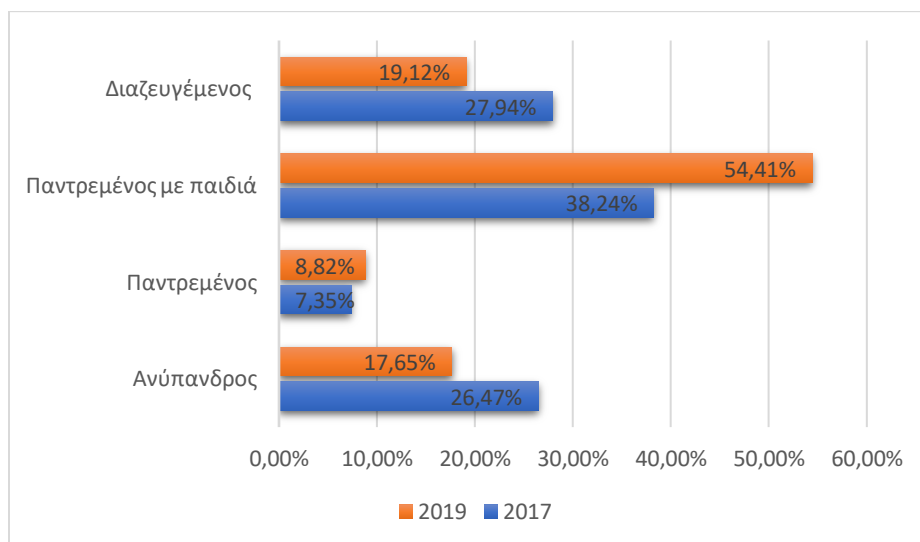

Διάγραμμα 4.4.2: Ποσοστό της ηλικίας των συμμετεχόντων

Το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής και στις δύο έρευνες εντοπίζεται στην ηλικιακή ομάδα 26-33 ετών. Μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζει η έρευνα του 2017 (42,65%) από την έρευνα του 2019 (36,76%). Ωστόσο, στην έρευνα του 2017 η αμέσως επόμενη σε ποσοστό ηλικιακή ομάδα είναι 18-25 ετών (30,88%) ενώ στην έρευνα του 2019 η ηλικιακή ομάδα 34-50 ετών (30,88%). Μικρό ποσοστό και στις δύο έρευνες έχει η ηλικιακή ομάδα 67 και άνω με 5,88% και 7,35% αντίστοιχα για τα έτη 2017 και 2019.

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
Ανύπανδρος	18	12	30	22,06
Παντρεμένος	5	6	11	8,09
Παντρεμένος με παιδιά	26	37	63	46,32
Διαζευγμένος	19	13	32	23,53
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100

Πίνακας 4.4.3: Οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων

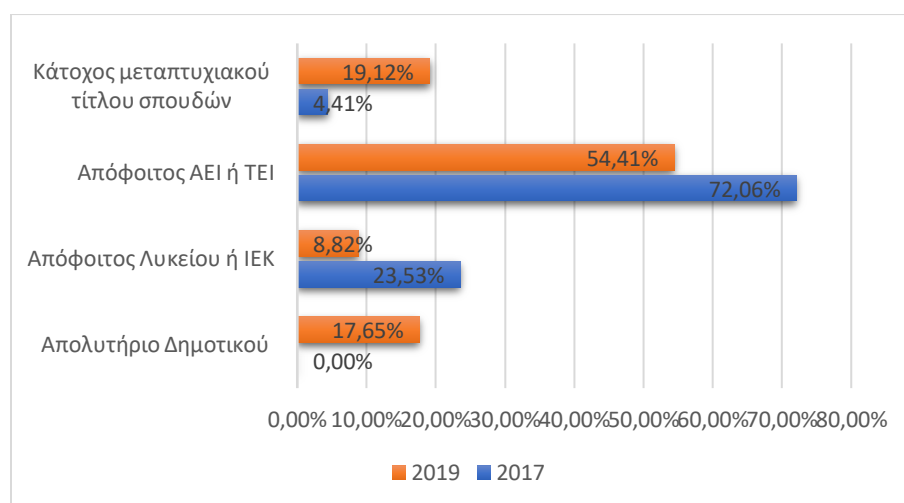

Διάγραμμα 4.4.3: Ποσοστό της οικογενειακής κατάστασης των συμμετεχόντων

Το μεγαλύτερο ποσοστό 46,32% και στις δύο έρευνες είναι παντρεμένο και έχει παιδιά. Το ποσοστό στην έρευνα του 2019 είναι μεγαλύτερο (54,41%) από εκείνο της 2017 (38,24%). Επίσης το 23,53% είναι διαζευγμένοι με το ποσοστό του 2017 να είναι 27,94% ενώ της έρευνας του 2019 19,12%. Το 22,06% είναι ανύπαντροι με μεγαλύτερο ποσοστό (26,47%) να εντοπίζεται στην έρευνα του 2017 και 17,65% στην έρευνα του 2019. Μόλις το 8,09% είναι παντρεμένοι αλλά δεν έχουν παιδιά με μικρή απόκλιση ποσοστού ανάμεσα στις δύο έρευνες.

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
Απολυτήριο Δημοτικού	0	12	12	8,82
Απόφοιτος Λυκείου ή ΙΕΚ	16	6	22	16,18
Απόφοιτος ΑΕΙ ή ΤΕΙ	49	37	86	63,24
Κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών	3	13	16	11,76
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.4: Επίπεδο εκπαίδευσης συμμετεχόντων

Διάγραμμα 4.4.4: Ποσοστό επιπέδου εκπαίδευσης των συμμετεχόντων

Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων και στις δύο έρευνες (63,24%) είναι απόφοιτοι ΑΕΙ ή ΤΕΙ. Το μεγαλύτερο ποσοστό (72,06%) εντοπίζεται στην έρευνα του 2017 ενώ στην έρευνα του 2019 το ποσοστό έπεσε στο 54,41%. Το αμέσως μεγαλύτερο ποσοστό και στις δύο έρευνες (16,18%) εντοπίζεται στους αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή ΙΕΚ ενώ μεγαλύτερο πάλι ποσοστό (23,53%) έχει η έρευνα του 2017 από εκείνη του 2019 (8,82%).

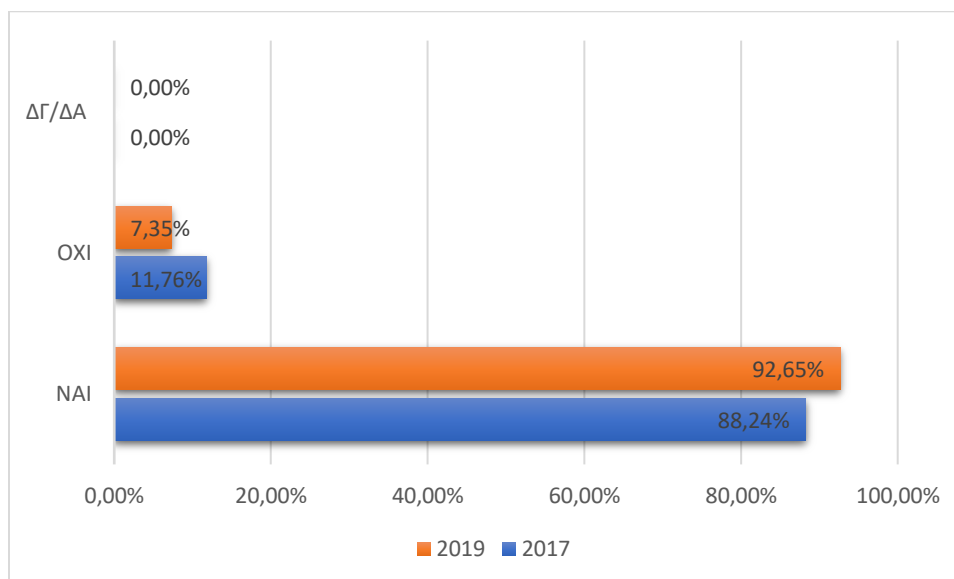
Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και στις δύο έρευνες έχουν ποσοστό 11,76% αλλά το ποσοστό τους αυξήθηκε κατά την έρευνα του 2019 (19,12%) σε σχέση με εκείνη του 2017 (4,41%). Τέλος, στην έρευνα του 2019 εμφανίζεται και ένα ποσοστό 17,65% που έχει απολυτήριο Δημοτικού ενώ στην έρευνα του 2017 το ποσοστό σε αυτή την κατηγορία ήταν μηδενικό.

4.4.2 Β΄ ΜΕΡΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Το μεγαλύτερο ποσοστό και στις δύο έρευνες (90,44%) πιστεύουν ότι έχουν τα απαραίτητα προσόντα τα οποία θα τους βοηθήσουν ώστε να μπορέσουν να βρουν δουλειά. Το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στην έρευνα του 2019 (92,65%) από εκείνη του 2017 (88,24%).

Πιστεύετε ότι έχετε τα απαραίτητα προσόντα ώστε να μπορείτε να βρείτε μια απασχόληση σύμφωνα με αυτά;	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
ΝΑΙ	60	63	123	90,44
ΟΧΙ	8	5	13	9,56
ΔΓ/ΔΑ	0	0	0	0,00
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.5: Κατοχή απαραίτητων προσόντων ως βοήθεια για ανεύρεση δουλειάς

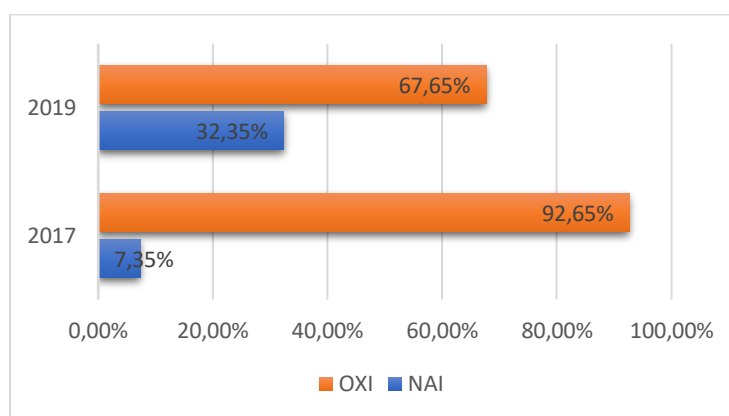

Διάγραμμα 4.4.5: Ποσοστό κατοχής απαραίτητων προσόντων ως βοήθεια για ανεύρεση δουλειάς

Εργάζεστε τώρα;	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
ΝΑΙ	5	22	27	19,85
ΟΧΙ	63	46	109	80,15
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.6: Αριθμός ανέργων

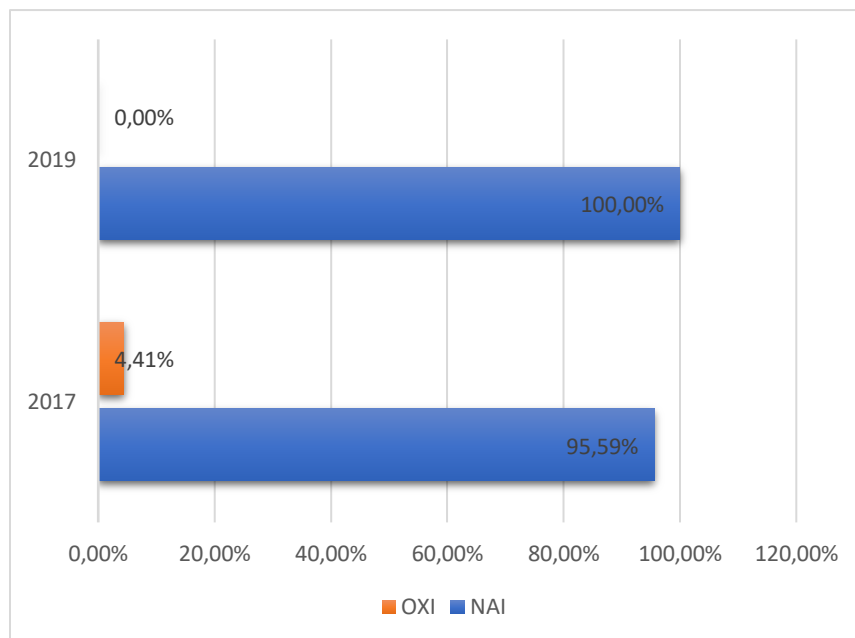
Το ποσοστό των ανέργων που συμμετείχαν και στις δύο έρευνες ήταν 80,15% ενώ το 19,85% δεν ήταν άνεργοι. Ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό 92,65% που δεν ήταν άνεργοι υπήρξε το 2017 ενώ μειώθηκε κατά 25% στην έρευνα που έγινε το 2019.

Διάγραμμα 4.4.6: Ποσοστό ανέργων

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
ΝΑΙ	65	68	133	97,79
ΟΧΙ	3	0	3	2,21
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.7: Έχετε υπάρξει κατά το παρελθόν άνεργοι

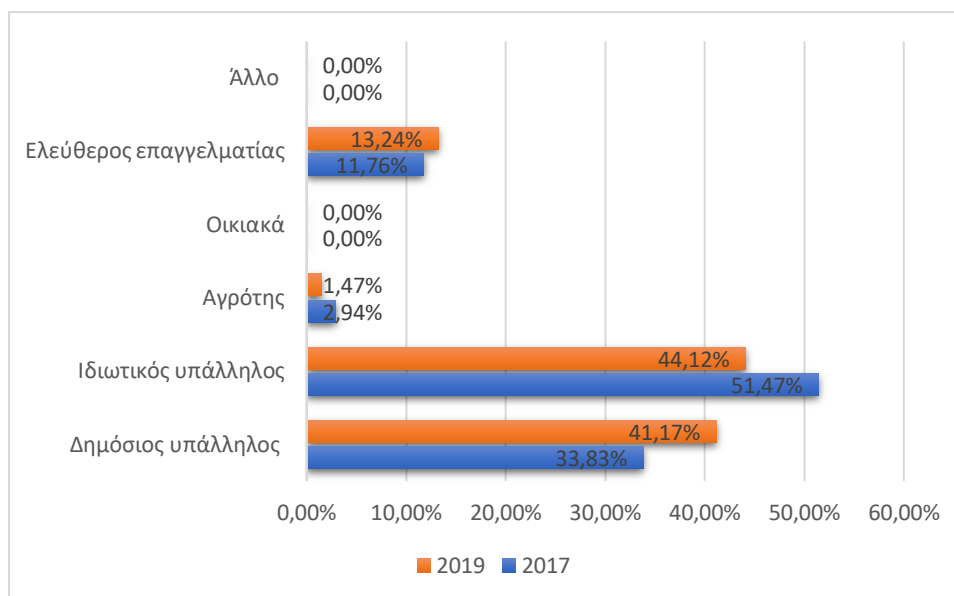

Διάγραμμα 4.4.7: Ποσοστό ανεργίας των συμμετεχόντων κατά το παρελθόν

Το μεγαλύτερο ποσοστό (97,79%) και στις δύο έρευνες έχουν υπάρξει άνεργοι κατά το παρελθόν ενώ το 2,21% όχι. Ωστόσο, το 2019 έχει υπάρξει το 100% άνεργοι κατά το παρελθόν ενώ το 2017 μόνο το 95,59%.

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Δημόσιος υπάλληλος	23	28	51	37,50
Ιδιωτικός υπάλληλος	35	30	65	47,79
Αγρότης	2	1	3	2,21
Οικιακά	0	0	0	0,00
Ελεύθερος επαγγελματίας	8	9	17	12,50
Άλλο	0	0	0	0,00
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.8: Επάγγελμα συμμετεχόντων

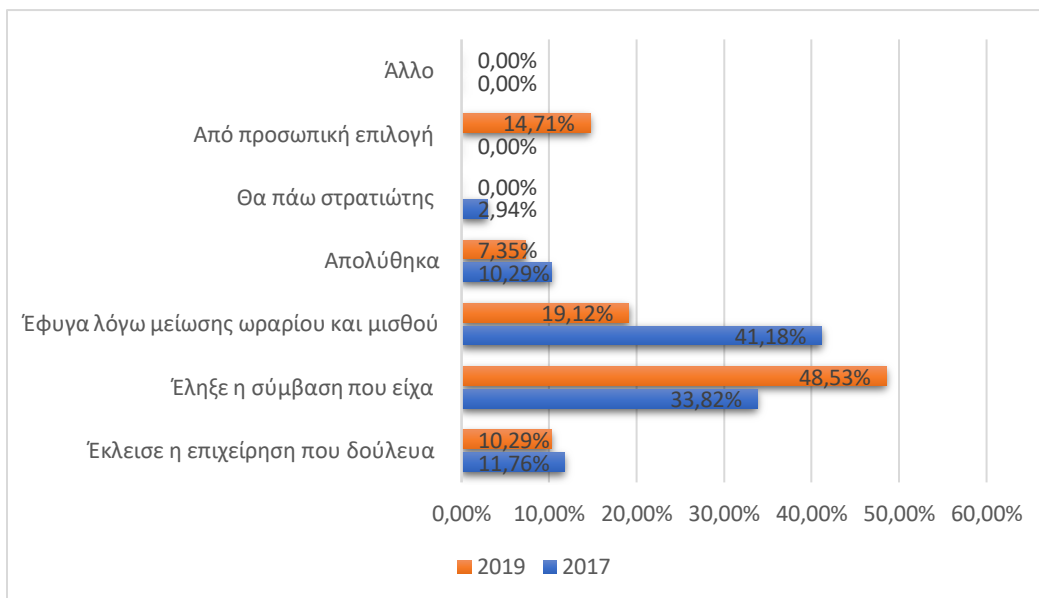

Διάγραμμα 4.4.8: Ποσοστό επαγγέλματος

Το μεγαλύτερο ποσοστό και στις δύο έρευνες (47,79%) πριν μείνουν άνεργοι ήταν ιδιωτικοί υπάλληλοι. Στην έρευνα του 2017 κατείχαν το 51,47% ενώ στην έρευνα του 2019 το ποσοστό μειώθηκε στο 44,12%. Το 37,50% ήταν δημόσιοι υπάλληλοι πριν μείνουν άνεργοι και στις δύο έρευνες, με το μεγαλύτερο ποσοστό (41,17%) να έχουν αυτοί που συμμετείχαν το 2019. Το 12,50% και των δύο ερευνών ήταν ελεύθεροι επαγγελματίες με μικρή απόκλιση του ποσοστού τους και στις δύο χρονιές. Τέλος, το 2,21% ήταν αγρότες με μικρή απόκλιση μεταξύ των ποσοστών και στις δύο χρονιές.

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
Έκλεισε η επιχείρηση που δούλευα	8	7	15	11,03
Έληξε η σύμβαση που είχα	23	33	56	41,18
Έφυγα λόγω μείωσης ωραρίου και μισθού	28	13	41	30,15
Απολύθηκα	7	5	12	8,82
Θα πάω στρατιώτης	2	0	2	1,47
Από προσωπική επιλογή	0	10	10	7,35
Άλλο	0	0	0	0,00
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.9: Αιτίες που έμειναν άνεργοι

Διάγραμμα 4.4.9: Ποσοστό αιτίας που έμειναν άνεργοι

Η αιτία για την οποία έμειναν άνεργοι και στις δύο έρευνες είναι κατά 41,18% το γεγονός ότι έληξε η σύμβαση που είχαν. Ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό 48,53% σε αυτή την αιτία ήταν στην έρευνα του 2019 και όχι του 2017. Το αμέσως μεγαλύτερο ποσοστό (30,15%) και στις δύο έρευνες κατέλαβε η αιτία: «έφυγα λόγω μείωσης ωραρίου και μισθού», αιτία που κατέλαβε το μεγαλύτερο ποσοστό (41,18%) στην έρευνα του 2017.

Ως τρίτη αιτία ανεργίας, για το 11,03% και στις δύο έρευνες είναι ότι έκλεισε η επιχείρηση που δούλευαν η οποία είναι τρίτη αιτία στην έρευνα του 2017 με ποσοστό 11,76% αλλά τέταρτη επιλογή στην έρευνα του 2019 με ποσοστό 10,29%.

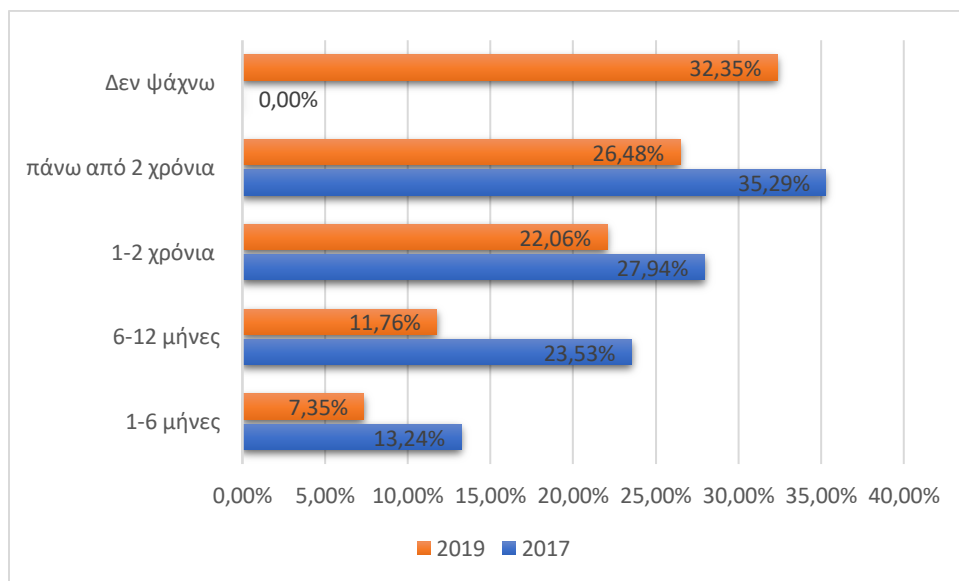
Ως τέταρτη αιτία ανεργίας, για το 8,82% και στις δύο έρευνες είναι η απόλυσή τους, αιτία που στην έρευνα του 2017 είναι τέταρτη αιτία με ποσοστό 10,29% ενώ στην έρευνα του 2019 είναι πέμπτη με ποσοστό 7,35%.

Ως πέμπτη αιτία ανεργίας για το 7,35% και στις δύο έρευνες είναι η προσωπική τους επιλογή, αιτία που δεν έλαβε κανένα ποσοστό στην έρευνα του 2017 ενώ στην έρευνα του 2019 με ποσοστό 14,71% κατέχει την τέταρτη θέση.

Τελευταία επιλογή για το 1,47% και στις δύο έρευνες καταλαμβάνει η αιτία «θα πάω στρατιώτης» που στην έρευνα του 2017 έλαβε ποσοστό 2,94% και την τελευταία θέση ενώ στην έρευνα του 2019 δεν έλαβε κανένα ποσοστό.

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
1-6 μήνες	9	5	14	10,29
6-12 μήνες	16	8	24	17,65
1-2 χρόνια	19	15	34	25,00
πάνω από 2 χρόνια	24	18	42	30,88
Δεν ψάχνω	0	22	22	16,18
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.10: Χρονικό διάστημα αναζήτησης εργασίας

Διάγραμμα 4.4.10: Ποσοστό χρονικού διαστήματος αναζήτησης εργασίας

Το 30,88% και στις δύο έρευνες ψάχνει να βρει δουλειά πάνω από δύο χρόνια. Για την έρευνα του 2017 αυτή ήταν και η πρώτη επιλογή για το 35,29%. Ωστόσο, στην έρευνα του 2019 ως πρώτη επιλογή ήταν για το 32,35% ότι δεν ψάχνει να βρει δουλειά, ενώ ως δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό (26,48%) την ίδια χρονιά είναι η επιλογή πάνω από δύο χρόνια.

Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό (25,00%) και στις δύο έρευνες ψάχνει να βρει δουλειά από 1-2 χρόνια. Αυτή είναι και η δεύτερη επιλογή στην έρευνα του 2017 με ποσοστό 27,94% ενώ ως τρίτη επιλογή για την έρευνα του 2019.

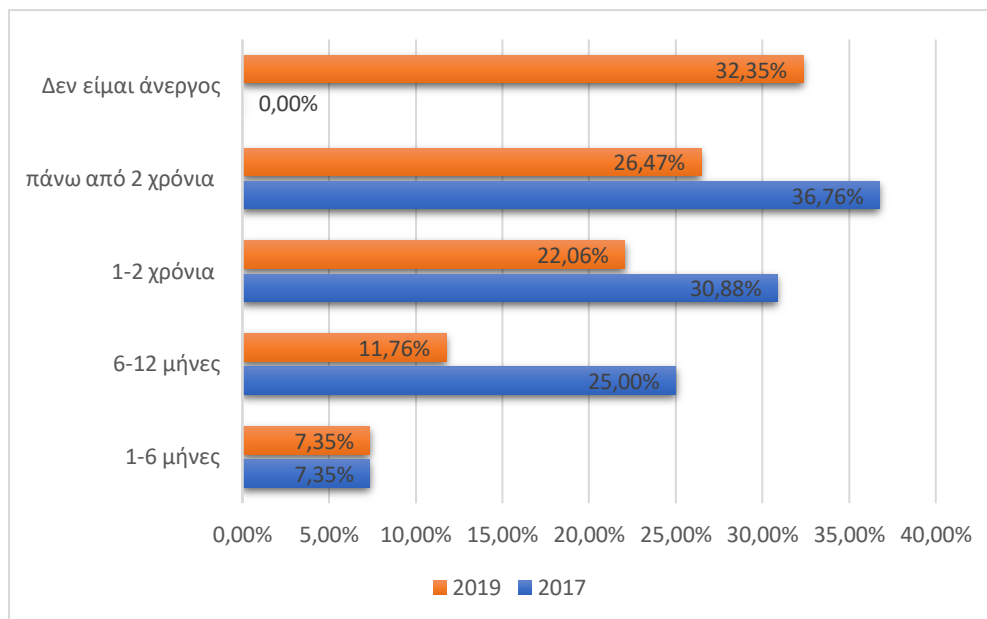
Το τρίτο μεγαλύτερο ποσοστό (17,65%) και στις δύο έρευνες ψάχνει να βρει δουλειά από 6-12 μήνες. Αυτή είναι και η τρίτη επιλογή στην έρευνα του 2017 με ποσοστό 23,53% ενώ τέταρτη επιλογή στην έρευνα του 2019 με ποσοστό 11,76%.

Το 16% και στις δύο έρευνες δεν ψάχνει για δουλειά και αυτό, όπως προείπαμε προκύπτει μόνο από την έρευνα του 2019, καθώς το 2017 κανένας δεν απάντησε ότι δεν ψάχνει.

Τέλος, το 10,29% και στις δύο έρευνες ψάχνει για δουλειά από 1-6 μήνες. Αυτή η επιλογή έχει λάβει το μικρότερο στην έρευνα του 2019 (7,35%) και την προτελευταία επιλογή στην έρευνα του 2017 με ποσοστό 13,24%.

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
1-6 μήνες	5	5	10	7,35
6-12 μήνες	17	8	25	18,38
1-2 χρόνια	21	15	36	26,47
πάνω από 2 χρόνια	25	18	43	31,62
Δεν είμαι άνεργος	0	22	22	16,18
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.11: Χρόνος διαστήματος ανεργίας

Διάγραμμα 4.4.11: Ποσοστό χρόνου διαστήματος ανεργίας

Το μεγαλύτερο ποσοστό και στις δύο έρευνες 31,62% έχουν μείνει άνεργοι για πάνω από δύο χρόνια. Αυτό το διάστημα είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό (36,76%) για την έρευνα του 2017 ενώ το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό για την έρευνα του 2019 (26,47%).

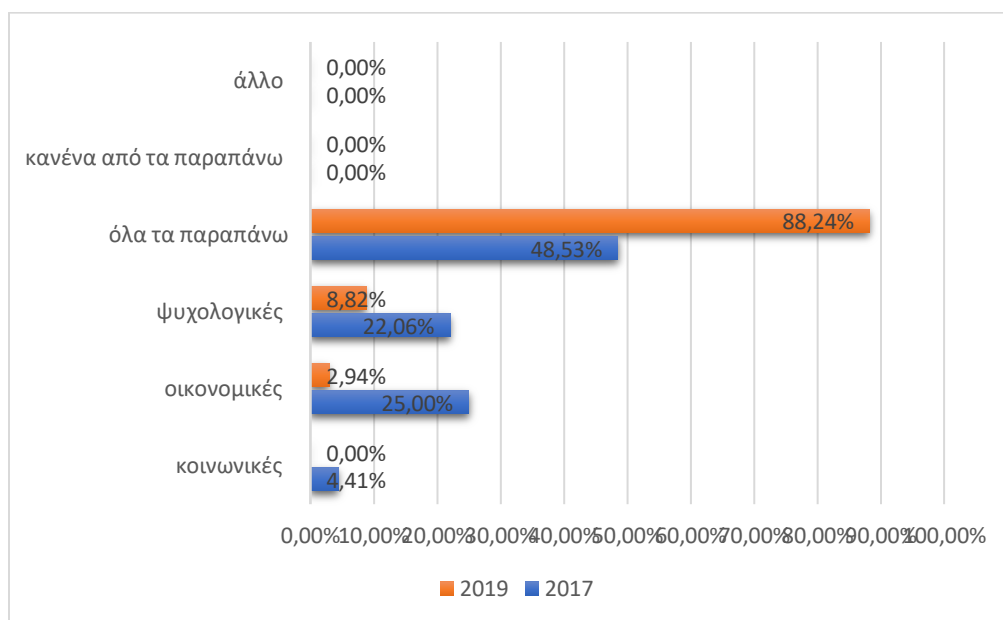
Το 26,47% και των δύο ερευνών έχουν μείνει άνεργοι από 1-2 χρόνια. Αυτό είναι και το δεύτερο μεγάλο ποσοστό της έρευνας του 2017 με ποσοστό 30,88% ενώ για την έρευνα του 2019 είναι τρίτο στην κατάταξη με ποσοστό 22,06%.

Το 18,38% και των δύο ερευνών έχουν μείνει άνεργοι από 6-12 μήνες. Αυτό είναι και το τρίτο μεγάλο ποσοστό της έρευνας του 2017 με ποσοστό 25,00% ενώ το τέταρτο μεγάλο ποσοστό της έρευνας του 2019 με ποσοστό 11,76%.

Το 16,18% δεν είναι άνεργο. Αυτό είναι πρώτο στην έρευνα του 2019 με ποσοστό 32,35% ενώ τελευταίο στην έρευνα του 2017 χωρίς ποσοστό, αφού κανείς δεν απάντησε αυτή την επιλογή. Τέλος, το 7,35% και των δύο ερευνών είναι άνεργο για 1-6 μήνες.

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
κοινωνικές	3	0	3	2,21
οικονομικές	17	2	19	13,97
ψυχολογικές	15	6	21	15,44
όλα τα παραπάνω	33	60	93	68,38
κανένα από τα παραπάνω	0	0	0	0,00
άλλο	0	0	0	0,00
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100

Πίνακας 4.4.12: Συνέπειες ανεργίας

Διάγραμμα 4.4.12: Ποσοστό συνεπειών ανεργίας

Το μεγαλύτερο ποσοστό 68,68% και στις δύο έρευνες έχουν βιώσει από την ανεργία ψυχολογικές, οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Αυτό είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό τόσο της έρευνας του 2017 (48,53%) όσο και της έρευνας του 2019 (88,24%).

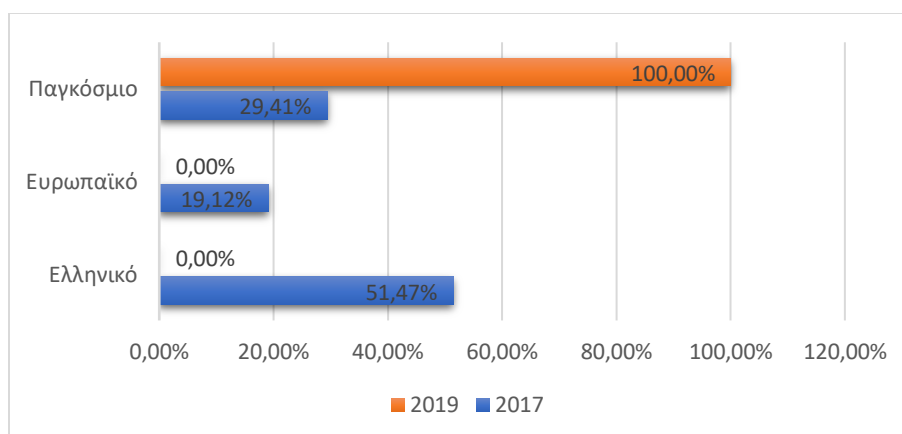
Το αμέσως μεγαλύτερο ποσοστό (15,44%) και στις δύο έρευνες έχουν βιώσει μόνο ψυχολογικές συνέπειες, πράγμα που είναι και το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό της έρευνας του 2019 (8,82%) όχι όμως και της έρευνας του 2017 όπου αυτή η συνέπεια κατέχει την τρίτη θέση με ποσοστό 22,06%.

Ως τρίτη συνέπεια και στις δύο έρευνες με ποσοστό 13,97% κατατάσσονται οι οικονομικές συνέπειες, που για την έρευνα του 2019 κατέχει την ίδια θέση με ποσοστό 2,94% ενώ στην έρευνα του 2017 κατέχει τη δεύτερη θέση με ποσοστό 25,00%.

Τελευταίες, με ποσοστό 2,21% και στις δύο έρευνες κατατάσσονται οι κοινωνικές συνέπειες, που στην έρευνα του 2017 κατέλαβε ποσοστό 4,41% και την τελευταία θέση ενώ στην έρευνα του 2019 δεν πήρε καθόλου ποσοστό.

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
Ελληνικό	35	0	35	25,74
Ευρωπαϊκό	13	0	13	9,56
Παγκόσμιο	20	68	88	64,71
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.13: Χαρακτήρας της ανεργίας

Διάγραμμα 4.4.13: Ποσοστό χαρακτήρα της ανεργίας

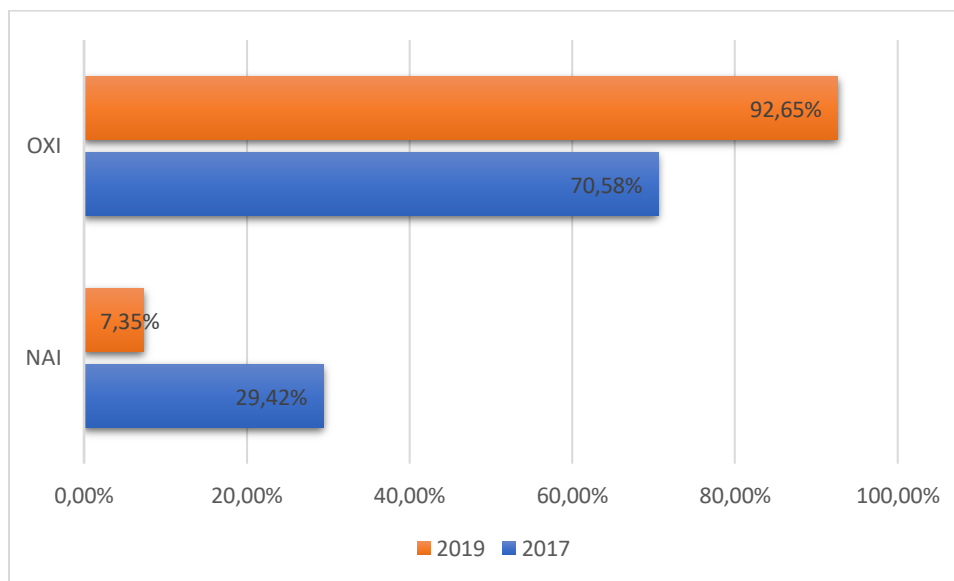
Και στις δύο έρευνες το 64,71% θεωρεί ότι η ανεργία είναι παγκόσμιο φαινόμενο. Στην έρευνα του 2019 αυτή η απάντηση έλαβε το 100% ενώ στην έρευνα του 2017 κατέλαβε το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό (29,41%).

Το 25,74% και στις δύο έρευνες θεωρεί ότι το φαινόμενο είναι μόνο ελληνικό, πράγμα που το πιστεύει το μεγαλύτερο ποσοστό (51,47%) στην έρευνα του 2017.

Τέλος το 9,56% και στις δύο έρευνες θεωρεί ότι το φαινόμενο είναι μόνο ευρωπαϊκό, πράγμα που το θεωρεί το τρίτο μεγαλύτερο ποσοστό (19,12%) στην έρευνα του 2017.

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
ΝΑΙ	20	5	25	18,38
ΟΧΙ	48	63	111	81,62
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.14: Αναζήτηση δουλειάς στο εξωτερικό

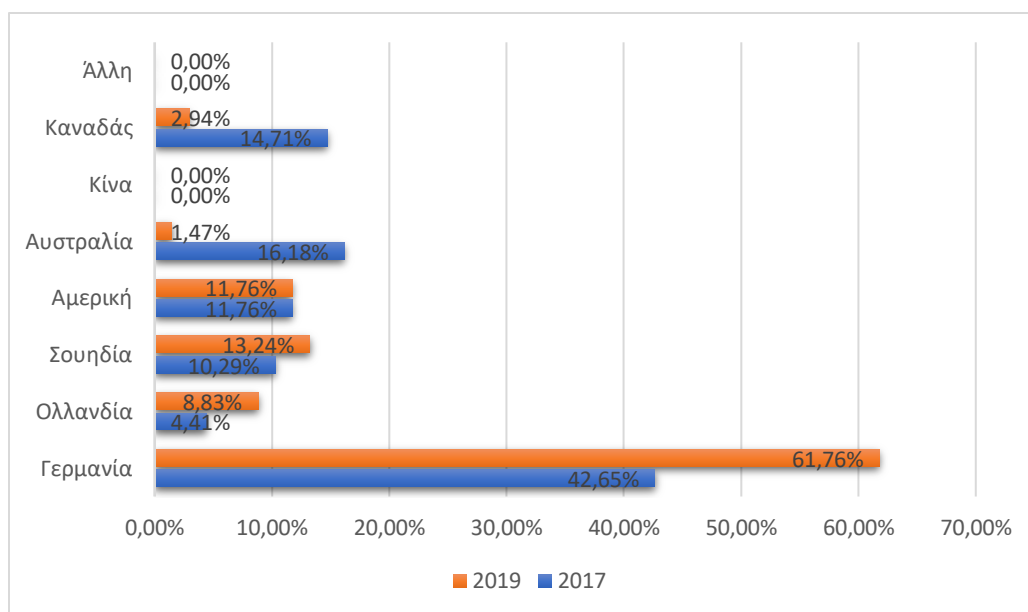
Διάγραμμα 4.4.14: Ποσοστό αναζήτησης δουλειάς στο εξωτερικό

Το μεγαλύτερο ποσοστό (81,62%) και στις δύο έρευνες δεν σκέφτεται να φύγει στο εξωτερικό για ανεύρεση δουλειάς. Αυτή η επιλογή είναι και η πρώτη τόσο στην έρευνα του 2017 (70,58%) όσο και στην έρευνα του 2019 (70,58%).

Αυτοί που σκέφτονται να φύγουν έχουν ποσοστό 18,38% και στις δύο έρευνες, ενώ στην έρευνα του 2017 έχουν ποσοστό 29,42% και στην έρευνα του 2019 έχουν ποσοστό 7,35%.

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
Γερμανία	29	42	71	52,21
Ολλανδία	3	6	9	6,62
Σουηδία	7	9	16	11,76
Αμερική	8	8	16	11,76
Αυστραλία	11	1	12	8,82
Κίνα	0	0	0	0,00
Καναδάς	10	2	12	8,82
Άλλη	0	0	0	0,00
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.15: Χώρες με ευκολία αναζήτησης εργασίας

Διάγραμμα 4.4.15: Ποσοστό χωρών με ευκολία αναζήτησης εργασίας

Το μεγαλύτερο ποσοστό και στις δύο έρευνες (52,21%) πιστεύει ότι η Γερμανία είναι μία χώρα που εύκολα μπορεί κάποιος να βρει δουλειά. Αυτή η επιλογή είναι και η πρώτη τόσο στην έρευνα του 2017 (42,65%) όσο και του 2019 (61,76%).

Από 11,76% κατέλαβαν οι χώρες Αμερική και Σουηδία και στις δύο έρευνες. Ωστόσο αυτές οι επιλογές στην έρευνα του 2017 κατέλαβαν την τέταρτη και πέμπτη θέση με ποσοστό 11,76% και 10,29% αντίστοιχα. Στην έρευνα του 2019 κατέλαβαν την τρίτη και δεύτερη θέση με ποσοστό 11,76% και 13,24% αντίστοιχα.

Το 8,82% απάντησε και στις δύο έρευνες την Αυστραλία, που στην έρευνα του 2017 κατέλαβε τη δεύτερη θέση με 16,18% και στην έρευνα του 2019 κατέλαβε την τελευταία θέση με 1,47%.

Ίδιο ποσοστό 8,82% κατέλαβε και ο Καναδάς στις δύο έρευνες, που στην έρευνα του 2017 κατέλαβε την τρίτη θέση με 14,71% και στην έρευνα του 2019 την πέμπτη θέση με 2,94%.

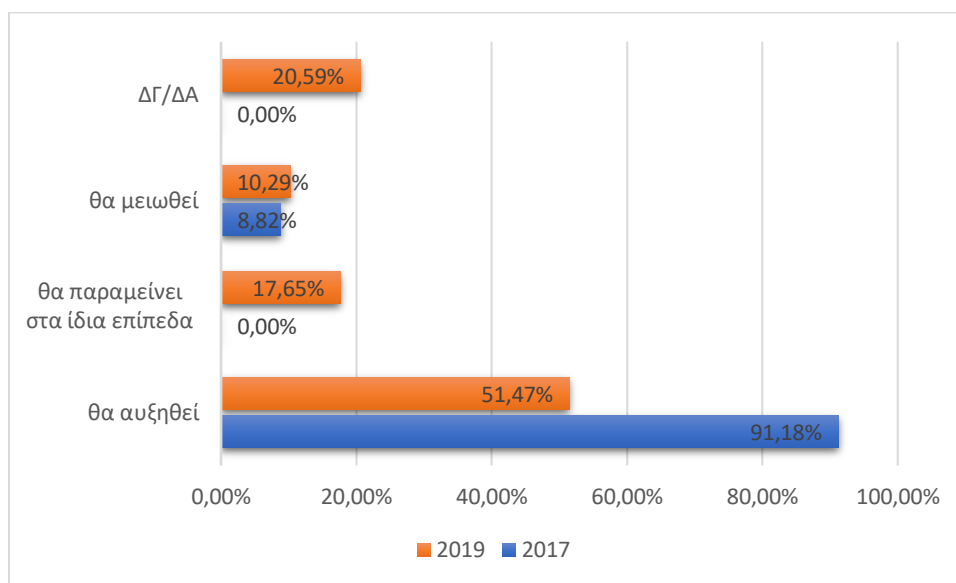
Τέλος, 6,62% κατέλαβε η Ολλανδία και στις δύο έρευνες, που στην έρευνα του 2017 κατέλαβε την τελευταία θέση με 4,41% ενώ στην έρευνα του 2019 κατέλαβε την τέταρτη θέση με 8,83%.

	2017	2019	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
θα αυξηθεί	62	35	97	71,32
θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα	0	12	12	8,82
θα μειωθεί	6	7	13	9,56
ΔΓ/ΔΑ	0	14	14	10,29
ΣΥΝΟΛΟ	68	68	136	100,00

Πίνακας 4.4.16: Το μέλλον της ανεργίας στην Ελλάδα

Το μεγαλύτερο ποσοστό και στις δύο έρευνες (71,32%) πιστεύει ότι η ανεργία στο μέλλον θα αυξηθεί στην Ελλάδα. Όμως στην έρευνα του 2017 το ποσοστό αυτό ήταν 91,18% ενώ στην

έρευνα του 2019 μειώθηκε στο 51,47%. Επίσης, το 10,29% δεν γνωρίζει την εξέλιξή της και στις δύο έρευνες, πράγμα που στην έρευνα του 2019 η απάντηση αυτή ήταν το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό (20,59%) ενώ στην έρευνα του 2017 δεν απάντησε κανείς αυτή την επιλογή. Το τρίτο μεγαλύτερο ποσοστό (9,56%) και στις δύο έρευνες θεωρεί ότι η ανεργία θα μειωθεί, πράγμα που στην έρευνα του 2017 αυτή η επιλογή ήταν η δεύτερη κατά σειρά με ποσοστό 8,82% ενώ στην έρευνα του 2019 ήταν η τελευταία με ποσοστό 10,29%.

Διάγραμμα 4.4.16: Ποσοστό του μέλλοντος της ανεργίας στην Ελλάδα

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ισορροπία της απασχόλησης δεν είναι σαφής σε σχέση με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι χώρες κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Σχεδόν τρία χρόνια μετά τη χειρότερη ύφεση που έπληξε τις χώρες του ΟΟΣΑ, από τη δεκαετία του 1930, το μεγαλύτερο μέρος των ανησυχιών των οικονομολόγων είναι ότι το ποσοστό ανεργίας σε ορισμένες χώρες του ΟΟΣΑ παραμένει επίμονα υψηλό και δεν δείχνει προφανή τάση να επιστρέψει στο φυσικό επίπεδο.

Ακόμη και πριν από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, η ελληνική οικονομία βρισκόταν στη μέση μιας βαθιάς κρίσης, η οποία χαρακτηρίζεται κυρίως από μεγάλες φορολογικές ελλείψεις, τεράστιο χρέος, συνεχή διάβρωση της ανταγωνιστικότητας και υψηλά ποσοστά ανεργίας. Η κρίση του 2009 ενίσχυσε αυτές τις αρνητικές επιπτώσεις και επιτάχυνε την κάμψη της ελληνικής οικονομίας. Τον Μάιο του 2010, η Ελλάδα ξεκίνησε ένα φιλόδοξο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής για την αντιμετώπιση των χρόνιων ελλείψεων της οικονομίας μέσω της αποκατάστασης των βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, της ανταγωνιστικότητας και της βάσης για σταθερή μακροπρόθεσμη ανάπτυξη. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε με την τεχνική και χρηματοδοτική στήριξη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (γνωστή συλλογικά ως Τρόικα).

Σήμερα, εννέα χρόνια μετά, τα επίπεδα της ανεργίας παραμένουν υψηλά και μάλιστα σε πολύ μεγαλύτερο επίπεδο από εκείνο του 2010. Οι ομάδες που πλήττονται κυρίως από αυτήν είναι οι μακροχρόνιοι άνεργοι και οι ηλικίες από 30 έως 54 ετών, οι οποίες είναι και οι πιο παραγωγικές. Επίσης, οι Έλληνες χαρακτηρίζονται από υψηλό μορφωτικό επίπεδο, πράγμα όμως που δεν τους βοηθάει να έχουν δουλειά που να είναι συνυφασμένη με τα προσόντα τα οποία έχουν. Έτσι παρατηρούμε αποφοίτους πανεπιστημιακών σχολών και κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών, να είναι άνεργοι. Μεγαλύτερη ωστόσο ανεργία καταγράφεται στο γυναικείο πληθυσμό της χώρας όλα αυτά τα χρόνια και στην Περιφέρεια της Αττικής και της Κεντρικής Μακεδονίας. Τα μέτρα τα οποία έχουν παρθεί είναι πολλά, αλλά το πρόβλημα παραμένει.

Από τις δύο έρευνες που πραγματοποιήθηκαν το 2017 και το 2019 στον ίδιο νομό, το Νομό Αρτας διαπιστώθηκαν ορισμένες διαφορές αλλά και ομοιότητες μέσα σε αυτά τα δύο χρόνια.

Διαπιστώθηκε λοιπόν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνα ήταν άνδρες, παρόλο που το ποσοστό των γυναικών αυξήθηκε στην έρευνα του 2019. Οι περισσότεροι

συμμετέχοντες ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 26-33 ετών, η οποία θεωρείται και καίρια για ανεύρεση εργασίας, καθώς τότε έχουν ολοκληρωθεί οι πανεπιστημιακές σπουδές. Το μορφωτικό επίπεδό τους είναι απόφοιτοι ΑΕΙ ή ΤΕΙ ενώ διαπιστώθηκε ότι στην έρευνα του 2019 οι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών έχουν αυξήσει το ποσοστό τους κατά 14,71% από την έρευνα του 2017. Διαπιστώνεται λοιπόν ότι οι συμμετέχοντες αποκτούν μεγαλύτερη εξειδίκευση στο αντικείμενο σπουδών τους, πράγμα που θα τους ωθήσει στην εύρεση θέσεως εργασίας. Επίσης, το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων είναι παντρεμένοι και έχουν και παιδιά, πράγμα που σημαίνει ότι έχουν αυξημένες οικογενειακές υποχρεώσεις από τους υπόλοιπους που είναι μόνο παντρεμένοι ή ανύπαντροι. Σε πολύ μεγάλο ποσοστό (90,44%) όλοι θεωρούν ότι έχουν τα απαραίτητα προσόντα τα οποία θα τους βοηθήσουν να βρουν δουλειά ενώ το ποσοστό αυτών που έχουν αντίθετη γνώμη μειώθηκε στην έρευνα του 2017.

Το 80,15% όταν πραγματοποιήθηκαν και οι δύο έρευνες ήταν σε κατάσταση ανεργίας. Όμως, το ποσοστό ανέργων το 2017 ήταν 92,65% ενώ το 2019 μειώθηκε κατά 25%, φτάνοντας στο 67,65%. Το μεγαλύτερο ποσοστό (97,79%) και στις δύο έρευνες έχουν υπάρξει άνεργοι κατά το παρελθόν.

Το μεγαλύτερο ποσοστό και στις δύο έρευνες (47,79%) πριν μείνουν άνεργοι ήταν ιδιωτικοί υπάλληλοι ενώ επίσης μεγάλο ποσοστό (37,50%) ήταν δημόσιοι υπάλληλοι. Η αιτία για την οποία έμειναν άνεργοι και στις δύο έρευνες είναι κατά 41,18% το γεγονός ότι έληξε η σύμβαση που είχαν. Ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό 48,53% σε αυτή την αιτία ήταν στην έρευνα του 2019 και όχι του 2017, καθώς το 2017 το 41,18 έφυγε οικειοθελώς από την εργασία του γιατί μειώθηκε είτε ο μισθός του είτε το ωράριο εργασίας του.

Το 55,88% ψάχνει να βρει δουλειά πάνω από ένα χρόνο ενώ μεγάλο ποσοστό (30,88%) είναι μακροχρόνιοι άνεργοι. Στην έρευνα του 2017 το ποσοστό αυτών που έψαχναν για δουλειά πάνω από ένα χρόνο ήταν 63,23%. Όμως, στην έρευνα του 2019 το μεγαλύτερο ποσοστό 32,35% δεν ψάχνει για δουλειά, ενώ μειωμένο εμφανίζεται και το ποσοστό αυτών που ψάχνουν για δουλειά πάνω από ένα χρόνο (48,54%).

Για το 68,38% και των δύο ερευνών πιστεύουν ότι οι συνέπειες της ανεργίας είναι οικονομικές, κοινωνικές και ψυχολογικές. Επίσης το 64,71% πιστεύει ότι το φαινόμενο της ανεργίας δεν είναι μόνο ελληνικό αλλά παγκόσμιο. Στην έρευνα του 2019 αυτό πίστευε το 100%

ενώ στην έρευνα του 2017 υπήρχαν και συμμετέχοντες που θεωρούσαν ότι το φαινόμενο ήταν μόνο ελληνικό ή μόνο ευρωπαϊκό.

Παρόλες τις δύσκολες οικονομικές καταστάσεις και τα υψηλά επίπεδα ανεργίας που εμφανίζονται στην Ελλάδα, το 81,62% και των δύο ερευνών δεν σκέφτονται να εγκαταλείψουν τη χώρα για ανεύρεση δουλειάς. Το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στην έρευνα του 2019 (92,65%) σε σχέση με την έρευνα του 2017 (70,58%). Βέβαια, μεγάλο ποσοστό (70,59%) θεωρεί ότι στην Ευρώπη βρίσκεις ευκολότερα δουλειά από ότι στις υπερατλαντικές χώρες, με τη Γερμανία να έρχεται πρώτη στην επιλογή τους με μεγάλη διαφορά από τις άλλες χώρες και στις δύο έρευνες.

Τέλος, το μεγαλύτερο ποσοστό και στις δύο έρευνες (71,32%) πιστεύει ότι η ανεργία στο μέλλον θα αυξηθεί στην Ελλάδα. Όμως, παρόλο που στην έρευνα του 2017 αυτό το πίστευε το 91,18% στην έρευνα του 2019 αυτό το πιστεύει το 51,47%.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Αγαπητός Γ., (2008). *Λεξικό της νέας οικονομίας*. Αθήνα: ΑΓΑΠΗΤΟΣ.
- 2) Δεδουσόπουλος, Α., (2000). *Θεωρίες της ανεργίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- 3) Zylberberg, A. and Cahuc, P., (2017). *Από την εργασία στην ανεργία και πάλι πίσω*. Μετφ. Οικονόμου Ελένη. Αθήνα: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- 4) Καμπέρης, Ν., (2001). *Κοινωνικές αναπαραστάσεις των νέων εργαζομένων για την εργασία και την εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- 5) Καραμεσίνη Μ., (2006). *Ανεργία και πολιτικές απασχόλησης*. Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- 6) Κατσανέβας, Θ., (2001). *Οικονομική της εργασίας και εργασιακές σχέσεις*. Αθήνα: Α. Σταμούλης.
- 7) Πετρινιώτη, Ξ., (1989). *Αγορές εργασίας: οικονομικές θεωρίες και έρευνες*. Αθήνα: Παπαζήση.
- 8) Πουρναράκης, Ε., (1997). *Μακροοικονομία: Θεωρία και πολιτική*. Τόμος Α', Αθήνα: Σμπίλιας.
- 9) Πουρναράκης, Ε, Δ. and Αξάρλογλου, Κ., (2015). *Αρχές Οικονομικής Ανάλυσης*. Αθήνα: Σοφία Α.Ε.
- 10) Σπυριδάκης, Μ., (2013). *Ανεργία και εργασιακή ανασφάλεια: όψεις ενός εμμένου κινδύνου*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- 11) Φούλιρα, Ε. (2015). *Η ανεργία στην Ελλάδα. Πώς η οικονομική κρίση και η αβεβαιότητα στην αγορά εργασίας επηρεάζουν τον τρόπο διαβίωσης, τη συμπεριφορά και τη ψυχική υγεία των Ελλήνων πολιτών. Μια κοινωνικο-ψυχολογική προσέγγιση στους αναζητούντες εργασία των κέντρων προώθησης της απασχόλησης (ΚΠΑ2) του ΟΑΕΔ στην Αθήνα*. Πάτρα: ΕΑΠ.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- 1) Greece needs to address risk of a prolonged social crisis. Available at https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_321408/lang--en/index.htm

- 2) International Labour Organization, “Resolution Concerning Statistics of the Economically Active Population, Employment, Unemployment and Underemployment” (1982). Available at https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_087481.pdf
- 3) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, “Σχέδιο κοινής έκθεσης της επιτροπής και του συμβουλίου για την απασχόληση που συνοδεύει την ανακοίνωση της Επιτροπής για την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2018” (2017). Available at <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0674&from=EN>
- 4) ΟΑΕΔ. Available at <http://www.oaed.gr/o-organismos-oaed>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το ερωτηματολόγιο αυτό είναι ακαδημαϊκό-ερευνητικό, δεν περιέχει ερωτήσεις προσωπικού χαρακτήρα (ονοματεπώνυμο κ.λπ.) και δεν θα χρησιμοποιηθεί παρά μόνον από τον Υπεύθυνο Καθηγητή και την φοιτήτρια. Διεξάγεται στο πλαίσιο εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας που έχει ως θέμα της την ανεργία στην Ελλάδα. Αίτια, συνέπειες και τρόποι αντιμετώπισης. Η έρευνα αυτή δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τη δική σας συνεργασία, για την οποία σας ευχαριστώ θερμά.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Α΄ ΜΕΡΟΣ: ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1. Τι φύλο είστε;

Ανδρας ☐

Γυναίκα ☐

2. Τι ηλικία έχετε;

18-25

☐

26-33

☐

34-50

☐

51-66

☐

67 και άνω

☐

3. Τι οικογενειακή κατάσταση έχετε;

Ανύπαντρος/η ☐

Παντρεμένος/η

Παντρεμένος/η με παιδιά

☐

Διαζευγμένος/η ☐

4. Το μορφωτικό σας επίπεδο είναι:

Απόφοιτος Λυκείου ή ΙΕΚ ☐

Απόφοιτος ΑΕΙ ή ΤΕΙ ☐

Κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ☐

Απολυτήριο Δημοτικού ☐

Αγράμματος ☐

Β' ΜΕΡΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

5. Πιστεύετε ότι έχετε τα απαραίτητα προσόντα ώστε να μπορείτε να βρείτε μια απασχόληση σύμφωνα με αυτά;

ΝΑΙ ☐

ΟΧΙ ☐

ΔΓ/ΔΑ ☐

6. Εργάζεστε τώρα;

ΝΑΙ ☐

ΟΧΙ ☐

ΔΓ/ΔΑ ☐

7. Έχετε υπάρξει άνεργος κατά το παρελθόν;

ΝΑΙ ☐

ΟΧΙ ☐

ΔΓ/ΔΑ ☐

8. Ποιο επάγγελμα εκτελούσατε πριν μείνετε άνεργος;

Δημόσιος υπάλληλος ☐

Ιδιωτικός υπάλληλος ☐

Αγρότης ☐

Οικιακά ☐

Ελεύθερος επαγγελματίας ☐

Άλλο _____

9. Για ποιο λόγο είστε άνεργος/η;

Έκλεισε η επιχείρηση που δούλευα ☐

Έληξε η σύμβαση που είχα ☐

Έφυγα λόγω μείωσης ωραρίου και μισθού ☐

Απολύθηκα ☐

Θα πάω στρατιώτης ☐

Από προσωπική επιλογή ☐

Άλλο _____

10. Πόσο χρονικό διάστημα αναζητάτε εργασία;

1 – 6 μήνες ☐ 6-12 μήνες ☐ 1-2 χρόνια ☐
Πάνω από 2 χρόνια ☐ Δεν αναζητώ ☐

11. Πόσο χρονικό διάστημα είστε άνεργος/η;

1 – 6 μήνες ☐ 6-12 μήνες ☐ 1-2 χρόνια ☐
Πάνω από 2 χρόνια ☐

12. Τι είδους συνέπειες έχετε βιώσει εντονότερα κατά το διάστημα της ανεργίας σας;

Κοινωνικές ☐ Οικονομικές ☐ Ψυχολογικές ☐
Όλα από τα παραπάνω ☐ Κανένα από τα παραπάνω ☐
Άλλο ☐

13. Πιστεύετε πως η ανεργία των νέων είναι φαινόμενο κυρίως

Ελληνικό ☐ Ευρωπαϊκό ☐ Παγκόσμιο ☐

14. Έχετε σκεφτεί λόγω της ανεργίας που βιώνεται να φύγετε στο εξωτερικό για αναζήτηση εργασίας;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ ΔΓ/ΔΑ ☐

15. Σε ποιες χώρες νομίζετε ότι θα ήταν πιο εύκολο να βρείτε δουλειά;

Γερμανία ☐ Ολλανδία ☐ Σουηδία ☐ Αμερική ☐

Αυστραλία ☐ Κίνα ☐ Καναδάς ☐

Άλλη _____

16. Τι πιστεύετε ότι θα γίνει στο μέλλον με το επίπεδο της ανεργίας στην Ελλάδα;

Θα αυξηθεί ☐ Θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα ☐

Θα μειωθεί ☐ ΔΓ/ΔΑ ☐

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ